

MAJAKKA

2014

HEIDI HÄYRYNEN

s. 48

FINANSSIALA HOUKUTTA
TALOUSGURUA

ERKKI LIIKANEN

s. 24

VAKAVARAINEN
PANKKISEKTORI
VOIMAVARAMME

TEIJA TIILIKAINEN

s. 34

PANKKIUNIONI
TIIVISTÄÄ
EUROMAITA

SIRKKA HÄMÄLÄINEN

s. 44

PANKKEJA
KOHDELTAVA
TASAPUOLISESTI

PIIA-NOORA KAUPPI

s. 4

ASIAKKAAT MAKSAVAT
YLISÄÄNTELYN

ESKO SEPPÄNEN

s. 17

MAKSAMMEKO AINA
MUIDEN VIRHEISTÄ?PANKKIEN
EDUNVALVONTAA

100 VUOTTA

SISÄLLYS

TOUKOKUU 2014

4 FINANSSIALAN HUOLI: EUROOPAN TALOUTTA UHKAA YLIÄÄNTELY

Piia-Noora Kauppi haastattelussa.

7 ANNELI TUOMINEN: "FINANSSISEKTORI – QUO VADIS?"

Mihiin pankkeja tarvitaan? Tuoreita näkökulmia tarjoavat Ari Hyttinen ja Lauri Uotila.

10 SUOMALAISPANKIT VAKAVARISENA UUTEEN SÄÄNTELY-YPÄRISTÖN KATSAUS Suomen finanssimarkkinan.

12 SUOMALAISEN PANKKIHISTORIAN NÄKYLÄT JA TEKIJÄT: SÄÄNTELY ON PERIMÄLTÄÄN HYVIN SUOMALAISTA Raimo Ilaskivi, Vesa Vainio ja Antti Tanskanen Piia-Noora Kaupin vierana Suomenlinnassa.

17 ESKO SEPPÄNEN: RAHA ON VALTAA KANSALLISPUKU JA SÄÄSTÖLAPAS – ALUSTASTA YIIS, KUUNHAN LOGO NÄKYI!

20 MISSÄ MENEE SUOMI? Pääekonomistit vastaavat.

24 ERKKI LIIKANEN MYNTÄJÄKSI 1980-LUVULTA: TEHOKKAAT TYÖKALUT TARPEEN

Haastattelussa Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen.

28 3 PIENTÄ TOIMIJAA SÄÄNTELYSUNAMISSA Kolmen pienien yhtiön edustajat kertovat, miten yhtiöt onnistuneet surffaamaan sääntelyn laineikossa.

30 ITSEVAKUUTTAVIA AUTOJA, VIDEOEUVOTELTAVIA LAINOJA

Näkemyksiä tulevaisuuden visioista eli siitä, mitä finanssipalvelut näyttäivät vuonna 2020.

34 RAHOITUSVAKAUTTA EUROALAISEN JOHDOLLA: KRIISI TIIVISTI EUROMÄIDEN LIITTOA

Ulko poliittisen instituutin johtajan Teija Tiilikaisen näkemyksiä.

36 FINANSSIALAN KAHDEKSAN TURHINTA SÄÄDÖSTÄ

37 VALTAA KARKAA BYROKRAATEILLE Puoluejohtajilla ja finanssialalla yhteinen huoli.

42 LOBBAUS VAHVISTAA DEMOKRATIAA Finanssialan Keskusliitolle lobbaus ei ole sanamörkö vaan jatkuvaa arkityötä, edunvalvontaa.

44 SIRKKA HÄMÄLÄINEN: TAKAAN PANKKIEIN TASAPUOLISEN KOHTELUN

46 MONIOSAJAJAT LUOVAT FINANSSIALAN TULEVAISUUDEN Tiina Kallio-Kokkon työuran aikana finanssiala uudistuu.

48 TALOUSGURULLE AVAUTUU USEITA OVIA Haastattelussa vuosien 1998 ja 2014 "talousgurut".

50 JOS KOTI PALAA, VAKUUTUS KORVAA

52 RAHASTOON VAI SUKANVARTEEN?

54 ELÄKETURVA VARMISTETTAVA

56 VAKUUTUSLÄÄKÄRI NÄKEE KOKONAISKUVAN: TYÖELÄMÄ VAATII ENTISTÄ ENEMMÄN HENKISIÄ VOIMAVAROJA

58 KAMPPAILU VEROPARATISEJIA JA HARMAATA TALOUTTA VASTAAN Esko Kivisaaren kuvaus finanssialan toimista harmaata taloutta ja veroparatisia vastaan.

61 JARNO HARTIKAINEN: PANKKIHIMMELI PAISUU EPÄLUOTTAMUKSESTA

62 PANKKIHISTORIAN OPETUKSET LAMA-AJAN LAPSELLE Esittelyssä liikepankkien historiasta kertova teos Erehytymätörmät.

64 PANKKIEIN TALVAL Pankkihistorian virstanpylväitä.

FINANSSIALAN MAJAKKA

JULKAISUA Finanssialan Keskusliitto

PÄÄTOIMITTAJA Tuomo Yli-Huttula

TOIMITTAJAT Jussi Karhunen, Juana Vuorenpää

KUVAAJA Kimmo Brandt

TOIMITUSNEUVOSTO Jussi Karhunen, Tuomas Majuri, Veli-Matti Mattila, Mari Pekonen-Ranta, Jari Virta, Juana Vuorenpää, Tuomo Yli-Huttula

ULKOASU JA TAITTO Teina Leino, Vitale Ay

PAINOPAIKKA Forssat Print, Forssa

PAINOS 3 000 kpl

PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²PAPERI Galerie Art Silk 115 g/m² Kansi Galerie Art Gloss 300 g/m²

KATSE VAHVASSA EU-EDUNVALVONNASSA

"Pankit ovat ne kanavat ja valtimot, joita myöten talouden veri juoksee ja joita ilman ei elämä ole mahdollinen, ja jotka ensiksi on saatava kuntoon, jotta nykyaikainen elämä voisi päästä kulkemaan. Pankit ovat yhtä tärkeitä kuin kulkuneuvot."

– J.K. Paasikivi

J.K. Paasikiven viisaus pätee tämän päivän maailmassa, vaikka sanat on lausuttu vajaa sata vuotta sitten. Raha ei liiku eivätkä talouden rattaat pyöri ilman finanssialaa. Ilman vakuutuslainsäätelyä ei toimi.

Finanssialan kyky toimia taloudessa välittäjänä riippuu vahvasti yhteiskunnallisesta toimintaympäristöstä. Finanssialan yritykset eivät voi ummistaa silmiään ympäröivältä maailmalta. Pitää käydä vuoropuhelua asiakkaiden, päättäjien, viranomaisten, median ja kansalaisjärjestöjen kanssa. On vaikeuttava finanssialan toimintaedellytyksiä ja lain-säädäntöön. Tähän työhön tarvitaan edunvalvontajärjestöä.

Suomessa on tehty pankkien edunvalvon-tatyötä sadan vuoden ajan. Floran päivänä eli 13.5.1914 yksitoista liikepankkiä perusti-
vat Suomen Pankkiyhdistyksen. Pankkien

toimintaa rajoitti silloin vuodelta 1734 pe-lärsin oleva määräys, jonka mukaan lainan-antaja sai ottaa korkoa enintään 6 prosenttia. Korkokaton poistaminen oli yhdistyksen ensimmäinen edunvalvontavoitto.

Pankkiyhdistyksen työnjakajana on tänä päivänä Finanssialan Keskusliitto (FK), joka on finanssialan etujärjestönä lähes ainut-laatuinen maailmassa. FK:n siipien suojissa ovat pankit, vakuutusyhtiöt, työeläkeyhtiöt, sijoitusrahasto- ja rahoitusyhtiöt, arvopaperi-laittajat ja työnantajajedustus. Osa FK:n jäsenyrityksistä hoitaa lakisäätelyä sosiaali-turvan liittyviä tehtäviä. Laaja-alaisuus on edunvalvontatyömyönteinen.

Suomen pankkihistoriassa on koettu ajan-jaksot, jolloin vauhdilla siirryttiin sääntöte-lystä ja vaatimuksista rahamarkkinoiden va-pauteen. 1900-luvun pankkikriisi jätti jälke-nä. Se opetti malttia ja tervettä nöyryyttä.

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen muistuttaa tämän julkaisun haastattelussa, että vakavarainen ja hyvässä kunnonssa oleva pankkisektori pelasti Suomen omalta finansi-
krisiiltä vuonna 2008. Kriisi vaikutti talou-teemme, mutta pahemmin meitä on kourai-sut teollisuuden syvä rakennemuutos.

Globalin finanssikriisin jälkeä on korjat-tu pitkään. Euroopan finanssiarkkitehtuuri on saanut uuden muodon. Pankkiniemi on rakennettu poikkeuksellisen riippelä aika-taululla. FK on ollut vahvasti vaikuttamassa uuden arkkitehtuurin syntyyn. Suomalaisen finanssialan etu on, että meillä on yhteiset

pelisäännöt, yhdenmukainen valvonta ja laa-dukas sijoittajansuoja. Näillä periaatteilla turvataan rahoitusmarkkinoiden vakaus ja luotettavuus Euroopassa.

Meillä ei ole varaa aiheuttaa tukoksia elintärkeisiin valtimoihin, joihin Paasikivi pankkeja vertasi. Siksi on aika viheltää peli poikki uuden sääntelyn tehtävillä ja katsoa, miten tähän mennessä luotu sääntely toimi ja vaikuttaa. Uhkana on ylisääntely, joka tukahduttaa talouden orastavan elpymisen. Sääntelyvimmalla on oltava rajansa. Meidän pitää siirtyä vanhan korjaamisesta uuden rakentamiseen.

EU:ssa on vireillä laaja-alainen arviointi-työ, joka tähtää sääntelyn yksinkertaistami-seen ja sääntelytaakan vähentämiseen. Tä-sä työssä uuden komission on paneuduttava myös finanssialan sääntelytaakkaan.

Finanssialalla on vahva yhtenäinen viesti 25. toukokuuta 2014 valittaville kolmelle-toiselle suomalaiselle europarlamentaarikol-le: "Me tuemme finanssialan yhteistä sääntö-
kirjaa ja yhteisiä valvonnassa periaatteita, mutta meidän ei pidä asettaa itsellemme sellaisia rajoitteita, joilla annamme kilpai-luuden muille maanosille."

Ari Kaperi

Finanssialan Keskusliiton hallituksen puheenjohtaja

MAJAKKA VAROITTA SÄÄNTELYKARIKOISTA

Käsissä on Finanssialan Keskusliiton (FK) kustantama Finanssialan Majakka-julkai-si, joka julkistaa suomalaisten pankkien edunvalvonnan satavuotisaihtava.

Floran päivänä 13. toukokuuta 2014 tulee täyteen sata vuotta Suomen Pankkiyhdistyksen perustamisesta. Syntymäpäivänä järjestetään juhlasemi-nari ja vastaanotto Helsingin Kaapeli-tehtaalla. Tilaisuudesta televisiodaan puoleiden puheenjohtajien EU-vaali-

tentti yhteistyössä MTV:n kanssa. Juhla-sa esitme vastauksia muun muassa pankkien ja hyvinvointivalvontaan kohtalon-yhteyteen sekä pohdimme, onko EU vain käskyjä ja ohjeita.

Majakka-julhalukaisun pääkysymys on, onko EU finanssialalle hyväksi vai pahaksi? Äänessä ovat muun muassa eduskuntapuoleiden puheenjohtajat, finanssialan vaikuttajat ja tukijat. Haluamme Majakka-julkaisun avulla myös kertoa

tuleville EU-päättäjille, millaisia sääntely-karikoita unionista löytyy.

Majakka on paperisena versio-na kertajulkaisu. Finanssialan Majakka ilmestyy jatkossa sähköisenä uutis-
kirjeenä kaksi kertaa kuukaudessa.

Tuomo Yli-Huttula
Viestintäjohtaja
Finanssialan Keskusliitto

FINANSSIALAN HUOLI

EUROOPAN TALOUTTA UHKAA YLISÄÄNTELY

”Kun Euroopan talous voi hyvin, voi hyvin myös finanssiala”, Finanssialan Keskusliiton toimitusjohtaja **Piia-Noora Kauppi** korostaa esitellessään finanssialan kolmeitoista EU-vaalitavoitetta. Kaupin mukaan tavoitteet eivät lähde finanssialan omista, lyhyen tähtäimen suunnitelmista vaan tähtäävät koko Euroopan talouden tervehdyttämiseen. TEKSTI JUSSI KARHUNEN

Kun Piia-Noora Kaupilta kysyy, mikä yhdistää suomalaisen finanssialan EU-vaalitavoitteita, paukuttaa Kauppi vastauksen yksikantaan pöytäan: ”Ylisääntelyn välttäminen. Yhteiset säännöt on oltava, mutta niiden yksityiskohtaisuudessa on pidettävä järkeä matkassa. Jos EU-lait ovat monimutkaisia vaikkapa elintarvikeasioissa, voitte kuvitella, miten monimutkaiseksi ne menevät, kun puhutaan rahoitusinstrumenteista.”

FK:n vaalitavoitteissa ei katsota pelkätään yksittäistä lainsäädäntöä. Finanssi-toimiala on niin laaja, että tavoitteiden on pakko liikkua yleisemmällä tasolla. Kaupin mukaan tavoitteissa katsotaan pidemmälle Euroopan tulevaisuuteen.

”Meidän vaalitavoitteidemme tarkoituksena on luoda sellainen Eurooppa, jossa finanssialan olisi helppo palvella erilaisia

asiakkaita kotitalouksista yrityksiin”, Kauppi toteaa.

Euroopan Unionista tuleva ylisääntely kuulostaa tervin tekniseltä termiltä. Sen taakse kätkeytyy kuitenkin yksinkertainen asia: uusien finanssialaa koskevien sääntöjen ja määräysten sivumäärä nousee useisiin tuhansiin. Niiden tulkitsemisessa ja väärittävien muutosten teossa kuluu yrityksiltä valtavasti rahaa, aikaa ja vaivaa. Kaikki se näkyy asiakkailta perittävissä hinnoissa.

PK-YRITYKSET KASVUN MOOTTORINA

Piia-Noora Kaupin mukaan Euroopan talouden toipumisessa vastuu lepää suuressa määrin pienten ja keski suurten yritysten harteilla. Suurteollisuuden muuttaessa Aasiaan kovimman kulutuksen perässä on työllisyyttä luotava pienemmissä yrityksissä.

”Kukaan ei halua meppejä, jotka nielevät kaiken purematta.

”Näiden yritysten on saatava rahoitusta kasvaakseen. Pankkeilla on perinteisesti ollut tässä keskeinen rooli EU:ssa, sillä kolme neljäsosaa yritysrahoituksesta on tullut pankeilta. Näin on jatkossakin, mutta uusi sääntely on muuttamassa tilannetta. Jos finanssialalle vyörytetään kustannuksia, siirtyvät ne suurelta osin pk-yritysten maksettaviksi, toki markkinatilanteesta riippuen. Enkä puhu nyt pelkästään pankeista vaan myös arvopaperimarkkinoista. Eurooppa ei voi nousta ilman hyvin toimivaa finanssialaa.”

Kauppi pitää hyvänä, että yritysrahoituksen etsitään uusia kanavia. ”Niiden täytyy kuitenkin olla ensisijaisesti markkinälähtöisiä – julkisen vallan tehtävä on vain paikata ilmeisiä markkinapuutteita. Tässäkin asiassa on varottava ylisääntelyä.”

Kauppi toivoi, että uusi komissio asettaa keskeiseksi tavoitteekseen kasvun ja työllisyyden.

Kolmenlaista ylisääntelyä

EU-vaalit ovat finanssialalle tärkeitä, sillä suurin osa alaa koskevasta lainsäädännöstä on peräisin EU:sta. Kaikki sääntely ei finanssialan mielestä ole liiallista tai tarpeetonta. Kaupin mukaan ylisääntelyä on kolmenlaista.

1 Sääntelyä voidaan tuoda alueille, jotka toimivat hyvin ilman sääntelyä. ”Siinä korjataan ehjää konetta. Hyvä esimerkki on velvoite tarjota perusmaksutilejä (”karvalakkimalli”). Suomessa peruspankkittilä on ehdotettua mallia parempi ja sen saatavuus on hyvä”, Kauppi havainnollistaa.

2 Toinen ylisääntelyn tapa on mennä sääntelyssä liian syvälle, nippelitietoihin asti. Silloin yritysten liikkumavapaus kärsii. Mitä yksityiskohtaisemmat säännöt, sitä suurempi riski on, että syntyy tahattomasti myös sääntelyaukkoja, jotka luovat epävakautta markkinoilla. Toisaalta yksityiskohtaista sääntelyä voi olla hankalaa noudattaa nopeasti muuttuvissa taloustilanteissa. ”Ennenmin kaivatun periaatteita kuin yksityiskohtia!” Kauppi linjaa.

3 Kolmas ylisääntelyn muoto on kapeakatseisuus, esimerkiksi liiallinen tuijottaminen pelkästään Eurooppaan. ”On hyvä luoda yhteisiä toimintaperiaatteita, mutta on muistettava, ettei Eurooppa ole koko maailma. Jos me asetamme itsellemme suuret rajoitteet vaikkapa pörssikupan suhteen, menevät muut manaos menojen. Silloin saamme säännöillämme omaa oksamme.”

syiden tukemisen sekä erilaisten pitkäaikais-
rahoituksen mallien kehittämisen.

TYÖ TO MEILLE HYVINVOINTIA

Kaupin mukaan näissä vaaeissa korostuu
hyvinvointi. Hyvinvoinnin rakentamisessa työ-
paikkojen lisääminen on ensiarvoisen tärkeää
ja yrityksille on annettava siihen mahdollisuus.

"EU:n perustehtävään ovat rauhan, va-
kaut, turvallisuuden ja hyvinvoinnin yllä-
pito. Hyvinvoinnin kohdalla on ajateltava
asiaa laajasti: ei voi vain tuijottaa omaa kan-
sallista napaa, vaan on oltava empaattisuu-
ta muita eurooppalaisia kohtaan! Tämän
vuoksi Euroopan tavoitteiden on oltava
konkreettisia, kuten työpaikkojen lisääminen
koko EU:ssa. Se tuo käsin kosketeltavaa
hyvinvointia kaikille."

EUROPUHELUA EUROHOKKAIKEN KANSSA

Finanssialan Keskusliitto on tavannut kevään
aikana kaikki eduskuntapuolueet ja esittelyt
tapaamisissa omia vaalitavoitteitaan.

Tavoitteita on peilattu puolueiden omiin
tavoitteisiin. Samalla puolueille on tarjottu
tietoa ja taustamateriaalia suomalaisesta
finanssialasta. Puolueiden ja eurohokkai-
den maksullisiin EU-seminareihin on FK:sta
otettu osaa puhujina tai kuulijoina. Tiedot
vaalituesta ovat näkyvillä FK:n verkkosivuilla
www.fk.fi.

Kauppi toivoo, että mahdollisimman
moni parlamenttiin valittavista suomalais-
edustajista päättäisi keskittyä finanssialan
asioihin.

"Parlamentissa kannattaa keskittyä muu-
tamiin itseä kiinnostaviin asioihin, kaikkeen
ei pysty. EU-asiat ovat niin monimutkaisia,
että on ehdottoman tärkeää kuunnella asian-
tuntijoita – myös niitä, joilla on aivan päin-
vastaiset näkemykset kuin itsellä. Kattava
tietopohja on avuksi, kun muodostaa oman
mielipiteensä."

Pelkkää myötäsankaisuutta Kauppi ei odota
yhdeeltäkään ehdokkaalta.

"Kukaan ei halua meppejä, jotka nielevät
kaiken purematta."

Kauppi kokkina pankkiunionin alkuhaudutuksessa

EUROALUEEN YHTEINEN PANKKIVALVONTA aloi-
taa marraskuussa osana nopeasti muutuotua
pankkiunionia.

Pia-Noora Kauppi muistaa vielä omilta euro-
edustaja-ajoltaan (1999–2008), kuinka parlamen-
tissa esitettiin ensimmäisen kerran ajatus
Euroopan yhteisestä pankkivalvonnasta.

"Kun euroa luotiin, ei heti ajateltu, että tarvit-
taisiin yhteinen pankkivalvoja. Ne ajatukset lähti-
vät parlamentista. Silloin vasta luotiin ensimmäisiä
verkostoja kansallisten valvojien välille", Kauppi
muistelee.

"Parlamenttiryhymäme teki aikanaan ensim-
mäisen kannanoton yhteisen pankkivalvojan saa-
miseksi. Kun siirryin Finanssialan Keskusliittoon, oli
ilo huomata, että ala itse ajattelee näistä asioista
saman kuin itse päätöksentekijänä ollessani."

Kauppi ei ollut uskoa silmiin, kun euroalueen
yhteinen pankkivalvonta saatiin lähes valmiiksi vain
parissa vuodessa idean vakavasta esittämisestä.

"Tämä on hyvä esimerkki siitä, että isoille muu-
toksille ajoituksen on oltava täsmällisen oikea."
Kaupin mukaan pankkiunioniajatuksia on haudu-
teltu kymmenisen vuotta euron alkuajoista asti,
mutta vasta nyt aika oli kypsä toteutukselle.

"Oli nimillekin yllätys, miten nopeasti asiat voi-
vat edetä, kun poliittinen tahto on olemassa!"

Kaupin mukaan pankkiunioniajatuksia on
hauduteltu kymmenisen vuotta euron alkuajoista
asti, mutta vasta nyt aika oli kypsä toteutukselle.

KOLUMNI

"FINANSSISEKTORI – QUO VADIS?"

FINANSSISEKTORIN KOHDISTUU parhaillaan
ennennäkemätön määrä merkittäviä sääntely-
uudistuksia. Jotkut hankkeista ovat saa-
neet alkunsa jo ennen finanssikriisiä, osaa
ovat kirvoittaneet kriisin opetukset.

Ala on – osin aiheestakin – huolissaan
ylisääntelystä. Viranomaiset puolestaan
korostavat sääntelyn kriisejä vähentävää
vaikutusta.

Niin tai näin, suuret ja periaatteelliset
sääntelyreformit eivät olisi syntyneet ilman
kansainvälistä viranomaisyhteistyötä ja EU:n
jäsenvaltioiden yhteistä tahtoa. Puhtaasti
kansallisessa sääntelyssä otetaan turhankin
hanakasti huomioon kansalliset erityis-
piirteet, eikä päättäjillä ole aina uskallusta
toteuttaa hankkeita, jotka lyhyellä aikavälillä
saattavat olla kivuliaita.

Suomen finanssisektori on pärjännyt läpi
finanssikriisin suhteellisen hyväkuntoisena.
Sen pääomat ovat terveellä tasolla eikä se ole
syyllistynyt vakaviin väärinkäytöksiin. Tilan-
ne näyttää siis hyvältä. Siksi mietittyäkin,
miksi sektori etenkin täällä kotimaassamme
on viime aikoina omaksunut erittäin defen-
siivisen lähestymistavan niin sääntelyyn ja
kuin valvontaan?

Toki uusi sääntely rasittaa alan kannat-
tavuutta ja saattaa edellyttää liiketoiminta-
mallien ja toimintatapojen muutosta. Kaikes-
ta tästä huolimatta pidän tärkeänä, että Suo-
messa finanssisektori olisi valmis erityisesti
vakavaraavussääntelyn käyttöönottoon en-
simmäisten joukossa – että Suomen finanssi-
sektori olisi esimerkki muille.

Suomen lainsäädännön ei myöskään
tulisi poiketa yleisestä eurooppalaisesta tai
pohjoismaisesta linjasta liberaalimpaan
suuntaan.

Varsinkin nyt, kun olemme pankkisekto-
rilla siirtymässä yhteiseen eurooppalaiseen
pankkivalvontaan, on tärkeää, että kotimai-
nen sääntely täyttää eurooppalaiset kriteerit.

On todennäköistä, että yhteisen valvonta-
mekanismin puitteissa EKP puuttuu kansallisen
lainsäädännön ja EU-lainsäädännön välillä
vallitsevin eroihin. Eroja ei soisi löytyvän, tämä
on Suomeella ja sen pankkisektorille jo maine-
ja luottamuskymsys.

Suomen finanssisektorin sääntely perus-
tuu EU-direktiiveihin, työeläkesektoria
lukuun ottamatta. Olen ilahtunut, että

finanssisektori on ryhtynyt aktiivisesti tuo-
maan näkemyksiään esille myös EU-tasolla;
kansallinen vaikuttaminen kun ei ole enää
riittävää.

Koska uusien valvontaviranomaisten pe-
rustamisen myötä myös valvojien rooli sääntelyssä
on kasvanut huomattavasti, tulisi vai-
kuttamistyötä kohdistaa myös näihin. Ala on
avainasemassa muun muassa suhteellisuus-
periaatteen toimivuuden arvioinnissa, eli sen
arvioimisessa, antaako sääntely kylliksi elin-
tilaa myös pienemmille toimijoille.

Sääntelyn vaikutusarviot kustannus-
hyötyanalyyseineen ovat tärkeä osa sääntely-
prosessia ja myös arvioiden tekemiseen vaa-
ditetaan hyvää yhteistyötä ja kommunikointia
viranomaisten ja alan välillä.

Finanssisektori ja sen tuottamat palvelut
ovat olennainen osa modernin yhteiskunnan
infrastruktuuria. Asiakkaiden luottamusta fi-
nanssialan toimijoihin ja heidän toimintansa

asianmukaisuuteen koetellaan silloin tällöin,
etenkin jos palveluiden saatavuuteen ja hin-
noittelun taikka olemassa olevien sopimusten
ehtoihin pyritään puuttumaan asiakkaiden
etuja heikentämällä.

Finanssisektorin toimijoiden tulisiakin
osoittaa vastuullisuutensa ja arvioida toi-
mintansa, liiketaloudellisten näkökohtien
ohella, myös tästä näkökulmasta. Asiakkaan
etu on pitkällä tähtäyksellä myös yrityksen
etu, etenkin finanssialan laiteissa luotta-
muksen perustuvassa liiketoiminnassa.

Finanssisektorin tulisi miettiä, miten se
haluaa profiloitua tulevaisuudessa sekä mitkä
ovat ne kilpailukeinot, joilla se kasvattaa asiak-
kasta, omissa ja myös valvojan luotta-
musta toimittajiansa.

ANNELI TUOMINEN
JOHTAJA
FINANSSIALAN VALVONTA

MIHIN PANKKEJA TARVITAAN?

Pankkien roolia erilaisissa talouksissa on pohdittu pitkälti toistasataa vuotta.

Tuoreita näkökulmia keskusteluun tarjoavat taloustieteen professori **Ari Hyytinen** Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulusta sekä näkyvässä ekonomistina tunnettu, Danske Bankin johtavana neuvonantajana toiminut **Lauri Uotila**.

TEKSTI JOONA VUORENPEÄ

PANKKIEN ROOLIA TALOUDESSA VOI SUHTEUTTAA MUIHIN RAHOITUSJÄRJESTELMIIN. PUHUTAAN PANKKIKESKEISESTÄ TAI MARKKINAKESKEISESTÄ JÄRJESTelmäSTÄ. VOIKO NÄITÄ ASETTAA VAAKAKUPPIIN KESKENÄNÄN?

AH Taloustieteilijät ovat pohtineet pankki- tai markkina-keskeisen rahoitusjärjestelmän paremmuutta 1800-luvulta asti. Yksiselitteistä vastausta ei ole keksitty vieläään. Kansainvälisten tutkimusten valossa näyttää siltä, että pitkän aikavälin talouskasvun kannalta on tärkeää, että rahoitussektorilla löytyy monipuolisia rahoituspalveluita ja -ratkaisuja yrityksille ja kotitalouksille, tehokkaasti ja kitkattomasti. Tämä pätee niin pankki- kuin markkinakeskeisessäkin järjestelmässä.

LU Suomessa pankkien rooli niin säästöjen vastaanottamisessa kuin luotonantossakin on keskeinen. Sen sijaan suora rahoitus osakekanneilla, joukkolainoilla tai rahamarkkinapapereilla on ollut meillä vähäistä.

Mittään periaatteellista estettä esimerkiksi osakerahoitukselle ei Suomessa ole ollut. Joukkolainaesimukset ovat olleet vaatimattomia. Suomalaisittain suuret yritykset pelaavat kuitenkin monipuolisesti kansainvälisillä lainamarkkinoilla.

Kolmas pankkien tärkeä tehtävä on maksujen välitys. Sen toiminta Suomessa on huippuluokkaa eikä pankkisektorin ulkopuoliselle maksuliikenteelle ole vaihtoehtoa edes kuviteltavissa. Kuriositteit, kuten Bitcoin, jäänevät kuriositteiteiksi.

Pankkien monipuolisuutta markkinoilla kuvaa myös niiden merkitys erilaisten sijoituspalveluiden kuten sijoitusrahastojen tarjoajina.

MIKSI EUROOPPA, SUOMI MUKAAN LUKIEN, POIKEAA RAHOITUSMARKKINOITTAAN AMERIKKALAISESTA?

AH Yhtä syytä erolle ei ole. Nykyltilanne on sekä Euroopassa että Yhdysvalloissa pitkäaikaisen kehityksen tulosta. Kummassakin hyvin toimivat oikeusjärjestelmät ovat tukenet yhtä pätevästi niin pankkikeskeistä (Eurooppa) kuin markkinakeskeistäkin (Yhdysvallat) mallia.

Yhdysvalloissa voidaan havaita tiettyä mittakaavaa, sillä markkinoiden luomiseen ja ylläpitämiseen liittyy isoja kiinteitä kustannuksia. Talouden ja yrityssektorin koko on pitkään ollut Yhdysvalloissa eri sarjassa kuin Euroopassa, jossa yritysrahoitusmarkkinat olivat pitkään varsin hajanuita eivätkä ne vieläkään ole toiminnallisesti yhtenäiset.

Tutkimusnäyttöä on kyllä saatu siitä, että rahoitussektorin luonne muuttuisi talouksien kehittyessä jonkin verran markkinakeskeisemmäksi.

LU Suomalainen pankkikeskeinen rahoitusjärjestelmä on yleinen kaava myös muualla Euroopassa. Ero Yhdysvaltojen järjestelmään johtuu historiallisista perinteistä. On vaikeaa todistaa jompaakumpaa järjestelmää paremmaksi. Voi myös pohdiskella, että jos Yhdysvaltain markkinakeskeinen järjestelmä olisi eurooppalaista parempi, kai se olisi jo Euroopassa otettu käyttöön.

AH ARI HYYTINEN

MITEN SYSTEMIEN EROT NÄKYVÄT KÄYTÄNNÖSSÄ YRITYSTEN JA KOTITALOUKSIEN RAHOITUSRAKENTEISSA?

AH Pankkikeskeytyksen on tyypillisesti ajateltu näkyvän siinä, että talletuspankkien myöntämät yritysluotot ovat tärkeä rahoituksen lähde yrityssektorille ja toisaalta siinä, että kotitalouksien säästöistä merkittävä osa kanavoituu pankkitalletuksiin. Erot maiden välillä ovat kuitenkin suuria. Loppujen lopuksi jako markkinakeskeiseen ja pankkikeskeiseen on melko keinotekoista. Rahoitusjärjestelmillä on monia eri ulottuvuuksia eikä niitä voi luontevasti jakaa yhteen muotoihin.

LU Meillä tilanne näkyy esimerkiksi siinä, että valtaosa yksityisen sektorin rahoituksesta on pankkien ja pankkikonsernien tytäryhtiöiden myöntämiä luottoja. Kotitalouksien veloista lähes kaikki ovat pankkilainoja. Yrityksistä etenkin pk-yritykset turvautuvat Suomessa joksenaikin pelkästään pankkien myöntämään rahoitukseen. Suuryritykset käyttävät kyllä paljon kansainvälisiä vaihtoehtoja. Kotitalouksien rahoittamisessa suomalainen erityispiirre on pitkäaikaisten ja samalla kiinteäkorkoisten asuntolainojen vähäinen määrä.

MIHIN SUUNTAAN KEHITYS ON MENOSSA?

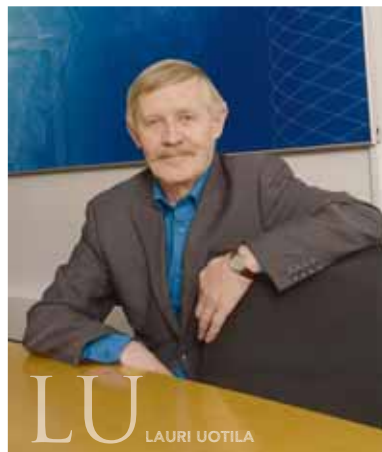
AH Finanssikiirsin seuraukset muovaavat eri maiden ja alueiden rahoitussektoreita vielä pitkään. Muutoutumassa oleva tiukempi sääntely-ympäristö on uusi ja aikaisempia toimintamalleja haastava melkein pä kaikkien rahoitusmarkkinatoimijoiden näkökulmasta.

Itse pidän tärkeänä sitä, että rahoitussektori voi myös jatkossa tukea pitkän aikavälin talouskasvua, kuten muun muassa yrityssektorin luusuttimista ja innovaatioitoimintaa. On pyrittävä varmistamaan se, että rahoitussektori yleisemmin ja talletuspankit erityisesti voivat myös jatkossa tarjota mahdollisimman tehokkaasti ja kitkattomasti monipuolisia rahoituspalveluita ja -ratkaisuja kaikenkokoisille suomalaisille yrityksille ja kotitalouksille.

LU Pankit joutunevat vielä pitkään toimimaan matalien markkina-korkojen ympäristössä. Tämä pitää perusliiketoiminnan tuotot eli korkokatteen hyvin kapeana ja luo painetta muiden tulojten kasvattamiseen ja/tai toiminnan tehostamiseen.

Finanssikiirsin jälkipaineet kasvattavat viranomaisnäannöstelyn vaatimuksia. Pankit joutuvat vahvistamaan omia pääomiaan tai rajoittamaan luotonantoaan. Ei siis ilme, että toiveet pk-yritysten joukkolainamarkkinoiden muodostamisesta ovat virinneet. Myös vaatimukset valtion mukanaolosta kasvuyritysten rahoittamisessa ovat lisääntyneet.

Uusien rahoituslahteiden kehittämistä on toivottu EKP:lta, koska ongelma on yleinen koko Euroopassa. Matalien korkojen ja siten

LU LAURI UOTILA

kapean korkomarginaalin ohella pankkeja rasittavat jatkossa viranomaisten vaatimukset lisätä pitkäaikaista varainhankintaa. Se on aina lyhytaikaista varainhankintaa kalliimpaa.

Pääpaino suomalaisessa ja eurooppalaisessa rahoitussektörin kehityksessä pysyy pankkikeskeisenä myös jatkossa. Toki pankkien kansainvälistäminen lisääntyy ja Suomessa toimivat pankit ovat enenevästi osia yleiseurooppalaisista pankeista.

On hyvä muistaa, että suomalaiset pankit ovat Euroopan sisäisessä vertailussa kärkkästä niin vakavaraisuudessa kuin palvelusakin. Suomi, Ruotsi ja Norja kävivät pankkikiirsin pakottamatta sopeuttamisen läpi jo kaksi vuosikymmentä sitten. Monet eurooppalaiset pankit käyvät tätä sopeutusta vasta nyt. Suomessa pankkikonfortien ja -toimihenkilöiden määrän puolittuminen 1990-luvun alussa vauhditti modernien automaatoitujen pankkipalveluiden kehittämistä. Pankkien mobiilipalveluiden kehityksessä Suomi tuskin jää jälkeen muista.

Suomalainen pankkijärjestelmän yksi erityispiirre on voimakas keskittyneisyys muutamaan suurimpaan pankkiin tai pankkiryhmään. Kilpailu on kuitenkin kovaa. Asuntolainojen korot ovat jo vuosia olleet teille alemmat kuin muualla EU:ssa. Myös yritysrahoituksen korot ovat pysyneet matalakorkoisimpien maiden joukossa.

SUOMALAISPANKIT VAKAVARAISENA

UUTEEN SÄÄNTELY-YMPÄRISTÖÖN

Haasteellisesta toimintaympäristöstä huolimatta suomalaispankit saavuttivat vahvan tuloksen vuonna 2013. Ennätysellisen matala korkotaso on kutistanut pankkien korkokatetta heikentäen merkittävästi perusliiketoiminnan kannattavuutta. Liiketoimintarakenteiden monipuolistuminen on kuitenkin vahvistanut pankkien tulopuolta.

Suomalaispankkien arvonalentumis-rappiot ovat laskeneet huomattavasti finanssikriisin pahimmista vuosista. Vakavaraisuusluvut ovat vahvistuneet entisestään ja ovat eurooppalaista huippu-luokkaa.

Suomalaisten pankkien tulosehkeytyksessä on kuitenkin ollut hajontaa. Suuret pankit ovat menestyneet kiristyksessä kilpailutilanteessa pieniä toimijoita paremmin monipuolisemman tulorakenteen ansiosta.

Monien pankkien konserni- ja ryhmärakenteisiin kuuluu pankkitoiminnan lisäksi vakuutus- ja sijoituspalveluita. Vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tulokellisuus kasvoi vuonna 2013 voimakkaasti arvopaperimarkkinoiden hyvän kehityksen seurauksena.

RISKINOTTO LUOTONANNOSSA VÄHENEE

Uudet, kireämmät pankkien vakavaraisuusvaatimukset astuivat voimaan vuoden 2014 alusta lähtien. Kiristyneet vaatimukset kannustavat pankkeja rajoittamaan korkean riskin luotonantoa, millä saattaa olla negatiivisia vaikutuksia yritysten investointeihin ja siten realitalouteen.

Kotimaassa toimivien pankkien vahva vakavaraisuus mahdollistaa niille kuitenkin edullisen varainhankinnan ja vahvistaa niiden kilpailukykyä. Rahoituslaitosten suhteellinen vahvuus mahdollistaa häiriöttömän luotonannon jatkumisen Suomessa ja on siten koko kansantalouden etu. Kaikki suomalaispankit täyttävät uudet tiukemmat vakavaraisuusvaatimukset kirkkaasti.

Suomalaisten pankkien yhteenlaskettu tase supistui hieman vuoden 2013 aikana. Pankkien lainakanta sen sijaan jatkoi kasvuaan myös viime vuonna. Sekä yrityksille että kotitalouksille myönnettyjen lainojen kasvuvauhti oli Suomessa nopeampaa kuin Euroopassa keskimäärin. Yrityslainakannan kasvuvauhti oli peräti Euroopan nopeinta.

ALHAISESTA KORKKATOSTA HUOLIMATTA KOTITALOUDET VAROVAISIA

Kotitalouksien lainakannan kasvuvauhti sen sijaan hidastui vuoden aikana, mikä johtui muun muassa kotitalouksien heikentyneistä tulevaisuuden odotuksista, työllisyystilan-

teen heikentymisestä, pankkien kiristyneistä luotonantokriteereistä kuten korkomarginaalin noususta. Asuntolainojen marginaalit ovat kuitenkin edelleen historiallisesti erittäin alhaisella tasolla.

Luottolaitosten varainhankinta toimi hyvin vuonna 2013. Huolimatta matalasta

korkotasosta pankkeihin tehdyt talletukset kokonaisuudessaan kasvoivat kohtuullisesti viime vuoden aikana. Vuoden lopussa talletuskannan keskikorko painui ennätysellisen alhaiselle tasolle alle puoleen prosenttiin.

Kaikki suomalaispankit täyttävät uudet tiukemmat vakavaraisuusvaatimukset kirkkaasti.

Toinen pankkeille erittäin merkittävä varainhankinnan lähde on niiden liikkeelle laskemat velkakirjat. Luottolaitosten liikkeelle laskemien velkakirjojen määrässä oli hienoista kasvua viime vuoden aikana. Pääsääntöisesti tämä

kasvu syntyi joukkovelkakirjalainamarkkinoilla, kun taas liikkeelle laskettujen sijoitustodistusten määrä väheni hieman.

Osakemarkkinoilla kehitys oli erittäin vahvaa vuonna 2013, mikä kasvatti pankkien ja vakuutusyhtiöiden sijoitustoiminnan tuottoja. Osakemarkkinoiden vahvistuminen lisä-

si rahasto- ja vakuutuslaitosten suosiota, ja arvonnousu sekä nettomerkintöjen kasvu nostivat niihin sidottua pääomaa melko paljon vuoden aikana.

Myös vakuutusyhtiöiden maksutulo oli reippaassa kasvussa, mikä siivitti ne vahvaan taloudelliseen tulokseen vuonna 2013.

KILPA PANKKIEKSI ASIAKKAISTA KIRISTYY

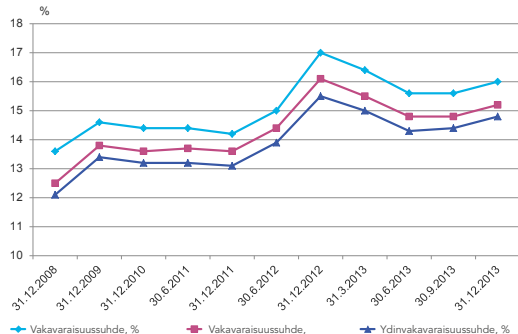
Kilpailu asiakkaista jatkuu kireänä. Vuoden 2013 lopulla Suomessa toimi 299 luottolaitosta. Määrä laski neljä prosenttia edellisvuodesta. Lasku selittyi pääsääntöisesti pienten pankkien fuusiolla.

Suomen ja euroalueen talouden kehityksen ennakoitavana olevan vaatimatonta myös tulevana vuonna. Euroopan velkakiirsin jatkuminen, yleinen tuottavuuskehityksen lasku sekä Suomessa väestön ikääntymisestä ja kilpailukyyn rapautumisesta johtuva kesätyvysvajae aiheuttavat merkittäviä paineita yhteiskunnalle.

Realitalouden eli suomalaisten kotitalouksien ja yritysten menestyksen kannalta on keskeistä, että niitä on luotuttamassa ja tukemassa tulevana haastavana aikana isäkykyinen kotimainen rahoitussektori.

KIRJOITTAJAT OVAT ANALYYTIKKO ELINA SALMINEN, FK, JA ARI PIIK

Pankkisektorin vakavaraisuus Suomessa

LÄHDE: FINANSISÄLVOLTA

SUOMALAISEN PANKKIHISTORIAN NÄKIJÄT JA TEKIJÄT:

SÄÄNTELY ON PERIMÄLTÄÄN HYVIN SUOMALAISTA

FK:n toimitusjohtaja Piia-Noora Kauppi saa kolme pankkihistoriaamme keskeisesti vaikuttanutta henkilöä harvinaiseen keskusteluhetkeen Suomenlinnaan. Nyky-päivän finanssituetat puhaltavat perspektiivin takavuosisikymmenien kehitykseen Suomessa.

TEKSTI JOONA VUORENPÄÄ

Suomenlinnan Upseerikerhon (1919-) lähes satavuotinen historia itsenäisen Suomen vanhimpana samoissa tiloissa yhtäjaksoisesti toimineena upseerikerhona luo puittet 13.5.2014 satavuotispäiväänsä viettävän pankkiyhdistystoiminnan juhla-keskusteluille.

Piia-Noora Kaupin keskustelukumppaneina ovat Pankkiyhdistyksessä 1970-luvun lopulle toimitusjohtajana palvellut entinen kaupunginjohtaja ja europarlamentaarikko, ylipormestari **Raimo Ilaskivi**, Kymmene Oyj:n toimitusjohtajana, SYP:n ja Meritan pääjohtajana sekä Nordean AB:n ja UPM-Kymmenen hallituksen puheenjohtajana toiminut ministeri **Vesa Vainio** sekä OP-Pohjoisryhmän pääjohtajana ja Pankkiyhdistyksen puheenjohtajana työskennellyt ministeri **Antti Tanskanen**.

Kerhoiltojen ajanpatina ja sotapäälliköiden muotokuvat saavat Suomen ja koko EU:n

finanssiemurats tuntuun etäisemmiltä kuin ne todellisuudessa ovatkaan. Pankkisektorin dramaattisen rakennemuutoksen ja palveluiden sähköistymisen voi todistaa jokainen aikuisikään ehtinyt suomalainen.

SUOMEN PANKKI SANELI LÄHES KAIKEN

Raimo Ilaskivi aloittaa pankkihistorian tarkastelun pisimmältä. Hän muistaa Pankkiyhdistyksen palvelukseen jo 1950-luvulla astuttuaan, että käytännössä Suomen Pankki saneli lähes kaikki pankkien toimintaedellytykset.

"Silloin pankkitoiminta oli täysin säänneltyä, ei ollut todellista kilpailua. Oikeastaan huvittavinta nykypäivän valossa on se, että Suomessa oli ikään kuin virallistettu kartellit", Ilaskivi kertoo.

"Oli olemassa yhteinen korkosopimus, johon liittyi talletusten verovapaus. Niistä ei saanut poiketa, toiminta oli julkista eikä siinä esiintynyt mitään kilpailua. Suomen Pankki myös päätti, mitä ja millä ehdoilla rediskontataan" ja kuinka paljon. Valtio oli puolestaan monopolisoitunut obligatiomarkkinat. Se oli yhden taistelun lopputulos, että yksityiset lupolita pääsivät nillekin markkinoille", Ilaskivi jatkaa.

Ilaskiven mukaan ehdot ja käytännöt säänneltiin Suomessa. Sääntelyä ei tuotu ulkoa eikä sitä edes esiintynyt kansainvälisesti:

"Keskuspankin toimenpide, jossa se diskonttaa toisen pankin jo diskonttaamaan vekselin.

"1970-luvulla sekä koti- että kansainvälisiä obligatiolainoja saatiin jo 'luvalla' laskea. Suomen Pankki siis käytännössä määritteli, kuka sai lainaa ja kuka ei".

SÄÄNTELY VUOTAA AINA, MIKÄ VAIN LISÄÄ SÄÄNTELYÄ

Antti Tanskanen jatkaa sääntelykysymyksen pyörittelyä:

"Takavuosisikymmenien sääntely Suomessa oli osa historian jatkumoa. Sääntelyllä on taipumus itse vahvistaa itseään. Kun olet laatimassa sääntelyä, huomaat pian, että se vuotaa jostakin ja taas tarvitset uutta täydentävää sääntelyä kunnes se lopulta kaatuu omaan mahdottomuuteensa".

"Olen kuitenkin sitä mieltä, että jonkinasteista sääntelyä tarvitaan aina. Jos haluaa hienosti sanoa, tarvittaisiin jonkinlainen 'optimaalinen sääntelyn malli'", Tanskanen pohtii ja kysyy samaan hengenvetoon Piia-Noora Kaupilta, "Eikö pankkialan lobbareiden tavoitteena kuitenkin ole aina tinkimättä vastustaa sääntelyä?".

"Lisäisin tuohon, että 'turhaa' sääntelyä, koska onhan olemassa kannaltamme hyödyllistäkin sääntelyä", Kauppi vastaa ja jatkaa:

"Nykyajan valiteltu liiallisesta sääntelystä ei ole mitään siihen verrattuna, mitä sääntely oikeasti takavuosisikymmeninä oli. Finanssiala ei vastusta hyvin valmisteltua ja perusteltua sääntelyä – emme siis ole sääntelyn vastaisia kuten usein väitetään. Itse asiassa sääntelyllä on sisämarkkinoita avaava, vakauttava ja toimintaa helpottava rooli. Vakavaraisuus-

Vesa Vainio, Raimo Ilaskivi ja Antti Tanskanen tuntevat suomalaista pankkimaailmaa vuosikymmenien ajalta.

”Sääntelyssä on kyse kuin liikenteen nopeusrajoituksesta. Jos annetaan ajaa täysin vapaasti, tulee pahaa jälkeä.”
– Antti Tanskanen

säännöstö on hyvä asia ja se että sitä harmonisoidaan Euroopassa. Harmonisointi tarjoaa tasaisemman kilpailutilanteen”, Kauppi tiivistää.

Tanskanen muistelee muutaman vuoden takaisessa pankkien vakavaraisuussäätelyn astetta pohtineessa työryhmässä mielen tultulla vertausta:

”Sääntelyssä on kyse kuin liikenteen nopeusrajoituksesta. Jos annetaan ajaa täysin vapaasti, tulee pahaa jälkeä. Toisaalta rajoituksia ei ole vedetty niin tiukaksi, ettei tulisi yhtään ruumiita. Ei tähän mitään tieteellistä ratkaisua ole, mihin järkevä raja olisi vedettävä. Villi meno aiheuttaa rumaa jälkeä, liian tiukka linja taas tukahduttaa taloudellisen toimeliasisuuden”, Tanskanen tähdentää.

”LÖYTÄYSIKÖHÄN SE NUJIA JOSTAKIN”
Antti Tanskanen muistaa pankkilyhitysjärjestyksen ajoittain detaljeja, joilla sääntelyä oli ylläpidetty:

”Meillä oli perintönä puheenojaajan nuija, jolla aikoinaan kokouksissa oli paukuttanut korkokorttiporukan päätöksiä. Löytösisiköhän se nuija vielä jostakin” Korkosisäntö-

tely vaikutti voimakkaasti ja monin tavoin pankkitoimintaan ja koko talouteen. Ei se ihan nykyaikea ollut”.

Tanskanen kuvaa, miten pääoman tuonti oli täysin säännöteltä, mutta 1980-luvulla markkinat tavallaan kävelivät yli ja viranomaisten oli annettava periksi. Tuonti vapautui.

”Silloin myös kiertettiin virallista säännöstelyä ja toimintaa kutsuttiin 'varjopankki-toiminnaksi'. Kun järjestys oli tämä, eli että markkinat kävelivät loppulta yli, niin loppuluoksesta syntyi se kaaos, jonka seuraukset 1980-luvun loppulta moni muistaa. Jos olisi ensin tehty rauhaa päätökset pääoman tuontisäännötelyn purkamisesta, ehkä asiat olisivat edenneet hieman toisella tavalla kuin sitten kävi”, Tanskanen pohtii taloustieteiden tohtorin pätevyydellä.

EUROSEKIT PANKKIHISTYKSEN HARTEILLA
Luotto- ja maksukorttien historia ei Suomessa ole ollut yhtä pitkä kuin amerikkalaisissa elokuvissa.

”1960–1970-lukujen vaihteessa, jolloin Suomessa ei ollut vielä käytössä luottokortteja, perustettiin niin sanottu eurosekit-järjestelmä helpottamaan yksityismaksuja Euroopassa. Sen oheksa käytettiin niin sanottu eurosekitkorttia, joka ei ollut luottokortti vaan eurosekin varmenne. Järjestelmä oli kokonaan Pankkilyhityksen hoidossa ja sillä oli kansainvälinen johtoryhmä”, Raimo Ilaskivi kertoo.

”Tuohon aikaan vaikkapa ravintoloissa oli ikkunassa eurosekitlunnukset, jotka myöhem-

min korvattiin luottokorttien tarjoajien tunnuk-silla. Sekkisyystein idea oli se, että sekin asiakkaalleen tarjonnut pankki takasi maksu-suorituksen sen saajalle”, Ilaskivi kuvaa.

KRIISELLÄ AINA HISTORIALLINEN PERSPEKTIVINSÄ

Raimo Ilaskivi muistuttaa historiallisesta perspektiivistä nykyistä ja neljännesvuosi-sadan takaista finanssikriisiä arvioitaessa:

”Kun esimerkiksi 1980–1990-lukujen pankkikriisiä muistella viittaamme vuoteen 1989 alkuun pankkien vaikeille vuosille, unohdamme suhteessa vieläkin vaikeamman vuoden 1932. Silloin iski maailmanlaajuinen lama, yrityksiä meni meilläkin konkurssiin, pankkien määrä väheni ja tuli fuusioita”.

”Suuri osa yritysten 1990-luvun alun ongelmista johtui kansainvälisistä valuutta-luottoista. Pelkästään rahamarkkinoiden vapautuminen itsessään takasi neuvosto-kaupan hipumisen noin 15 prosentilla eivätkä meitä 1990-luvun katastrofin ajaneet”, Antti Tanskanen puolestaan toteaa.

”Monille pienyrityksille tämä oli kuitenkin kohtalonsykymys”, täydentää Ilaskivi.

”On myös hyvä huomata 1990-luvusta, että meistä poiketen esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa sekä myöhemmin Tanskassa men-tiin niin pitkälle, että valtio joutui ottamaan pankkeja haltuunsa”, Vesa Vainio kertoo.

PANKKIRAHOITUKSEN RIITTÄVYYS

”Tämän päivän yrittäjät valittavat, että toi-minnan kasvattaminen on kiinni pankki-

”Huvittavinta nykypäivän va-llossa on se, että Suomessa oli ikään kuin virallistettu kartellit.”
– Raimo Ilaskivi

rahoituksen saatavuudesta. Pankit taas ajat-televat, että ei se niin ole ja rahaa saa. Näen asian itse semanttisena kohinana. Kyse ei ole siitä saako sitä vai ei saa, vaan millä ehdoilla. Pankki voi vaatia sinänsä perusteltuja va-kuuksia, joita lainantottaja ei voi hyväksyä”, Antti Tanskanen toteaa pankkirahoituskes-kustelusta.

”Itse näen pankkirahoituksessa mörkönä niin sanottu amerikkalaisen mallin, jossa yrityksiä luototettiin savupiippuun asti. Sitten kun arvot laskivat niin jouduttiin vakaviin seurauksiin. Jos lähettäisi sinä, ettei vaadita mitään omavaraisuusosuutta, kyllä siinä liian isolla riskillä pelataan”, Vainio arvioi.

MOBILIVALMUEDET PUNNINTAAN

Kaupin, Ilaskiven, Tanskanen ja Vainion keskustelu sojuu luontevasti aikakaudesta toiseen ja kantaa otetaan myös tekniseen kehitykseen.

”Suomalaisen pankkijohdon ehkä mer-kittävin muutos oli 1990-luvun tietokoneen esiinmarssi. Kollegamme ulkomailta piti-vät itsestään selvänä, että 'Nokia-maassa'

nämä asiat ovat mallisana”, Vesa Vainio muistelee aktiivikaansa.

Piia-Noora Kauppi sormeilee matkapu-he-lintaan ja kysyy vapaaherroiksi siirtyneiden pankkierrojen nykyisestä maksukäytty-misestä:

”Käytättekö itse mobiilia maksamista?”
Kolme pankkipatruunaa vastaa kuin yh-destä suusta:

”On otettava huomioon elämäntilanteen-me eli meidän olemme kotona. Pärjäämme ison tietokoneen kanssa oikein hyvin. Kerro Piia-Noora meille tosinpäin, minkä takia se mobiili on niin paljon vanhaa parempi?”

”Ei tarvitse mennä päättäne äärelle. Kyllä minä saan valikka Raimon tilitte tästä pöydäs-tä nopeammin rahaa siirrettyä kännykällä kuin tietokoneella, vaikka kone olisi kuinka lähellä”, Kauppi perustelee. Voi melkein aistia kuluttajien pohtivan, mikä noisen nopeus-vaatimuksen voisi heillä aiheuttaa. Isoimmat kiireet kun alkavat olla jo takanapäin.

”Entä tietoturva, pidätkö tuota turvalli-sena?” Ilaskivi utelee.

”Tietoturvan taso on korkea, mutta kyllä rikolliset tulevat hyvin perässä, puhumatta-kaan inhimillisistä käyttövirheistä. Tarkkana saa olla”, Kauppi muistuttaa.

YHTEISVASTUU PUHUUTTAA

Puhe siirtyy pian keskustuspankin rooliin, pankkiontion ja yhteisvastuuseen, josta osallisilla on raikaita näkemyksiä.

Raimo Ilaskivi tunnustautuu vahvaksi EKP:n toiminnan tukijaksi:

”Toivotaan, että yhteisö-verotuksen kevennys tuo Suomeen lisäinvestointeja.”
– Vesa Vainio

”Vertailun vuoksi Yhdysvaltain keskus-pankin tehtävänä on perinteisesti ollut huo-lehtia dollarin vakaudesta ja samanaikaisesti myös talouskasvun vahvistamisesta. EKP:n tehtävänä taas on ollut huolehtia euron vakaudesta, mutta tilanne on muuttunut. Eurooppalainen ja amerikkalainen pankki-järjestelmä ovat nyt tehtävänsä osalta hyvin lähellä toisiaan”.

”EKP on tosiaan koetellut toimivaltuu-sien rajoja aika rohkeasti. Millaiseen pankkiontionin FK suhtautuu myönteisesti? Samalla kun sanotte ja hyväksytte, että se on Euroopan etu, teiltä tulee myös kriittisiä kannanottoja. Miten suhtaututte yhteis-vastuuseen ja toisaalta talletussuojaan?”, Tanskanen heittää pallon Kaupille.

”Vakavaraisuusvaatimukset ja talletus-suojat ovat mielestämme tärkeitä, mutta kun talletussuoja Suomessa ylittää selvästi eurooppalaisen minimin, emme halua heikosti asiansa hoitaneiden maksajiksi.

Jokainen hoitakoot perintövelat itse. Jos talletussuojat ovat miinuksella, on ensin ho-idettava asiat itse eikä käytävä suomalaisten tallettajien kukkarolla”, Kauppi vaustaa.

"Ja vain jos tulee ylipääsemätön ongelma, pitää pohtia, miten sitä yhdessä ja yhteisvoimin lähdetään hoitamaan", Vesa Vainio täydentää.

"Pankkiunionin yhteisvastuu hämäättää tosiasian, että veronmaksaja ja pankki-asiakas on käytännössä sama ihminen. Sijoittajavastuu on hyvä asia, mutta pitää kysyä, kenen kukkarolla sitten käydään, kun sijoittajien rahat ovat käytetty?", Antti Tanskanen pohdiskelee.

"Aivan, asiakas ja veronmaksaja on täsmälleen sama henkilö", Kauppi toteaa.

MIHIN OLEMME MENOSSA?

Piia-Noora Kauppi johdattaa keskustelua tulevaisuudenkuviin. Millaiseiksi pankkitoiminta muuttuu? Jatkuvatko tavaraaloistumisen, omiasiaalaahakkeet ja palveluiden laajentaminen muille sektoreille?

"Tavaraaloistuminen tulee taatusti jatkumaan finanssisektorilla. Kyse on asiakkaan halusta valita palveluntuojansa ja saada monipuolisista palveluista samasta lähteestä", Ilaskivi arvioi.

"Asiakkuuksien hallinta on se päämäärä, johon mentiin jo yhdistämällä vakuutus ja pankkitoiminnat saman katon alle. Tämäkin on ikuita elämistä, soutamista ja huopaamista. Liikkeen työryhmällä on myös pyrkimystä hajottaa näitä toimintoja. Usein kyse on muoti-ilmiöstä. Välillä halutaan erikoistua yhteen asiaan ja sitten taas muutaman vuosikymmenen jälkeen haikaillaan useampaan tukijalkaan takaisin. Alueellinen laajeneminen on yksi kehityssuunta", Antti Tanskanen enustaa.

Tanskanen mukaan eri pankilla voi kuitenkin olla erilainen focus, eli tulevaisuudessa se pärjätää usean tyyppisellä mallilla.

"Meillä toimii nykyin menestyvillä, mallillisesti asiansa hoitavilla 'yhden asian' pankkeja, jotka ovat toimineet fikusti, vaikka eivät voikaan hoitaa isoja asiakkaita", Tanskanen arvioi.

"Suomessa tilanne on monesta muusta maasta poikkeava. 1990-luvun kroussiliikkeen jälkeen suomalaispankit ovat pärjänneet hämmästyttävän hyvin. Silloin opittiin, miten pitää toimia", Vesa Vainio muistuttaa.

NÄKÖALATTOMUUS HUOLETTAA

Vesa Vainio ja Piia-Noora Kauppi pohtivat yhdessä, että poliittinen tuijottaminen 10 minuutin päähän on huono ilmiö. Pitäisi katsoa – eli viiden vuoden – vaan 10 vuoden päähän kaikissa tehtävissä päätöksissä. Huolellisella toiminnalla täytyisi ylläpitää omaa taloutta ja siihen tarvittaisiin näkemyksellisyyttä.

"Teollinen pohja on muuttumassa. Pystyvätkö pankit rahoittamaan immateriaalisia töitä, brändejä ja patenteja?", Kauppi kysyy

RAIMO ILASKIVI, s. 1928, on taustaltaan kokoomuslainen Helsingin kaupunginjohtaja, europarlamentaarikko ja presidenttiehdokas. Vuosien 1954–1979 aikana hän eteni urallaan Suomen Pankkiyhdistyksen tiedotusosaston päälliköstä toimintajohdajaksi. Eläkeläisenä Ilaskivi valittiin Euroopan parlamenttiin vuosiksi 1996–1999. Ilaskivelle on myönnetty ylimääräistä arvoniemiä.

ANTTI TANSKANEN, s. 1946, on suomalainen elinkeolähdemän vaikuttaja, entinen Pankkiyhdistyksen puheenjohtaja ja OP-Pohjola-ryhmän pääjohtaja (1997–2006). Koulutusteiden Tanskanen on taloustieteiden tohtori ja hänelle on myönnetty ministerin arvoniemiä.

VESA VAINIO, s. 1942, on työskennellyt Kymmenen Oy:n toimitusjohtajana 1991–1992 ja SYP:n pääjohtajana 1992–1995. Meritän pääjohtajana hän toimi 1995–1997. Vuosina 1998–1999 ja 2000–2002 Vainio toimi Noredea AB:n hallituksen puheenjohtajana sekä UPM-Kymmene hallituksen puheenjohtajana 2001–2008. Hänelle on myönnetty ministerin arvoniemiä.

KOLUMNI

RAHA ON VALTAA

MITÄ ONKAAAN pankin ryöstö pankin perustamiseen verrattuna, kysyi Bertolt Brecht "Kerjäläisoppeeraassa", jossa kuvattiin rahahaiden raatelevaa valtaa ryyssyköhyhdistön elämässä. Pankit edustavat samaa rahaneläimistöä perinnettä, mutta institutionaalisoituneina ja sosiaalisesti korkeammalla tasolla.

Jokainen yhteiskunta on riippuvainen pankkien terveydestä. Kun pankkien väliset markkinat eivät toimi, se merkitsee, että järjestelmä on sairas. Jos pankit eivät luota toisiinsa niin paljon, että lainaisivat toisilleen rahaa edes yön yli, ne eivät voi nauttia maksuista kansalaisten luottamusta. Vuoden 2014 stressitesti EU:ssa on kahden epäonnistuneen tervetarkastuksen jälkeen uniin viimeinen tilaisuus palauttaa uskottavuutensa pankkien valvonassa.

On löydettävä systeemien kriisiytymisen todellisen syy: pankkien myrkyttyneet taset. Pankit ja pankkijärjestelmien ulottumattomissa toimivat varjopankit ovat suursyylisiä syksystä 2008 saakka jatkuneeseen taloudelliseen epävarmuuteen. Investointipankit tuottivat finanssimarkkinoilla virtuaalirahaa laskemalla kiertoa katteettomalla finanssi-tuotteilla, joilla ne vivutettiin itsensä lähes hengiltä. Niiden taseissa "on the left side there was nothing right and on the right side there was nothing left". Virtuaalirahan yllitönnöllä finanssitalous katkaisi elinellisen yhteytensä reaali-talouteen, jossa alkoi esiintyä luottolamaa.

Tämän takia EU:n on aidettava erilleen toisistaan finanssitalouden investointipankit ja reaali-taloutta palvelevat peruspankit komyhminen nimittämällä ja Erkki Liikasen johtaman työryhmän ehdotusten mukaan.

EU:n pankkikriisi ei ratkea valtarajoitteisen komission ad hoc -toimen, joiden ainoaa yhtenäistä linjaa edustaa federalistinen eetos EU:n liittovaltiomiksi. Kun Milton Friedman muistuttaa tarkkakoisaisesti, että "vain kriisi, jolla todellinen tait kuitu-tu, johtaa todellisiin muutoksiin", EU:n komissio on sisäistänyt hänen oppinsa. Se ei torju kriisiä, vaan käyttänyt sitä yhden asian liikkeen tapaan hyväksi liittovaltiovallisen yhteisvastaan sisäisänsä. Pankkiunioni on yhteisvastausta toisten virheistä.

Euroopan keskuspankki omasta puolestaan toimii laittomasti käyttämällä vanhan ajan setelirahoitusta muistuttavaa bittrirahoitusta ja suoria velkajärjestöjä pankkien rahoittamiseksi kestämään pääomamarkkinoiden inflatoitumisen kolhuja. Silti tuskin koskaan aikaisemmin rahan oloissa on läntisessä Euroopassa kansallistettu niin paljon pankkeja – ilman niiden täyttä omissa-

ja sijoittajavastuuta – kuin on tehty runsaan puolen vuosikymmenen aikana.

Systeemistä riskintuotanto on keskittynyt suurpankeille. Neljännestä suurimman pankin markkinaosuus maailmanlaajuisessa johdannaiskaupassa on 80–90 prosenttia, ja kymmenen ylikansallista suurpankkia hallitsee 3/4 valuuttamarkkinoista. Keskittyminen rajoittaa kilpailua.

Suuret johdannaispelurit, nuo virtuaalirahan kotipesat, ovat niiden 32 SIFI-pankin joukossa, jotka Baselissa kokoontuva taloudellisen vakauden neuvosto nimeää systeemille elintärkeiksi. Niistä 17 on sellaisia EU-maiden pankkeja, joita ei päästetä konkurssiin. Kun ne itse tietävät sen, tämä yhteisvastaan uusi luottovuus tuottaa markkinoille moraalikatkoa.

Kansalaisyhteiskunnassa on sitä henkeä, että pankkien johtohenkilöt ovat rahanahneita bankste-reita, joita palkitaan ansaitsemattomilla bonuksilla. Myös Euroopan parlamentti on samaa mieltä. Pankkeissa ollaan toista mieltä, ja se syventää kulua pankkien ja muun yhteiskunnan välillä.

ESKO SEPPÄNEN
EUROOPAN PARLAMENTIN JÄSEN 1996–2009

KANSALLISPUKU JA SÄÄSTÖLIPAS – ALUSTASTA VIIS, KUNHAN LOGO NÄKYY!

80-LUVUN KANSALLISPUKU JA MUITA KERTOMUKSIA PANKKIKIRÄÄSÄN MAAILMASTA

Koko Suomen kansallispuvussa, eli tulipuvussa ja pankin lippiksessä, kelpasi 80-luvulla näyttäytyä niin Esson parlamentissa kuin kaupungin keskustassakin. Hiihtoladulla lippiksen korvasi pankin pipo. Säästölipas annettiin tietenkin joka tenavalle, sillä rahat oli opittava nuoresta pitäen jemmaamaan sakanvarren sijaan pankkiin. Pankit ovat viimeisen sadan vuoden ajan jakaneet erilaisia esineistöä asiakkailleen.

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

JUHLAHETKIIN

Erityisen prameana lahjana Kansallisosakepankki jakoi kahvinäkökäselle kansalle korskeasti Kansallispapahoa juhlassa pahvipakkauksessa ja täydennettävässä purkissa. Pankin pienistä virheistä mielensä pahottaneen asiakkaan mieltä hyvitetiin kahvin voimalla.

TÄSTÄ KAIKKI ALKOI

Suomen ensimmäinen säästölipas oli tietävästi viipurilaisen Pohjoismaiden Osakepankin pronssinen talolipas vuodelta 1902. Säästämiselle oli paineita, sillä lipas oli maksullinen ja palvelun kuului, että pankin vahtimestari kävi kerän kuussa kotona tyhjentämässä lippaan.

SÄÄSTÖPOSSUISTA TUNNETUIMMAT HIPPO, VISUKINTTU JA MAAPALLO

Muutama säästölipasmalli on tunnettuudessaan ylittse muiden: KÖP:n Roope-Ankka ja SYP:n maapallo sekä Osuuspankin hippo. Roopea on ollut saatavilla ainisissa ja punaisessa nutussa sekä harvemmin väriltään kokoronsisena. SYP:n maapallo on vanhempi, ja siitä oli olemassa useita eri painoksia. Samaten Osuuspankin hippo-lipas on vuosien varrella ilmestynyt lasten hyllyihin useissa eri muodoissa. Säästöpossusta on sanana tullut käytännössä säästölippaan synonyymi. Sitä on käytäntynä vuosien varrella useampikin pankki, kuten tässä Työväen Säästöpankki.

SÄÄSTÖKINOLIPPAAN KUVA VAIHTUO KOLIKON MYÖTÄ

Osuuspankkiyhdyntä säästökinnolipas 50-luvulta oli teknisimmasta päästä lippaita. Kun lippaaseen pudotti kolikon, sai napista vääntää lippaan ruutuun uuden kuvan. Lippaan kuvafilmassa oli 70 kuvaa, ja kun kuvat oli katsottu, pankista sai uuden. Erilaisia filmejä oli ainakin 20 kappaletta.

SÄÄSTÖLIPPAIDEN KILPAJOUKSO AVARUUTEEN

Suurvaltojen avaruuskilpa näkyi Osuuspankojen satelliittilippaissa 60-luvulla. Avaruusasjan kuulutus näkyi myös SYP:n maapallolippaissa, josta tehtiin poikkeuksellisesti kuvaversio!

SÄÄSTÖPAJATSO

Taloudellisesti riskittömämpi versio huoltoasemien pajatoista oli KÖP:n pahvinen lovikko. Pahvikansion yläreunassa oli kolikkolovia, jonne rahaa pudoteltiin. Rahat jäivät lovista säästäjän näkyviin.

"KUNHAN LOGO NÄKYY"

Avaimenperiä, pullonavajia, laukkuja, tultikkuja, heijastimia, maksukorttisuojia, pelikortteja... Kunhan pankin logo on saatu näkymään, on alusta voinut olla mikä hyvänsä. Krääsän jako oli kiihkeimmillään 70- ja 80-luvuilla, kun pankki-konttoriverkostoa kasvatettiin ja vähittäisasiakkaista kilpailtiin.

NYKYAJAN KOVA VALUUTTA

Eri värisiä kiillelevistä Nordean possut -avaimenperiä on tullut kuumaa kamaa alakoulu- ja yläkouluikäisten tyttöjen keskuudessa. Avaimenperiillä käydään kauppaa, ja messuilla pankin pisteestä possuavaimenperät häviävät alta aikayksikön. Niitä on myynnissä jopa Huuto-netissä.

MISSÄ MENEE SUOMI?

Pääekonomistit vastaavat

1 Miten kuvailisit Suomen talouden nykytilaa?

Missä määrin ongelmamme ovat rakenteellisia ja missä määrin suhdanneluonteisia?

2 Miltä lähivuosien talouskehitys näyttää Suomessa?

Mistä löydämme uuden kasvun lähteitä? Saammeko vetoapua muualta maailmantaloudesta? Miten kotimainen finanssiala voi auttaa kasvun löytämisessä?

3 Onko euroalueen kriisi jo voitettu? Mitä kriisistä on opittu?

4 Mihin suuntaan EU:n taloudellinen ja poliittinen integraatio kulkee lähivuosina? Minkälaista kehitystä Suomen pitäisi ajaa?

REIJO HEISKANEN

OP-POHJOLA

1 Suomen talous on lähivuosina sopeutumassa vientisektorin supistumisen aiheuttamaan rakenteelliseen muutokseen ja alkamassa vähitellen elpyä euroalueen velkakriisin aiheuttamasta taantumasta. Suomella on rakenteellisia ongelmia erityisesti julkisen sektorin tasapainossa sekä viennin kilpailukyvyssä.

2 Suomessa talous pääsee hiljalleen verkkaiseen kasvun vientimarkkinoiden imussa. Uusien kasvun lähteiden löytäminen ratkeaa markkinoilla yritysten ja kotitalouksien toimien seurauksena. Julkisen sektorin on pyrittävä luomaan kehitykselle mahdollisimman hyvät edellytykset tuottavasti ja tehokkaasti. Finanssiala tukee kasvua pitämällä huolta omasta kannattavuudestaan ja vastaamalla asiakkaiden tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla.

3 Euroalueen velkakriisi on kohtuudella hallinnassa, mutta on turha kuvitella, että tilanne ei voisi edelleen kääntyä huonompaan suuntaan. Kriisistä on opittu, että maksutasekriisit ovat todellisuutta myöhyteisen valuutan alueella, mutta niistä on

mahdollista päästä yli sisäisellä devalvaatiolla, jos kohta kustannukset ovat suuret.

4 Euroalueella integraatio syvenee, mutta EU-tasolla kehitys on pysähdyksissä tai nähdään jopa disintegraatiota. Suomen kannattaa suhtautua pragmaattisesti kehitykseen EU:ssa.

AKI KANGASHARJU

NORDEA

1 Taloutemme kärsii pahasta rakenne-ongelmasta. Vaikka bruttokansantuotteemme on edelleen alempaa kuin ennen finanssikriisiä, meillä ei ole kovin paljoa vapaata kapasiteettia. Teollisuuden kapasiteetti on pienentynyt Nokian ja metsäsektorin ongelmien vuoksi.

Työttömyys puolestaan on lähellä luonnollista tasoaan, eli työmarkkinoilla on melko vähän helposti työllistytäviä työn hakijoita. Lian moni on väärällä toimialalla, asuu väärällä paikkakunnalla ja on hankkinut vääränlaisen koulutuksen. Jos meillä ei olisi rakenneongelmia, kasvumme olisi lähellä Ruotsille tälle vuodelle ennustamaamme 2,8 prosenttia eikä Suomelle ennustamaamme 0,3 prosenttia.

2 Kasvu käynnistyy kahden supistumisen vuoden jälkeen pikku hiljaa viennin vedolla. Suomelle tärkeimmät vientimaat ovat peristymässä. Maailmankaupan piristynyt ennen kaikkea Yhdysvaltain johdolla. Suurin uhka tulee Venäjän hiipumisesta ja Krimin kriisiin liittyvästä talouspakotteiden uhasta. Finanssiala voi auttaa kasvua rakentamalla yrityksille perinteisen pankkilainan rinnalle muitakin kanavia, joilla rahoitetaan kasvua ja vientiponnistuksia.

3 Kriisin akuutti vaihe on ohitettu. Esimerkiksi Portugalin valtion 10-vuotinen laina maksaa enää reilut 4 prosenttia, kun se oli pahimmillaan noin 18 prosenttia. Kriisi jatkuu siten, että Etelä-Euroopan pankit on vielä pantava kuntoon, monien maiden rakenneuudistukset saatava vauhtiin ja kertynyt velkaa purettava melkoisesti. Nyt on opittu, että EU:n instituutioiden täytyy vahvistaa jäsenmaiden poliittikkoja, että he pitävät talouspolitiikan kurissa ja estävät makrotalouden epätasapainoa (hintakuplia ja velkavuoria) syntyä.

4 Integraatio pikku hiljaa lisää talouspolitiikkaa. Pankkiunioni etenee, samoin kuin jäsenmaat oppivat Euroopan komission entistä tarkemmalle budjetin ja muun talouspolitiikan synnille. Suomelle tällainen integraation syveneminen on hyvää, sillä me olemme olleet kurinalaisia aiemmin. Meidän ei tarvitse tapojamme muuttaa. Myös sisämarkkinat on saatava paremmin toimimaan, palveluiden liikkuvuutta edistettävä ja sääntelyä purettava. Poliittiseen integraatioon en halua ottaa kantaa, mutta liittovaltiota EU:sta ei tule ainakaan meidän elinaikamme.

JARI JÄRVINEN

LÄHTIPIOLA

1 Suomen talous kohtaa tällä hetkellä sekä yksilisiä että rakenteellisia haasteita. Suomen talouden osalta rakenteelliset ongelmat, kuten väestön ikääntyminen ja teollisuuden rakenneuudistus, ovat hallittavia. Suhdanneluonteisiin ongelmiin kuuluu koko talouden kilpailukyky, joka on rapautunut viimeisen 5-7 vuoden aikana.

2 Lähivuosien talouskehitys näyttää Suomessa aneemiselta. Maailmantalouden vetoapu on vähenemässä kehittyvien talouksien kasvun hidastuessa ja ylivelkaantuneiden teollisuusmaiden keskittyessä velkojen takaisinmaksuun. Kehittyvien talouksien kasvumalli on muuttumassa vienti- ja investointivetoisesta kohti kotimarkkinavetoisella mallia, joka johtaa aikaisempaa hitaampaan kasvuun.

Toisaalta teollisuusmaiden tasetaantumaa (velkojen takaisinmaksu ja budjetin tasapainottaminen) ja sääntelyn lisääntyminen johtavat aikaisempaa hitaampaan, mutta entistä vakaampaan kasvuun.

Uudet kasvun lähteet löytynevät palvelujen viennistä ja entistä laadukkaammista ja korkeamman jalostusarvon tuotteista. Kotimainen finanssiala voi tässä parhaiten auttaa pitämällä rahoitusalan auki erityisesti pienille ja keskeisille yrityksille tarjoamalla niille kohtuuhintaista rahoitusta riittävästi.

3 Euroalueen kriisi ei ole vielä voitettu, mutta EKP:n lupaus ottaa tarvittaessa kriisimaiden lainoja on ollut uskottava ja riskiläiset ovat laskeneet. Samalla epävarmuus euron hajoamisesta on poistunut. Toistaiseksi kaikki on hyvin, mutta seuraava reaali-talouden laskusuhdanne nostaa euron valuutat jälleen esiin, mikäli eurovaluutti ei välttämättä ennen kykene ratkaisemaan rakenteellisia ongelmiaan.

Kriisin eräs opetus on, että sääntelyä ja valvontaa tarvitaan lisää, mutta riskinä on, että sääntelyssä mennään liian pitkälle ja vaikutukset kääntyvät itseään vastaan.

4 EU:n taloudellinen ja poliittinen integraatio syvenee edelleen. Pidemmällä aikavälillä yksittäisten maiden finanssipolitiittinen liikkumavara kapenee nykyisestä. Yhteinen rahapolitiikka ilman finanssipolitiittian tarkempaa koordinaatiota ei ole kestävä ratkaisu ja johtaa epävakaiseen tulemaan, mikä ei ole Suomenkaan etu.

PASI KUOPPAMÄKI

DANSKE BANK

1 Suomen talouden nykytila on erittäin heikko. Kokonaistuotanto on supistunut kaksi vuotta, työttömyys kasvaa ja valtio velkaantuu. Vastaus ongelmiin luonteesta riippuu siitä, miten määrittelemme ongelman. Kokonaistuotannon supistumisesta viime aikoina suurin osa lienee suhdante- luonteista, mutta aiempi heikko kehitys ja valtion velkaantumisen liittyvät vahvasti rakenteellisiin ongelmiin. Ottaen huomioon väestön ikääntymisen tuottamat paineet, reilusti yli puolet talouden kokonaishongelmista on rakenteellisia.

2 Talous kääntyneenä vähitellen kasvuun, mutta hitaasti. Länsimaiden talous- kehitys näyttää positiiviselta ja vienti voi kasvaa kansainvälisen kaupan piristytessä jo 2014, mutta kotimainen kysyntä pysyy heikkona vielä 2015. Uudet kasvun lähteet ovat vaikeasti ennakoitavia, mutta Suomessa tapahtuu paljon uusia korkean osaamisen yrittäjätoimintaa.

Finanssiala voi pyrkiä ennakkoluulotto- masti rahoittamaan uusien alojen yrittäjäy- tyä, minkä takia finanssialalla pitäisi olla tietämystä monenlaisesta liiketoiminnasta.

3 Eurokriisi on helpottamassa, mutta voi- tetuksi sitä ei voi vielä kutsua. Monet maat velkaantuvat edelleen, pankkien taseissa on paljon heikollaisia saatavia ja

keskuspankin täytyy tukea euroalueen hau- rasta taloutta.

Kriisi on opettanut, että yhteisvaluutta tarvitsee toimiakseen tehokkaamman talous- politiikan koordinatiota ja välineitä ratkoa kansainvälisiä pankkikriisejä. Kriisi on myös opettanut, että tilastot eivät välttämättä ker- ro koko totuutta. Esimerkiksi Kreikan tilan- teen vakavuudesta ei ollut kukaan tietoa ennen kriisin puhkeamista.

4 Integraatiossa otetaan lisäaskeleita pankkiunionin suuntaan ja lisä- poliittista koordinatiota pyritään lisää- mään budjettien valmistelun suhteen. Euro- bondeja tuskin otetaan käyttöön, koska euro- maiden kesken ei vallitse samanlaista soli- daarisuutta kuin vaikkapa Saksan osavaltio- den kesken. Suomi voisi ajaa selkeämpiä sääntöjä, koska pieni maa jää muuten hel- posti suurten maiden kabinettipolitiikan jal- koihin.

TIINA HELENIUS

HANDELSBANKEN

1 Tilastokeskuksen julkistamat BKT-tilastot vuoden 2013 viimeiseltä neljännekseltä sekä koko vuodelta kertovat Suomen laman jatkuneen aina vuoden 2013 loppuun. BKT:n kasvu näyttää kuitenkin kokonais- tuotannon kuukausikuvaajanperusteella käynnistyneen vuoden alussa.

Syyt Suomen alisuoriutumiselle pohjois- maisiin ja eurooppalaisiin verrokkeihin nä- den ovat mielestäni sekä syklisiä että raken- teellisia. Paperiteollisuuden kysynnän hiipu- minen jatkuu vielä, minkä vuoksi myös pa- periteollisuudelle tuotantovalineita valmista- neen konepajateollisuuden kysyntä Suomessa on heikkoa. Vastausalanlainen negatiivinen ketjureaktio on nähtävissä suomalaisen tuotantonsa lopettaneen ja matkapuhelin- toimintonsa Microsoftille myyneen Nokian ja sen alihankkijayritysten välillä. Heikko maailmanlaajuisen kysynnän sellaisille kone- pajateollisuuden yritysten valmistamille in- vestointihyödykkeille, joita Suomi valmistaa, on vaikuttanut Suomen teollisuus- ja vienti- suhdanteen aneemisuuksiin.

Viimeisen reilun puolen vuoden aikana kehittyvien talouksien kasvuvaikeudet ja va- luuttojen heikentyminen ovat myös osaltaan vaikeuttaneet konepajateollisuuden vientiä. Näistä rakenteellisista ja suhdanteesta joh- tuvista syistä teollisuustuotannon ja viennin elpyminen on jäänyt selvästi aiempia suh- danteenousuja vaikeammaksi.

2 Euroalue on vihdoin pääsemässä ulos taantumasta. Luultavasti Euroopan keskuspankki EKP joutuu elvyttämään lisää, vaikka riskinä olisi Saksan talouden yli- kuumeneminen. Huomionaarvoista on, että Suomen viennin painopiste Euroopassa on nimenomaan Pohjois-Euroopassa, erityisesti Saksassa ja Pohjoismaissa. Näiden alueiden talouskasvun odotetaan tänä vuonna kiihty- vän ja olevan edellisvuotta vahvempaa. Myös BKT-tilastot vuoden 2013 lopulta tuke- vat näitä odotuksia. Tämä on ehdottomasti hyvä asia Suomen näkökulmasta.

Uusia kasvun lähteitä syntyy, koska ta- loudessa on vapaita resursseja. Näitä pieniä puroja tarvitaan lukuisia korvaamaan No- kian matkapuhelinvaihtamisen kokoinen mummutti. Elpymisen lähtee käyntiin vien- nistä ja globaalin talouden vahvistumisesta, kotimarkkinatoimintaa ja yksityinen palvelu- sektori tarvitsevat puolestaan tukea julkisen sektorin tuottavuusreformista.

Talouskasvu tarvitsee rahoitusta, ja siksi on tärkeää, ettei rahoituslaitosten riskinotto- mahdollisuuksia rajoiteta siihen pisteeseen, etteivät ne voi enää kunnolla toimia tässä yhteiskunnalle tärkeässä tehtävässä.

3 Rahaliiton ongelmat eivät ole ohi. Euro- alue on nyt samassa tilanteessa, jossa Japani eli vuosikautia. Hinnat ovat nousseet liian tärkeimpiin kilpailijoihin ver- rattuna, mutta valuutta pysyy vahvana. Siksi kotimaisten hintojen on joustettava alas- päin. Toisin kuin Japanissa työttömyys on korkea, mikä kasvattaa entisestään deflaatorisii- kiksi.

Kasvuja jarruttavia tekijöitä on useita. Heikko pankkisektori ei kykene ylläpitämään riittä- vää luottotarjontaa, ja kotitalouksien velan- kevyyskesken tarve vaikeuttaa kysyntää. EKP:n koronlaskut eivät lisää sen enempää luottojen tarjontaa kuin kysyntäkään, paitsi talouksissa, jotka ovat säästyneet pahimmi- ta pankki- ja velkaongelmilta.

Tärkein oppi kriisistä on mielestäni se, että ongelmien ratkaisemiseksi ei ole syytä viivytellä, on kysy siten pankkiriisistä tai koko kansantaloudesta. Budjetilleikkauksia tarvitaan useissa euroalueen maissa. Vaikka finanssipolitiikan tiukentamisen aika ei ole vielä, on yleisesti tiedossa, että leikkauksilla ei tulla välttymään. Tieto tulevista leikkauk- sista vie puhdin pois kotitalouksien kysyn- nältä.

4 EU kulkee kohti syvenevää integraatio- ta väajaamattua jo tehtyjen uudistusten kautta. Esimerkiksi kansantalouksien itsenäistä budjettiltaltua on jo merkittävästi kavennettu. Suomi on hyväksynyt tämän lin- jan, mutta vetänyt rajan velkoja koskevaan yhteisvastuullisuuteen.

KATJA BJERSTEDT

VARMA

1 Suomen talouden tilanne on synkkä. Suurin ongelma on heikko kasvudyna- miikka. Se on lopulta kaikkein vakavin kysymys. Ongelmaa ovat sekä rakenteel- lisiä että suhdanteellisia. Julkisen talou- den rakenteellisten ongelmien ratkaiseminen vaatii sekä talouden kasvua että reipasta uudistuksia kestävyysvajeen umpeen kuro- miseksi.

Julkisen sektorin uudistustarpeen voi- si nähdä mahdollisuutena parantaa yhteis- ten varojen käyttöä, oleelliseen keskittymistä ja julkinen palveluiden ja rakenteiden tehok- kuutta.

2 Vienti on romahtanut ja viennin ja- lostusarvo on laskenut. Elinkeinoraken- teiden murros on iso juttu. Meidän res- surssipohjamme antaa hyvät eväät korkean tuotavuuden elinkeinotoimintaan, siinä ki- paileminen kansainvälisillä markkinoilla on kova haaste eikä mitään nopeita ratkaisuja ole. Yrityksillä on vastuu omasta menestymi- seään. Työmarkkinatoimijoilla on vastuun- sa hintakilpailukyvystä, jota ne ovatkin kan- taneet. Tätä pitää jatkaa.

Julkisen valta voi luoda edellytyksiä yritysten menestymiselle. Määrätietoisella

MISSÄ MENEESUOMI?

Pääekonomistit vastaavat

1 Miten kuvailisit Suomen talouden nykytilaa? Missä määrin ongelmamme ovat rakenteellisia ja missä määrin suhdanneluonteisia?

2 Miltä lähivuosien talous- kehitys näyttää Suomessa? Mistä löydämme uuden kasvun lähteitä? Saammeko vetoapua muualta maailmantaloudesta? Miten kotimainen finanssiala voi auttaa kasvun löytämisessä?

3 Onko euroalueen kriisi jo voitettu? Mitä kriisistä on opittu?

4 Mihin suuntaan EU:n taloudellinen ja poliittinen integraatio kulkee lähivuosina? Minkälaisista kehitystä Suomen pitäisi ajaa?

3 Tilanne on tasapainottunut ongelma- maisma. Kriisi on voitettu. Sa- mallia on kriisin tarpeisiin rakennettu monimutkainen talouden ohjausjärjestelmä. Sen toivuuvuutta ja järkevyyttä pitää mää- tää arvioida jatkossa. Olisi hyvä, jos olisi opittu, että finanssimarkkinoiden kriisien ratkai- seminen vaatii riittävän mittavia toimia nope- sti. Euroaluetta leimaa lähtökohdaisesti hidas päätöksentekö. Rakenteelliset kysy- mykset näyttäytyvät sitkeiltä. Esimerkiksi tällä hetkellä valuuttakurssi on kova Suomelle, mutta varsin passeli Saksalle.

4 Logiisesti ajateltuna pitäisi tietysti teh- dä valinta sen suhteen, syvennetäänkö integraatioita vai hollennetäänkö sitä. Tällaista selkeää valintatilaanetta ei taida tulla. Suomen ajattelu on pragmatista linja on hyvä myös jatkossa.

ERKKI LIIKASEN MUISTIJÄLKI 1980-LUVULTA

TEHOKKAAT TYÖKALUT TARPEEN

Suomen Pankin pääjohtaja **Erkki Liikanen** muistuttaa, että vakavarainen ja hyvässä kunnossa oleva pankkisektori pelasti Suomen omalta finanssikriisiltä. Liikasen mielestä pitää olla tehokkaat keinot vastata tulevaisuudessa mahdollisesti esiin nouseviin ongelmiin.

TEKSTI TUOMO YLI-HUTTULA KUVAT PEKKA SIPOLA

Pääjohtaja Erkki Liikasen mielestä viranomaisten ja finanssialan välinen yhteistyö on terveellä pohjalla. "Teemme hyvää yhteistyötä, mutta olemme toimijoina itsenäisiä", hän korostaa.

”

Meidän pitää pystyä kertomaan päättäjille, että kaikki mahdollinen on tehty.

"Pitäähän kyllä arvioida omat riskinsä", Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen muistuttaa finanssialaa. Valtiovarainministerinä vuosina 1987–1990 toiminut Liikanen myöntää, että hänellä on 1980-luvulta hyvin muistissa toimialan silloin otamat riskit.

Sääntelyn pitää todellakin olla selkeää, yksinkertaista ja läpinäkyvää.

"Olisiko valvonnan pitänyt olla tiukempaa? 1980-luvun yhteistyöstä pankkien kanssa on jäänyt sekä hyviä että huonoja muistoja. Näistä kaikista asioista on jäänyt henkilökohtainen muistijälki", Liikanen kertoo.

Kymmenen vuotta Suomen Pankin pääjohtajana ja Euroopan keskuspankin neuvoston jäsenenä työskennellyt Liikanen toteaa, että nykyisin yhteistyö suomalaisen finanssialan kanssa on terweellä pohjalla. "Meillä ei ole ongelmia. Teemme hyvää yhteistyötä, mutta olemme toimijoina itsenäisiä. Me kunnioitamme toistemme työtä."

Liikanen kehuu erityisesti Finanssialan Keskuksilaiton ja Suomen Pankin välistä yhteistyötä pankkien maksujärjestelmäpuolella.

PANKIT VOIMAVARANA
Tänä päivänä pankkisektori on Liikasen mielestä suomalaisen yhteiskunnan voimavara. "Hyvin pääomitetulla rahoitusjärjestelmällä on tavattoman tärkeä ja suuri merkitys. Suomessa on vakavarainen, hyvin toimiva pankkijärjestelmä. Se modernisoitiin 1990-luvun suuren pankkikriisin jälkeen. Pankit ovat kehittäneet myös riskien hallintajärjestelmiään."

Liikasen mukaan Suomessa ei pankkisektorin hyvän tilan ansiosta ole viime vuosien aikana koettu omaa finanssikriisiä. "Globaali finanssikriisi vaikutti meihin, mutta se ei vaikuttuksetaan lyhytkestois-

sempi kuin käynnissä oleva syvävälinen Suomen teollisuuden rakennemuutos."

Finanssikriisi ja erityisesti Kreikan velkakriisi jättivät jälkensä myös Suomen EU-politiikkaan. Samalla ne vauhdittivat pankkiunionin syntymistä. "Jouduimme ottamaan kantaa asioihin nopeassa tahdissa, kaikkia tarvittavia välineitä ei ollut valmiina ja sellaisissa tilanteissa on reagoitava nopeasti. Kreikan talouskriisin hoito oli kaikille vaikeaa, mutta siitä prosessista opimme. Silloin oli riskinä, että meillä on käissämme Lehman Brothers -tasoinen ongelma, jos ei toimita", Liikanen sanoo.

"Nyt EU:lla on mahdollisuksia puuttua epäkohtiin. Meillä on tulossa pankkiunioni ja kriisiratkaisujärjestelmä. Valvukvoja on korjattu."

SUOMELLA RAKENTAVA ROOLI

Pankkiunionin rakentamisessa Suomi on ollut Liikasen mielestä rakentavassa roolissa. "Kysymys on siitä, että olemmeko hakemassa ratkaisuja, vai olemmeko jo etukäteen ulkona ratkaisuisista."

Liikanen pitää tärkeänä, että Eurooppaan syntyi pankkiunioni. Sairaita pankkeja ei ole tarkoitus kelpuuttaa pankkiunioniin.

"Pankkien tasainen läpikälyys, jota parhaillaan tehdään, on iso ja tärkeä tehtävä EKP:lle. Kukaan ei ota toisten menneisyyden syntejä kannettavaksi eikä sitä pidä keneltäkään edellyttää. Tulevaisuuden riskejä voidaan jakaa, mutta yhteisesti sovitulla ja luodulla pohjalla."

Liikanen painottaa, että pankkien yhteiseen kriisirahastoon jakaminen ei ole mikään sääntö. "Se on poikkeus, johon joskus joudutaan. Veronmaksajien kukkarolle meno on äärimmäisen kaukana."

Liikanen toivoo, että pankkiunionilla on pitkällä aikavälillä oma oikeusperustansa.

FINANSSIALAN OIKEUTTU NÄKEMY

Uutta tarpeellista EU-sääntelyä on tullut runsaasti, mutta finanssialan mielestä jatkossa pitäisi keskittyä olemassa olevan sääntelyn soveltamiseen. FK:n mielestä nyt olisi aika painaa jarrua uuden lainsäädännön luomisessa.

"Finanssialalla on ihan oikeutettu näkemyksensä asiaan. Luulen kuitenkin, että isojen pankkien rakennemuutostia pitää katsoa vielä läpi. Sitten pitää laittaa tämä poikki."

Liikanen muistuttaa, että finanssikriisi on sukupolvemme yksi suurimmista kriiseistä. "Meidän pitää pystyä kertomaan päätäjille, että kaikki mahdollinen on tehty. Kaikilla on kova paine, ettei finanssikriisi koskaan toistu. Finanssialan yrityksillä pitää olla riittävä puskuri, että ne selviävät vaikeista tilanteista. Aina on kuitenkin riski, että josain tapahtuu yllätyksiä", Liikanen sanoo.

Liikanen palaa menneeseen: "Kaikki, jota ovat olleet mukana 80-luvun lopussa ja 90-luvun alussa, muistavat tunteen, kun talo palaa eikä ole välineitä sen sammuttamiseen. Se on opettanut, että välineet kannattaa aina luoda valmiiksi."

Tähän pohjautuu Liikasen vahva ajatus, että rahoitusmarkkinaviranomaisilla pitää olla tehokkaat keinot vastata tulevaisuudessa mahdollisesti esiin nouseviin ongelmiin. "Kansalliset makrovakaussäädökset ovat hukan myöhässä. Siinä on oltu Suomessa turhan pelokkaita."

FINANSSIALAN PIDETTÄVÄ ÄÄNTÄ

Finanssiala on arvostellut, että sääntely on mennyt entistä monimutkaisemmaksi. Yhä suurempi osa finanssialan uudesta sääntelystä tapahtuu jatkossa valvontaviranomaisen allemmanaseteina normintona, ei direktiivien ja asetusten muodossa. FK on esittänyt lisää avoimuutta valmisteluprosessiin.

Pääjohtajalla on ytimeäks kommentti finanssialan vaatimuksien:

ERKKI LIIKANEN, s. 1950, on Suomen Pankin pääjohtaja ja EKP:n neuvoston jäsen vuodesta 2004 lähtien, EKP:n tarkastuskomitean puheenjohtaja sekä toiminut EU-komissaarina 1995–1999, Suomen suurlähettiläänä Brysselissä 1990–1994 ja valtiovarainministerinä 1987–1990. Valtiotieteiden kandidaatti Liikanen toimi SDP:n kansanedustajana 1972–1990.

"Sääntelyn pitää todellakin olla selkeää, yksinkertaista ja läpinäkyvää. Näitä periaatteita on myös noudatettava."

Liikasen mukaan finanssialan kannattaa pitää puolelensa asioiden valmistelussa. "Se on pankkien tehtävä pitää asiassa ääntä. On ymmärrettävää, että vaaditaan perusteluja kaikille uusille toimille."

SUOMALAISTA OSAAMISTA ARVOSTETAAN
Liikanen on tyytyväinen, että Suomen Pankki ja Finanssivalvonta ovat olleet mukana rakentamassa Eurooppaan yhteistä pankkivalvontaa.

"Olen myös tosi iloinen, että EKP:n pankkivalvontaviranomaisen nimitykset ovat menneet meritiitin eivätkä maantieteellisen jaon perusteella."

Liikasen mukaan suomalaista asiantuntemusta arvostetaan ja kunnioitetaan EU:ssa.

Hän tarkoittaa erityisesti **Sirkka Hämä-läisen** valintaa EKP:n pankkivalvontaneuvoston jäseneksi ja Fivan apulaisjohtajana **Jukka Vesalan** nimitystä pankkivalvonnan yhden pääosaston johtajaksi.

"Finanssisektorin ihmiset tuntevat ja tietävät Hämäläisen ja Vesalan. Suomalaiset pankkien edustajat ovat tunnetut toimimaan heidän kanssaan", Liikanen sanoo.

Viranomaiden ja finanssialan edunvalvojen matka suuntautuikin jatkossa Brysselin lisäksi entistä useammin Frankfurtiin.

Veronkierron estämiseen enemmän panoksia kuin rahoitusmarkkinaveron

Suomen Pankin pääjohtaja Erkki Liikanen ymmärtää erittäin hyvin julkisen vihamielisyyden kansainvälisen veronkiertoa kohtaan.

"Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden nimissä kaikkien tahojen pitää tarttua siihen. Tuen voimakkaasti veronkierron estämistä sekä laajaa pohjaa verotukselle ja vastaavasti alhaisempia verokantoja. Toivon, että verotuksen tervehdyttämässä mentisiin kansainvälisesti aidosti eteenpäin", Liikanen painottaa.

Rahoitusmarkkina-veron eri malleilla olisi huomattavan suuria vaikutuksia rahoitusmarkkinoihin.

Liikasen mukaan rahoitusmarkkinaveron eri malleilla olisi huomattavan suuria vaikutuksia rahoitusmarkkinoihin. Liikanen kertoo, että Suomen Pankki on laatinut veron vaikutuksista asiantuntija-arvioita. Yksityiskohtien keskuspankki ei ole ottanut kantaa.

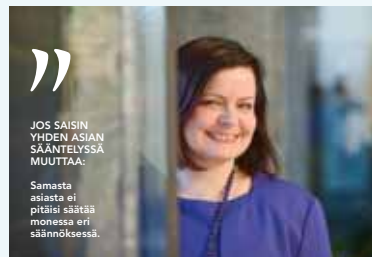
"Transaktiovero vähentäisi olennaisesti markkinoiden likviditeettiä, poistaisi likviditeettiä tuottavan markkinatakaosin lähes kokonaan sekä eliminoidisi loputkin pankkien väliset rahamarkkinakaupasta, jolloin pankkien likviditeetti tulisi hyvin riippuvaksi EKP:n fasilitteista", Suomen Pankin johtokunnan neuvonantaja **Antti Suvento** kirjoittaa vajaa vuosi sitten julkistetussa selvityksessä transaktioverosta.

EU-komissio on ehdotuksessaan transaktioverosta pyrkinyt torjumaan veropajan siirtymistä veroalueen ulkopuolelle. Suvento arvioi, että siitä huolimatta veropajan siirtymän voi olettaa olevan merkittävä.

KOLME PIENTÄ TOIMIJAA SÄÄNTELY- TSUNAMISSA

Finanssialalle tullut sääntely on lisääntynyt viimeisen vuosikymmenten aikana voimakkaasti. Samat säädökset koskevat paitsi suuria kansainvälisiä finanssikonserneja, myös pieniä paikallisia toimijoita. Annoimme kolmen pienen yhtiön edustajan kertoa, miten pienet yhtiöt onnistuvat surffaamaan sääntelyn aallokossa.

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

”JOS SAISIN YHDEN ASIAN SÄÄNTELYS-
MUUTTA:

Samasta asiasta ei pitäisi säätää monessa eri säännöksessä.

Koskaan ei tiedä, muuttuuko jokin vahingossa

”Onhan me pärjälty. Paljon olemme joutuneet miettimään, mistä saamme viimeisimmän tiedon siitä, mitä säännöstä mihinkin asiaan sovelletaan. Varsinkin sijoitustoimintaa koskevaa sääntelyä tulee niin monesta tuutista, ettei aina ole varma, mikä koskee mitään.

”Työeläkeyhtiöitä koskevassa laissa viitataan usein vakuutusyhtiö-lakiin ja sitä kautta osakeyhtiölakiin. Laissa on pykälä, jossa sanotaan, että ”työeläkeyhtiöön ei sovelleta seuraavia pykäläiä” ja sitten on kauhea litania pykäläiä perässä. Viittaustekniikka on todella monimutkainen. Aina, kun jotain muutetaan, on olemassa pelko, että jokin asia muuttuu vahingossa ja ihan tahtomatta ilman, että kukaan tulee siitä varsinaisesti ajatelleeksi.

Suomalainen työeläkejärjestelmä on sikäli ainutlaatuinen, että EU-sääntelyä ei suoraan sovelleta siihen, mutta epäsuora vaikutus on suuri. Sääntelyä on kuitenkin noudatettava. Oma haasteensa on terminologia: siitä on viime vuosina tullut epäselvempää. Vanhan ja uuden lainsäädännön temit ovat erilaisia, samoin tekstien käännökset. Esimerkiksi varautumisessa puhutaan valmiussuunnitelmasta, toipumissuunnitelmasta ja jatkuvuussuunnitelmasta, kun tarkoitetaan yhtä ja samaa asiaa.

Sanoisin, että sääntelyä olisi helpompi noudattaa ja valvoa, jos se ei olisi niin yksityiskohtaista. Nyt olennainen häviää helposti laajan infotulvan sekaan.

Finanssialan sääntelyn lisääntymisestä kertovien tilastojen seuraaminen on hurjaa toulua. On huolestuttava piirre, että alemman tason, eli viranomaisten, antama sääntely on voimakkaassa kasvussa. Millä varmistetaan se, että alemman tason antama sääntely on sitä, mihin ylempiä tasoa pyrittiin?”

KEKKINÄINEN ELÄKEYHTIÖYHTIÖ ETERA
LAKIASIAN JOHTAJA TUULA KALLIO

”

JOS SAISIN YHDEN ASIAN SÄÄNTELYS-
MUUTTA:

Suomalaisten ei aina tarvitsisi olla partioipolkuja, jotka noudattavat kaikkia sääntelyä yhä vähimmäisvaatimusten ja ensimmäisinä.

Pankkinormistoa tuputetaan vakuutusosalalle

”Kyllä me katsomme sääntelystä selviävämme, pakkohan se on. Sääntöten tulvassa ei ole mitään uutta, sillä vakuutusalan on aina ollut erittäin säänneltyä. Nyt on vain tullut muotiin kutsua näitä nykyisiä säännöksiä normitsunamiksi.

Yös yhtiö on hoitanut aiemmin hommansa hyvin, ei tämä aiheuta mitään suurempaa ongelmia. Toki resurssit on järjesteltävä uudelleen ja tehostettava toimintaa.

Kaikki hyvä ja paha juontaa tietyistä juurensa EU:sta. Viimeisen 20 vuoden aikana olemme peranneet koko alan sääntelyn täydellisesti läpi. Sinä aikana normien määrä on lisääntynyt selvästi ja sääntelystä on tullut yhä yksityiskohtaisempaa.

On silti sanottava, että myös kotimaassa on tapahtunut isoja muutoksia. Esimerkiksi pankki- ja vakuutusalan valvojen viranomaisten yhdistyminen Finanssivalvonaksi – siinä pankkipuoli on kuskinnä puskinnä. Pankkinormistoja yritetään suodattamatta tuputtaa vakuutusosalalle, vaikka alat ovat aivan erilaisia! Valvovalla viranomaisella ei ole enää yhtä paljon vakuutuspuolen valvontaan erikoistuneita työntekijöitä.

Ahvenanmaalaisena ja yksikielesti ruotsinkielisenä yhtiönä olemme suruksemme huomanneet, että virkamiesten ruotsinkielinen taito heikkenee koko ajan. Suuri osa lainsäädäntöystä tehdään suomeksi, vaikka maa on kaksikielinen. Lakien noudattaminen ja niiden valmistautuminen vaikeutuu. Sitä on mantereella hankala ymmärtää.”

ALANDIA VAKUUTUS
VARATOIMITUSJOHTAJA OLLI KYTÖ

”

JOS SAISIN YHDEN ASIAN SÄÄNTELYS-
MUUTTA:

Vähemmän on enemmän: periaatteet ja lain tarkoitus eivät saa hukkaa yksityiskohtien alle. Tilannekohtaisella tulkinalla on jätävä arkipäiväinen liikkumavara.

Mikä ei ole kohtuus, ei voi olla lakikaan

”Meneillään on valtavan luokan yhteiskunnallinen muutos, josta on puhuttu aivan liian vähän. Ainakin 20 vuoden ajan on ollut meneillään kehitys, jossa yhä pikkutarkemmilla säännöksillä korvataan yleisen oikeustajun ja arkipäivän käyttöä.

Lakikirjan kanteen painettu vanha tuomarinohje ”Mikä ei ole oikeus ja kohtuus, ei saata olla lakikaan” ei tunnu enää pätevän. Aloittaessani pankkialalla 80-luvulla arkipäivää ja tuota ohjetta noudatettiin.

Kun säännöt ovat väljemmät, niin ihmisen oma vastuu korostuu. Pankin tiskillä etulinjassa on se ihminen, joka kohtaa asiakkaan. Väljillä ohjeilla ja hyvillä arvoilla virkailija ottaa tilannekohtaisen vastuun siitä, että asiakas ymmärtää, mistä on kyse. Tiukoilla säännöillä virkailijan kädet ovat sidottu ja hän menee vain pilkkujen mukaan, jotta häntä ei voida syyttää mistään. Kirjaimenmukaisuus varmistetaan ja asiakajoissa on paljon pienellä kirjoitettua. Usein asiakas oikeasti ymmärtäisi vähemmällä oleellisen, eikä hukkuisi infohulvassa.

Pankkitoiminnan sääntely on kirjoitettu monikansallisille finanssijärjestelmille. Samat monituhatsuiset säännökset ovat voimassa pienimmillekin lähijohdettuille pankeille. Säännöksissä on suhteellisuusperiaate, joka tarkoittaa sitä, että pienet toimijat voivat noudattaa joitakin säännöksiä toiminnan laajuuteen ja luonteeseen tilannekohtaisesti soveltaen.

Suhteellisuusperiaatteen käyttö on vaikeaa, kun lainsäädännön henki on yksityiskohtaisessa muotojen tähtämisessä. Valvojoorganisaation ylempiäkin portaita vaatii rohkeutta tehdä pääsääntöön poikkeuksia. Systeemi ei kannusta etulinjassa olevaa virkamiestä ottamaan vastuuta suhteellisuustulkinnasta, on turvallisempaa piipätyä pääsääntöön kirjaimessa.”

POP-PANKKILUOTO
TOIMITUSJOHTAJA HEIKKI SUUTALA

KOLARISTA ILMOITTAVIA AUTOJA, VIDEONEUVOTELTAVIA LAINOJA

Millaista on pankkiasiointi vuonna 2020? Vieläkö pankkikonttoreita on olemassa? Vieläkö matkalle lähtiessä otetaan vakuutus? Kokosimme finanssialan kehitystyön parissa työskenteleviltä asiantuntijoilta näkemyksiä tulevaisuuden visioista, eli siitä, miltä finanssipalvelut näyttävät vuonna 2020. Visiot lähtivät pois pankkimaailmasta, kuluttajien arkeen. Pankkipalvelut ovat läsnä pienissä hetkissä!

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

ASiantuntijoiden mukaan meillä on taipumusta liioitella lyhyen aikavälin kehitystä, mutta aliarvioida pitkän aikavälin kehitystä.

**VOISIVATKO TÄSSÄ
OLEVAT VISIOT SIIS
OLLA TOTTA JO
VUONNA 2020?**

KOLARISTA ITSE ILMOITTAVA AUTO

Tulevaisuuden internetissä ovat esineet itse. Esimerkiksi autoista on oma tekoäly, joka on yhteydessä tietoverkkoon. Jos autolla ajetaan kolari, ilmoittaa se siitä automaattisesti vakuutusyhtiöön, joka voi aloittaa korvauskäsittelyn yksin tein. Maksamisen kannalta on kätevää, että autoa tankatessa bensapumppu tunnistaa auton ja sen omistajan saman tien, ja tankattu polttoaine veloituu automaattisesti autonomistajan tililtä.

ASUNTOLAINA LAUANTAIAAMUN VIDEONEUVOTTELUSTA

Kuvitelkaas: Perheenisä haukottelee lauantaiamuna ja koventaa lasten piirrettyjä pienemmälle, sillä isin on käytävä pankissa. Eli kauluspaita päälle, vaikka jalassa onkin pelkät bokserit. Lämpöä auki keittiön pöydälle, videoyhteys työmatkalla olevaan vaimoon ja sitten yhdessä pankkiin videoyhteyden kautta asuntolainaa anomaan. Pankkipalvelut ovat saatavilla ajasta ja paikasta riippumatta, ja sopimukset allekirjoitetaan sähköisissä palveluissa. Käteistä nostetaan korkeintaan kaupan kassalta silloin harvoin, kun sitä jossain tarvitsee. Perinteisillä pankkikonttoreilla on kuitenkin edelleen omat vakiintuneet käyttäjänsä.

**FYFFET KASVAMAAN RAHASTOON.
VAI SITTEINKIN TUTULLE NAAPURIN JASKALLE?**

Sijoittaminen on käynyt niin helpoksi ja tutuksi suurelle yleisölle, että iso osa pankkineuvojille tehdystä yhteydenotosta koskee sijoittamista. Mutta sijoittaako asiakas rahansa pörssiin, rahastoon vai joukkolainoihin? Vai kenties sittenkin suoraan naapurin Jaskan orastavaan menestysyritykseen – senhän tuntee jo koko naapurusto, sillä Jaska keraa pankin järkevän joukkorahoituksen avulla hyvin pyörivälle yritykselleen rahoitusta kasvua ja uusien työntekijöiden palkkaamista varten.

LENKILLE KERRAN VIKKOSSA – SAIRAUSVAKUUTUS – 50%
Vapaaehtoiset vakuutukset saattavat muuttua kokonaan toisenlaisiksi. Sen sijaan, että myytäisiin vaikkapa pelkkää sairausvakuutusta, alettaisiin palkita terveellisistä elämäntavoista, joita voitaisiin todentaa älypuhelimien avulla. Jos käy kuntoluennassa riittävästi usein, saa vakuutusmaksusta alennusta! Vakuutus muuttuisi näin elämäntilanteen palvelun suuntaan. Kenties vakuutusyhtiön puhelinsovellus jopa patistaa lenkille! Mutta ovatko asiakkaat valmiita luovuttamaan itsestään tietoja halvemman vakuutuksen toivossa? Mikäli vakuutettu sairauden tai tapaturman vuoksi kuitenkin tarvitsisi sairaalahoitoa, hoidettaisiin hänet kuntoon vakuutusyhtiön omassa sairaalassa.

EURO, DOLLARI, RUPLA – VAI SITTEENKIN UUDET VIRTUAALIVALUUTAT?

Vanhan liiton valuuttojen rinnalle on tullut uusia virallisia virtuaalivaluuttoja. Keskuspankin liikkeelle laskemat ja takaamat virtuaalivaluutat ovat nykyisiä valuuttoja luotettavampia ja kuluttajalle varmempia vaihtoehtoja. Kuluttajat ovat muodostaneet joidenkin kulutustottumustensa ja harrastustensa ympärille yhteisöjä, joiden sisällä käytetään omaa valuuttaa. Kuluttajan kannattaa varmistaa, että valuutta säilyttää arvonsa ja on turvallinen käyttää. Parhaiten se onnistuu, kun luottaa virallisten tahojen luomiin valuuttoihin.

GOOGLE-PANKKI JA VAKUUTUSYHTIÖ FACEBOOK

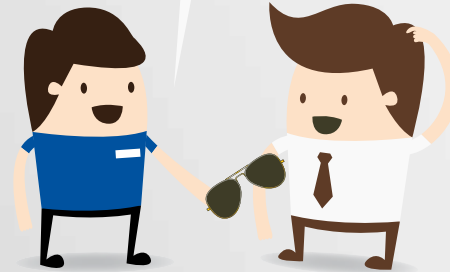
Miltä kuulostaisi Google-pankki tai vakuutusyhtiö Facebook? Pankki-, vakuutus- ja sijoituspalveluja voi ryhtyä tarjoamaan jokin äkkiseltään yllättävältä kuulostava taho. On mahdollista, että yhä useammat yritykset, joilla on käyttäjät ja asiakkaita jo valmiina, alkavat tarjota heille myös pankki- ja vakuutuspalveluja oman nimensä alla. Google on jo ilmoittanut olevansa kiinnostunut vakuutusyhtiöstä ja Facebook saanut Irlannin keskuspankilta luvan sähköisen rahan liikkeellaskemiseen, tallettamiseen ja maksuvälitykseen.

MATKAVAKUUTUS – JOTA ET KOSKAAN OTTANUT

Lenkientekijälle mennessä kännykkään kilahtaa viesti: "Sinut ja matkatavarasi on vakuutettu juuri tälle matkalle. Hauskaa ja turvallista matkaa!" Parasta on se, että asiakkaan ei ole tarvinnut enää puntaroida erilaisten matkavakuutuskokonaisuuksien, hintojen ja kestojen kanssa. Vakuuttaminen ja laskuttaminen tapahtuvat reaaliaikaisesti sen mukaan, minkä verran asiakas matkustaa ja millainen vakuutuksen kokonaispaketti hänellä on vakuutusyhtiöstä.

Special price for you!

KAUPAN TARJOUKSET SILMÄLASEIHIN, ENTISTÄ HENKILÖKOHTAISEMP! PALVELU

Kävelet kauppaan ja hymyilevä myyjä osuu heti napakymppiin: "Tarvitsetko uutta kevättakia?" Kaupan tietojärjestelmä on tunnistanut sinut jo sisään tullessasi, ja ostohistoriasta selvää, että olet ostanut liikkeestä lähinnä takkeja. Nukkela myyjä saa tästä tiedon, ja arvaa ajankohdan perusteella asiakkaan tarpeen täysin oikein. Lisäksi edellisten ostojen perusteella myyjä saa välittömästi tiedon myös oikeasta vaatekokoista. Hifistelijä-asiakkaiden silmä- ja aurinkolaseihin heijastuu jo kauppaan tullessa tietoa kiinnostavista tarjouksista ja ohjeista siihen, mistä juuri itse kiinnostavat tuotteet löytyvät.

VANHUKSELLE HOIVAA KÄNNYKÄN PALVELUTILILTÄ

Aikuiset, Kiinnasa asuvat lapsesi haluavat sinun saavan hieman laajempaa kotihoidon palvelua senioriasuntoosi Tuusulassa. Kännykkäsi sim-kortilla olevan kunnan rahoittaman palvelutilin kuukausikate ei ihan riitä haluttuun virtuaalisairaanhoitajan päivittäiseen skype-puheluun, jossa ammattilainen varmistaa, että sinulla on kaikki hyvin. Niinpä lapsesi ottavat sinulle tekstiviestitse kertamaksuisen vakuutusyhtiön hoiva-vakuutuksen, joka kattaa täydentävän palvelun kustannukset loppuelämäksesi.

KRIISI TIIVISTI EUROMAIDEN LIITTOA

Ulkopoliittisen instituutin johtaja **Teija Tiilikaisen** mukaan euroalueen rahoitusvakauden tueksi luodut järjestelmät ovat EU:ta varsin vahvoja saavutuksia. Tiilikaisen mielestä ratkaisut ovat luovia, mutta ne ovat tapahtuneet demokraattisuuden kustannuksella.

EU:n ja sen jäsenvaltioiden välinen talous- ja finanssipoliittinen vallanjako joutuivat taluskriisin olosuhteissa kovalle koetukselle. Unionin valtaan kuuluva rahapolitiikka ja talouspolitiikan koordinaatio eivät olleet riittäneet turvaamaan jäsenmaiden talouksien kehittymistä riittävän samansuuntaisiksi. Kriisin olosuhteissa etsittiin ne korjausliikkeet, joilla unionin rahoitusvakaus ja poliittinen uskottavuus turvataisiin ilman suurisuuntaisia perussopimusmuutoksia.

Ensimmäistä kertaa törmättiin vakavasti myös jakautuneen unionin haasteisiin. Oli ilmeistä, että euroalueen jäsenmaat olisivat tilanteen helpottamiseksi tarvinneet sellaisia poliittisia mekanismeja ja johtajuutta, jota

niille ei unionin jakautumisen pelossa oltu euroa perustettaessa haluttu luoda.

Kriisin hallitsemiseksi EU:n talouspolitiiseen vallankäyttöjärjestelmään tehtiin monenlaisia muutoksia. Pääosa muutoksista ei luo unionin – tai euroalueen – jäsenmaille uusia velvoitteita, vaan lähinnä ryhdyttiin niiden pitämistä aiemmin sovituissa velvoitteissa esimerkiksi julkisen velanoton tai budjettialijäämän osalta.

Osa kriisinaikaisista korjausliikkeistä kuitenkin myös syvenytti julkisille talouksille asetettuja sitoumuksia entisestään ja lujittiin jo aiemmin maksuttua makrotaloudellista ohjausta sekä laajuudeltaan että ohjausmekanismeiltaan.

UUDISTUKSILLA MYÖS POLIITTINEN MERKITYS

Rahoitusjärjestelmien vakauden tueksi tehdyt uudistukset edustavat tässä kokonaisuudessa kaikkein suurinta muutosta. Euroopan vakausmekanismilla (EVM), pankkiunioniksi nimetyllä pankkivalvonta- ja kriisienratkaisujärjestelmällä sekä EKP:n omaksumalla aktiivisella politiikalla rahoitusvakauden tukemiseksi on kaikilla myös poliittinen merkityksensä unionin vallankäyttöjärjestelmän kokonaisuuteen.

EU:lla on omat poliittiset instituutionsa ja yhteinen budjettinsa. Rahoitusvakautta turvaamaan perustetut järjestelmät on kuitenkin toteutettu näiden ulkopuolella lähinnä

» Euroalueen maat ovat kriisitoimien seurauksena entistäkin tiiviimmässä liitossa keskenään.

kahdesta syystä. Toinen on jo mainittu rakenteellinen haaste, joka liittyy siihen, että sekä EVM että pankkiunioni ovat euroalueen maiden välisiä järjestelmiä, joihin muiden unionimaiden liittyminen on vapaaehtoista.

Vakausmekanismi on unionin päätöksenteosta kokonaan irrallinen; se on luonteeltaan hallitustenvälisellä sopimuksella perustettu kansainvälinen rahoituslaitos, jossa korkeinta päätösvaltaa käyttää jäsenmaiden edustajista koostuva hallintoneuvosto. Mekanismissa on kuitenkin kytkentä EU:hun vähintäänkin sitä kautta, että yhteisvaltuuttanut liittyvien maiden on liityttävä siihen ja samalla maksuttava eräitä muita unionin puitteissa tehtyjä sitoumuksia. Komissio esittää vakausmekanismia pidemmällä tähtäimellä liitettäväksi unionin yhteisen budjetin yhteyteen, mutta silloin luonnollisesti sen jäsenpohja tulisi laajentaa koko unionin kattavaksi.

Pankkiunionin ensimmäinen osa eli yhteinen valvontamekanismi puolestaan toimii unionin institutionaaliosassa kehikossa EKP:n yhteydessä, kun taas kriisipankkien tukemiseen ja alaspäin keskittyvä kriisienratkaisumekanismi on luonteeltaan unionin virasto, jonka omistuksessa on osittain hallitustenvälisellä sopimuksella säädelty kriisienratkaisurahasto.

SAKSASSA EPÄLUULOJA YHTEISVASTUULIITUUTEEN

Kriisienratkaisurahaston luonne heijastelee toista syytä rahoitusvakautta turvaavien järjestelmien pitämiseksi irrallaan unionin instituutioista, eli halua pitää niihin sisältyvien rahoitusinstrumenttien hallinta mahdollisimman pitkälle hallitustenvälisissä puitteissa.

Kriisipankkien kohtalosta päättävä kriisienratkaisuneuvosto on hallitustenvälinen elin, jonka päätöksiin myös EKP, komissio ja unionin neuvosto kuitenkin voivat vaikuttaa. Neuvosto tekee tärkeimmät päätöksensä normaalilla laajermassa kokoonpanossaan,

johon kaikkien pankkiunioniin osallistuvien maiden edustajat osallistuvat.

Varojen siirtämistä kansallisista kriisirahastoista asteittain yhteiseen rahastoon säädellään jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella. Sopimus pitää yhteisvastuullisuutta heijastelevan rahaston synnyn tiukasti sen perustajamaiden otteessa, mikä heijastelee ennen muuta tämänkaltaisten mekanismien suurimman rahoittajamaan Saksan epäluuloa yhteisvastuullisiin rahoitusvälineisiin.

EU:N UUDET VAKAUSJÄRJESTELMÄT VAHVUJA

EU:ta ei voi syyttää luovuuden puutteesta siinä, kuinka se on onnistunut sovittamaan euroalueen maille tarpeelliseksi katsotut pitkälle menevät sitoumukset ja yhteistyön koko unionin poliittisen ja oikeudellisen järjestelmän kylkeen. Se on kuitenkin tapahtunut yhtä hyvin vallankäytön tehokkuuden kuin demokraattisuudenkin kustannuksella, minkä vuoksi seuraavat asteleet tulevat olemaan aina vain vaikeampia.

Euroalueen maat ovat kriisitoimien seurauksena entistäkin tiiviimmässä liitossa keskenään, mutta vallankäytöltään tai oikeudelliselta muodoltaan liitto muuttuu alati monimutkaisemmaksi ja pistälaisemmaksi. Ratkaisua tähän ei ole helppo löytää niin kauan kuin EU halutaan pitää kaikkien 28 jäsenen yhteisenä unionina valuuttaratkaisusta riippumatta, jolloin euroalueen tiiviimmän yhteistyön on sovitettava tältä raamiin.

Euroalue ei näissä olosuhteissa voi omia unionin instituutioita - jotka edustavat koko unionia – muttei myöskään perustaa liiaksi omiaan, jotta unionin sisälle ei muodostu liian jyrkkiä jakolinjoja. Näissä olosuhteissa euroalueen rahoitusvakauden tueksi luotuja järjestelmiä voi pitää varsin vahvoina saavutuksina.

KIRJOITTAJA ON ULKOPOLIITTISEN INSTITUUTIN JOHTAJA, VTT TEIJA TIILIKAINEN

KAHDEKSEN TURHINTA SÄÄDÖSTÄ

Suomalaisen finanssialan etu on, että Euroopassa on samat pelisäännöt ja yhdenmukainen valvonta kaikille toimijoille. Tällä hetkellä on vireillä runsaasti EU-lainsäädäntöä, joka on johtamassa ylisääntelyyn.

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

Finanssialan Keskusliitto on koornut listan kahdeksasta säädöksestä, jotka ovat mielestämme kyseenalaisia. Ensimmäiset neljä säädöstä ovat kokonaan tarpeettomia. Jälkimmäiset neljä säädöstä ovat tarpeellisia, mutta niiden käytännön toteutus on huono tai koordinoimaton.

Kokonaan turhat säännökset:

1. PANKKITILIDIREKTIIVI UHKAA VAPAATA KILPAILUA

Kuluttajille on tarjottava direktiivin mukaan perusmaksutilli, joka on suomalaisin silmin vanhakantainen "karvalakkimalli". Suomessa ei ole tarvetta erityisen perusmaksutillin luomiselle. Peruspankipalveluiden saatavuus on hyvä ja kuluttajat saavat palvelut yhtäläisin ehdoin. Ehdotus johtaa lisäksi suoraan hintasääntelyyn, joka on vastoin vapaan kilpailun periaatteita.

2. ASUNTOLUOTTOUDIREKTIIVI AIEHUTTAA ASIAKKAILLE KULUA

Keväällä 2014 voimaan tuleva asuntolotto-direktiivi on päällekkäistä lainsäädäntöä Suomessa jo voimassaolevan lainsäädännön kanssa. Direktiivi tuo asuntolooton antajille ainoastaan lisää kuluja muun muassa IT-järjestelmämuutosten suodakseen ilman, että siitä olisi hyötyä asiakkaille.

3. PANKKIEN RAKENNERAJOITUKSISTA HAITTAA YRITYKSILLE

Pankkien rakenteille kaavailut rajoitukset haittaisivat pankkien mahdollisuuksia palvella asiakkaitaan nykytilassa ja nykyillä hinnoilla. Markkinatarkastustoiminnan yrittäminen muusta pankkitoiminnasta haittaisi yritysten arvopaperimuotoista varainhankintaa markkinoilta ja nostaisi sen kustannuksia. Rakennerajoitukset olisivat ristiriidassa yritysrahoituksen monipuolistamispyrkimysten kanssa. EU-komissio on epäsuorasti myöntänyt, että rajoituksilla olisi kielteisiä vaikutuksia yritysrahoitukseen.

4. RAHOITUSMARKKINAVERO HYÖDYTTÄISI EUROOPAN TALOUTTA

Rahoitusmarkkinaveron käyttöönotto lisäisi finanssialan ja sen asiakkaiden kustannuksia, heikentäisi rahoitusmarkkinoiden toimivuutta ja johtaisi markkinatoimintojen siirtymiseen veron ulkopuolisiin maihin. Vaikka Suomi ei ole mukana veron käyttöönottoa valmistelevien maiden joukossa, suomalaiset finanssilaitokset joutuisivat maksamaan veroa transaktioista, jotka ovat veron piirissä. Veron käyttöönotto ikisi myös työeläketurvaan, koska työeläkesijoitukset olisivat veron piirissä.

Säännökset, joiden toteutus huono:

5. SUIJOITAJANSUOJA UHKAA ERIITYÄ

Sijoittajansuojaa koskevat sääntelyehdotukset sisältävät osittain samoja sijoitusuotteita ja samaa kuluttajalle annettavaa palvelua koskevia säännöksiä, jotka ovat keskenään ristiriitaisia. Ajatus yhtenäisistä säännöksistä on hyvä. Eri ehdotuksissa olevat erot ovat silti vain kasvaneet parlamenttikäsittelyn ja sovintoneuvotteluiden aikana. Tällaisia säännöksiä ovat rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin uudistus MIFID2 ja ehdotus PRIIPs-sijoitusuotteista, IMD2, eli ehdotus

vakuumedustusedirektiivin uudistamisesta, sekä asuntolotto-direktiivi.

6. PALKITSEMISSÄÄNTÄLYÄ PITÄÄ YHTENÄISTÄÄ

Palkitsemissäätelmien ei pidä kannustaa liialliseen riskinottoon lyhytaikaisen hyödyn toivossa. Sääntösten toteutustapa johtaa vaikeaselkoiseen ja osin ristiriitaiseen sääntelyyn. Palkitsemista säädellään eri toimijoiden, kuten luottolaitosten, sijoituspalveluyritysten, rahastoyhtiöiden ja vaihtoehtorahastojen hallintojien osalta erikseen. Kun sääntelyä valmistellaan eri elimissä ja eri aikaa, voivat niiden pienet sisältöerot aiheuttaa merkittäviä käytännön ongelmia. Tiettyistä tilanteista yritykseltä odotetaan kahden ristiriitaisen sääntelyn noudattamista.

7. VIITEARVOASETUS AMPUU LIIAN KOVILLA

Viitearvojen hallinnosta ja käyttämisestä rahoitusvälineissä ja -sopimuksissa on annettu tarpeellinen uusi esitys. Syynä ovat eräiden viitekorjojen peukaloitintapaukset. Asetus määrääsi liian rajuja raportointi- ja valvontavelvoitteita osalle viitearvojen tuottajista. Asetuksessa pitäisi keskittyä sellaisien keskeisten viitearvojen hallintointiin, joilla on rahallista vaikutusta asiakkaiden laina- tai muihin sopimuksiin. Esimerkiksi asiakas voisi sijoitusrahastoissa vertailuarvon eli indeksin avulla arvioida salkunhoitajan työn onnistumista.

8. RAPORTOINNIN PÄÄLLEKKÄISYYTTÄ VÄLTETTÄVÄ

Finanssialan tavoitteena on raportoinnin tehostaminen ja päällekkäisyyksien välttäminen, jotta tietojenkeruu- ja raportointijärjestelmien turhalta kehittämiseltä vältyttäisiin. Uuden koko finanssialaa koskevien EU-asetusten sekä uuden yhteisen pankkivalvontamekanismin myötä finanssiryitysten raportointivaatimukset kasvavat huomattavasti. Eri viranomaisen vaatimukset raportointiin ovat muodostumassa päällekkäisiksi ja osin eri tavalla määriteltyiksi.

VALTAA KARKAA BYROKRAATEILLE PUOLUEJOHTAJILLA JA FINANSSIALALLA YHTEINEN HUOLI

Selkeä enemmistö puoluejohtajista on samaa mieltä FK:n kanssa siitä, että finanssialan EU-sääntelyn siirtyminen enemmän valvontaviranomaisten alemmanasteiseksi norminannoksi on huolestuttavaa.

Jutta Urpilainen ei jaa samaa huolta, mutta hän pitää tärkeänä sidosryhmien osallistumista sääntelyn valmisteluun.

TEKSTI TUOMO YLI-HUTTULA

"EU:ssa on muutoinkin kuin finanssialalla nähtävissä huolestuttava kehitys, jossa sääntöjä tehdään entistä enemmän alemmalla tasolla. Se heikentää demokratiaa eikä läheskään aina ole perusteltavissa", keskustan puheenjohtaja Juhana Sipilä korostaa.

Vihreiden Ville Niinistön mielestä sääntövalvan luukuminen vaaleilla valituilta päättäjiltä byrokraattialle on ongelma demokration kannalta.

"On selvää, että laeista ei voi tehdä tolkutonta yksityiskohtaista ja viranomaisen pitävä yrittäen tämentää niitä valtuuksiensa

puiteissa, mutta norminantavalla siirtymisessä pitää olla kriittinen", Niinistö painottaa.

PORSANREIÄT TUKKOON

Vasemmistoliiton Paavo Arhinmäki on asias-ta jyrkästi eri mieltä. "On tärkeää että finanssialan porsaanreikiä voidaan tarvittaessa tukkia ilman, että yksittäinen hallitus pääsee vesittämään parannuksia."

Perussuomalaisen Timo Soinin mielestä EU-sääntelyä pitäisi pyrkiä toteuttamaan mahdollisimman pitkälle direktiivien muodossa. "Tällöin jäsenmaiden näkökulma ja erityispiirteet tulevat paremmin otettua huomioon."

"Valvontaviranomaisten esitykset virallisesti tekee komissio. Niiden tulee koskea vain teknistä täytäntöönpanoa, eikä niissä tule tehdä poliittisille elimille kuuluvia valintoja. Parlamentin ja neuvoston on tarkasti seurattava norminantointia, kristillisdemokraattien Päivi Räsänen toteaa.

TURHIA SÄÄDÖKSIÄ VÄLTETTÄVÄ

"Finanssiala toimii yli Arhinmäki ja Niinistön luonteena, että ratkaisuja ja lainsäädäntöä tehdään Euroopan tasolla", kokoomuksen Jyrki Katainen tähdentää.

Kataisen mukaan säännösten valmistelu ei saa karata avoimen ja demokraattisen

prosessin ulkopuolelle. "Kaikessa EU-sääntelyssä pitää välttää turhia säädöksiä ja turvata talouden kilpailukyky."

RKP:n Carl Haglund muistuttaa, että finanssialan hyvin erinäköinen eri jäsenmaissa. "Näin ollen on tärkeää, että myös kansalliset päättäjät ja sidosryhmät voivat asianmukaisesti saada äänensä kuuluviin laadintaprosesseissa."

SDP:n Jutta Urpilaisen mielestä EU tarvitsee tehokkaita ja itsenäisiä valvontaviranomaisia, jotta pankkikriisiä vastaavaan tilanteeseen ei enää ajaututa. "Samalla on turvattava valtioneuvoston ja eduskunnan tiedonsaanti- ja vaikutusmahdollisuudet."

PUOLUEJOHTAJILTA VASTAUKSET FK:N TAVOITTEISIIN

FK pyysi puoluejohtajia ottamaan kantaa finanssialan EU-tavoitteisiin.

Katainen, Soini, Sipilä ja Räsänen olivat täysin samaa mieltä kaikista FK:n tavoitteista. Myös Haglund allekirjoitti väitteet yhtä lukuun ottamatta.

Kriittisimmät ovat Arhinmäki ja Niinistö. Urpilainen suhtautui tavoitteisiin varauksellisesti.

Kahdella seuraavalla aukeamalla voit tutustua puoluepomojen vastauksiin.

PUHEENJOHTAJIEN FINANSSIKANNAT

Jyrki Katainen

Kokoomuksen puheenjohtaja

VÄITE 1

Me tuijotamme liiaksi vain EU:hun. On tärkeää luoda yhteisiä toimintaperiaatteita EU-maiden kesken, mutta EU ei ole koko maailma. EU:n on huolehdittava globaalista kilpailukyvyystään.

VÄITE 2

Eräiden EU-maiden valmisteleva rahoitusmarkkinavero olisi toteutuessaan haitallinen paitsi niille itselleen, myös muille EU-maille. Lisäksi se voisi avata tietä EU:n talousarvion rahoittamiselle EU:ssa päätetyllä verolla. Veron valmistelusta pitäisikin luopua.

VÄITE 3

Finanssialaa koskevassa EU-sääntelyssä on keskityttävä jatkossa olemassa olevan sääntelyn soveltamiseen eikä uuden lainsäädännön luomiseen. Sääntelyn yhteisvaikutukset ja ristiriitaisuudet muiden säännösten kanssa on otettava valmistelussa paremmin huomioon.

VÄITE 4

Ongelmatilanteissa kaikkien maiden pankkeja on kohdeltava tasapuolisesti. Pankkien nykyiset ongelmat on korjattava omistajien ja kotimaiden toimesta, ei jäsenmaiden välisen yhteisvastuun kautta.

VÄITE 5

EU-tason sääntely ja yhteiset pelisäännöt ovat tarpeen finanssialalla, mutta finanssialatosten keskinäiseen yhteisvastuuseen nojavia rakenteita ei pidä enää luoda lisää. Euroopanlaajuisesta yhteisvastuusta voidaan aidosti puhua vasta, kun kaikki noudattavat samoja pelisääntöjä ja pöytä on puhdistettu nykyisistä ongelmista.

Jutta Urpilainen

SDP:n puheenjohtaja

SAMAA MIELTÄ

EU on Suomen tärkein markkina-alue, joten sisämarkkinoiden toimivuutta on kehitettävä edelleen. EU:n talouskehityksen kohentamista on huolehdittava teollisuuden ja yritysten kilpailukyvyssä globaaleilla markkinoilla. Ilman globaalia kilpailua menestymistä työpaikkojen synnyttäminen on vaikeaa.

ERI MIELTÄ

Rahoitusmarkkinaverolla on mahdollista hillitä talousjärjestelmää epävakauttavaa spekulaatiota. Mitä laajempaa vero toteutuu, sitä paremmin se tulee toimimaan. EU:n laajuisenkin toteutuessaan verolla olisi markkinoita vakauttava vaikutus, ja se mahdollistaisi varojen keräämisen esimerkiksi EU:n sosiaalisen ulottuvuuden kehittämiseen.

ERI MIELTÄ

On tärkeää, että komissio tuottaisi kokonaisarvion rahoitusmarkkinoiden sääntelyn muutosten kokonaisvaikutuksesta. Rahoitusmarkkinalainsäädännön yhteisvaikutuksia on tarkasteltava esim. pk-yritysten lainoituksen näkökulmasta. Ei ole realistista, että komissio luopuisi tekemästä sääntelyaloitteista ja keskittyisi vain sääntelyn soveltamiseen.

SAMAA MIELTÄ

Pankkiunionin pitää siirtyä puhtaalta pöydältä. EKP:n tasearvion tuloksena mahdollisesti paljastuvat pääomustarpeet pitäisi hoitaa ensisijassa yksityisin varoin, toissijaisesti kansallisin julkisin varoin ja vasta viimesijaisena keinona jäsenvaltiot voivat hakea EVM:ltä rahoitustukea pankkiensa pääomitukseen.

EN OTA KANTAA

Pankkiunionissa luottaja sääntöjä on toimeenpantava riippumatta pankin kotivaltiosta. Keskeistä on se, että uusia rakenteita ei luoda ratkaisemaan vanhoja ongelmia. Tulvien pankkiriisien hoitossa pitää siirtyä veromaksajien bail out -käytäntöstä pankkien ja sijoittajien bail in -käytäntöön.

Timo Soini

Perussuomalaisten puheenjohtaja

SAMAA MIELTÄ

Esimerkiksi EU ei ole mitään järkeä asettaa itseleen huomattavasti muita tiukempia päästötavoitteita. Tämän seurauksena on vain energiantuotantien teollisuuden karkaaminen maihin, joissa on heikommat ympäristönormit. Loppuputulos on huono sekä Euroopan talouden että maailman ympäristön kannalta.

SAMAA MIELTÄ

Toteutuessaan rahoitusmarkkinavero johtaisi EU:n sisämarkkinoiden eriytymiseen rahoitusmarkkinoiden osalta. Tämä johtaisi rahoituksen hinnan nousuun koko EU-alueella ja näin heikentäisi talouskasvua ja kilpailukykyä. EU:lle ei missään tapauksessa saa antaa verotusoikeutta.

SAMAA MIELTÄ

Finanssikirosi osoitti, että alan sääntely kaipaav uudistamista. Nyt on kuitenkin lyhyessä ajassa säädetty huomattava määrä uutta lainsäädäntöä, joiden kokonaisvaikutuksia ei tarkalleen tiedetä. On aika tarkastella jo säädetyin lainsäädännön toimivuutta ennen kuin suunnitellaan uutta lainsäädäntöä.

SAMAA MIELTÄ

Onkin huolettavaa, että pankkiunionin resoluutiomekanismissa ja yhteisessä resoluutioarhastossa päädyttiin malliin, jossa on laaja yhteisvastuu pankkiriisien kustannuksista.

SAMAA MIELTÄ

On tärkeää, että kilpailu on reilua ja aitoa. Yhteisvastuu luo helposti moraalikatkoa ja johtaa todellisen markkinatalouden katoamiseen.

Juha Sipilä

Keskustan puheenjohtaja

SAMAA MIELTÄ

Euroopan unionin suhteellinen asema maailmantalouksessa heikenee, kun kasvu on voimakkaampaa muualla kuten Aasiassa. Pärijäksemme pitkällä aikavälillä myös tässä kilpailussa eurooppalaista kilpailukykyä on vahvistettava.

SAMAA MIELTÄ

Suomen edun mukaista ei ole ottaa käyttöön rahoitusmarkkinaveroa, mutta on ymmärrettävää, että osa EU-maista pohtii asiaa.

SAMAA MIELTÄ

Ongelmien synny ei alun perinkään ollut sääntöjen puute, vaan niiden noudattamatta jättäminen. Meille syntyy helposti harhaluulo, että ongelmia poistuu lisäsääntelyllä. On pidettävä huoli siitä, että ei synny sääntelyhälyä. Avainasemassa on toimintatapojen muutos.

SAMAA MIELTÄ

Keskusta haluaa asettaa tiukat rajat taloudellisen yhteisvastuun lisämiselle.

SAMAA MIELTÄ

Edellisen vastauksen lisäksi olennaista on se, että pankkiriisijä ei saa maksattaa veromaksajilla. Pankkitoiminnassa on päästävä normaaliin liiketoimintaan tilaan, jossa, joka saa voitot, vastaa myös tappioista.

PUHEENJOHTAJIEN FINANSSIKANNAT

Paavo Arhinmäki

Vasemmistoliton puheenjohtaja

EN OTA KANTAA

Kysymykseen sisältyy useita erilaisia väittämiä, eikä siihen siksi voi vastata. EU ei ole koko maailma, mutta EU:n kilpailukyky ei ole sellainen keskeinen ongelma, joka pakottaisi meidät kilpailemaan kohti pohjaa.

ERI MIELTÄ

Finanssitalouden paisuaminen ja epävakaus aiheuttaa paitsi kriisejä, myös kohtuutonta taakkaa realitaloudelle ja siten työllisyydelle. Toimiva rahoitusmarkkinaverohyödyttää haitallisen spekulatiivista käyttäytymistä ja olisi hyvä EU-tason rahoituslaidale.

ERI MIELTÄ

Olennoista ei ole sääntelyn määrä vaan laatu. Turhan byrokratian sijaan on tehtävä vaikuttavia muutoksia, esimerkiksi investointi- ja talletuspankkitoiminta on erotettava kokonaan toisistaan.

SAMAA MIELTÄ

Mikäli jollekin jäsenmaalle lainataan tai annetaan lainatukia pankkien tukemiseen, tulee poikkeuksesta edellyttää mahdollisimman laajaa sijoittajavastuuta, yksityisten sijoittajien ja omistajien riskiä ei missään tapauksessa saa siirtää julkisiksi.

EN OTA KANTAA

Kysymykseen sisältyy useita erilaisia ristiriitaisiakin väittämiä, eikä siihen siksi voi vastata.

Ville Niinistö

Vihreiden puheenjohtaja

ERI MIELTÄ

EU ei ole koko maailma mutta se on maailman suurin talousalue ja siten globaali vaikuttaja. Vain toimimalla yhdessä mahdollisimman tehokkaasti Eurooppa pystyy vaikuttamaan koko maailmaan, luomaan reilumpia pelisääntöjä ja siten myös huolehtimaan pitkällä tähtäimellä kilpailukykyään.

ERI MIELTÄ

Vihreät kannattaa voimakkaasti rahoitusmarkkinaveroa. Rahoitusmarkkinoita ei tällä hetkellä käytännössä veroteta. Myös finanssialan pitää osallistua yhteisen hyvinvoinnin ylläpitoon. Vero hillitsi spekulatiivista käyttäytymistä ja olisi hyvä EU-tason rahoituslaidale.

ERI MIELTÄ

Esimerkiksi rahoitusmarkkinaveron luominen ja veronkierroksen torjuminen vaativat uusia toimia. Vihreät eivät rakasta säädosia säädösten takia tai byrokratiakuorman kasvattamista, vaan kannattamme fiksum, pragmaattista ja selkeää sääntelyä. Uusien sääntöjen tarvetta ei voi sulkea pois.

ERI MIELTÄ

Pankkien ongelmat on korjattava ennen kaikkea lisäämällä sijoittajavastuuta liian isoa riskiä otaneissa pankeissa, ei kaatamalla niitä yksittäisen maan veronmaksajien riskille. Jos veronmaksajille jotain kaatuu, ylikansallisten pankkien jäljet pitää kuitenkin korjata ylikansallisesti.

ERI MIELTÄ

Finanssialaston keskinäisen yhteistyönsä rakentavat osat tiedossa: yhteinen talletusuoja ja kriisintaloussuojat. Uusia ei tuki tarvita. Niitä odotellessakin on selvää, että yhden maan veronmaksajien harteille ei voi kaataa yli rajojen toimivien pankkien ottamia riskejä.

Carl Haglund

RKP:n puheenjohtaja

ERI MIELTÄ

Tarvitsemme yhteisiä pelisääntöjä välttääksemme tilannetta, jossa EU:n sisämarkkinat vääristyvät eri laisten säännösten vuoksi. Tämä ei saa tarkoittaa, että ammuimme itseämme jalkaan. EU voi olla edelläkävijä, mutta samalla EU ei voi sääntelyn kautta pelata ulos omaa finanssialansa globaalissa kilpailussa.

SAMAA MIELTÄ

Vero vääristää markkinoita. Vero voisi teoriassa toimia vain globaalina ratkaisuna. Nyt valmistelussa oleva malli vähentäisi mukanaolevien valtioiden verotuloja. Vero ei olisi suojannut meitä eurokriisistä, vaan se pienentäisi hyvin toimineita rahoitusmarkkinoita. Veron lisäksennus tulisi pankki-asiakkaan maksettavaksi.

SAMAA MIELTÄ

Toimissani EU-parlamentin talousvaliokunnassa vuosina 2009–2012 säädimme paljon uutta rahoitusmarkkinalainsäädäntöä. Se oli kriisin myötä tarpeellista. Mutta ylisääntely ei ole vasa ja nyt sääntely on mennyt monelta osin ääriajroille. Emme saa luoda liian suurta taakkaa finanssialatoksille, sillä se on EU:n kilpailukykyllä haitallista ja laskun maksavat lopulta kansalaiset.

SAMAA MIELTÄ

Suhtaudun lähtökohtaisesti kriittisesti yhteistyönsä. Yhteistyönsä luodaan tienne, jossa kannustimet korjataan ongelmat ovat rajalliset ja ongelmat siirtyvät liian helposti EU:n ja muiden jäsenmaiden hoidettavaksi.

SAMAA MIELTÄ

Olen täsmälleen samaa mieltä. Pelisääntöjä on kirjoitettu mutta sääntelyn implementointi ja ongelmien ratkaisu on edelleen keskenmääräinen prosessi.

Päivi Räsänen

Kristillisdemokraattien puheenjohtaja

SAMAA MIELTÄ

Suomalaiset ja muiden EU-maiden yritykset toimivat globaaleilla markkinoilla. On tärkeää löytää yhteisiä globaaleja sääntöjä ja standardeja. EU-maiden yrityksille ei pidä asettaa yksipuolisia rasitteita, jotka vaarantavat niiden kansainvälisen kilpailukykyä.

SAMAA MIELTÄ

Valmistelusta pitäisi luopua. Verosta ei tule koko EU:ta kattavaa. Ranska ja Saksa ovat veroon niin sitoutuneet, että jonkinlainen pienen leimavero suuntaan reivattu esitys kuitenkin on tulossa. Vastustamme EU:n talousarvion rahoittamista EU:n omilla verolla.

SAMAA MIELTÄ

Lähes koko finanssialan lainsäädäntö on mennä viiteen vuoteen uusittu. Purkessa on vielä mm. maksupalveludirektiivin uusiminen, MIF-asetus ja nk. Liikkeen raporttien pohjavesi-esitys. Tulee keskittyä näiden toimien soveltamiseen ja korjaamiseen yhteistyönsä analysoinnin perusteella.

SAMAA MIELTÄ

Ehdottomasti. Pankkioniirien siirtymisen edellytyksenä on, että lähdetään nk. puhtaalta pöydältä, eli omistajat ja jäsenmaat ovat hoitaneet pankkiensa ongelmat alta pois. Euroopan parlamentin väentämät aikaistukset kriisintaloussuojien yhteistyönsä olivat aivan väärään suuntaan.

SAMAA MIELTÄ

Juuri näin. Jo kriisintaloussuojien tuoma yhteistyönsä oli ongelmallinen ratkaisu. Edustajamme Euroopan parlamentissa, Sari Essayah, yritti sitä vastustaa mm. muutosestyksillään. Luomme yhteisen talletussuojat taloussuojien luomista, siinä yhteistyönsä meni jo toiseen mittaluokkaan.

LOBBAUS VAHVISTAA DEMOKRATIAA

Finanssialan Keskusliitolle lobbaus ei ole sanamörkö vaan jatkuvaa arkityötä, edunvalvontaa. Johtava lakimies **Mari Pekonen-Ranta** koordinoi FK:n koko alaa koskevaa EU-edunvalvontaa, jota työstää liiton oma EU-tiimi.

TEKSTI JOONA VUORENPÄÄ

"Edunvalvontaa eli lobbausta on tehty Suomessa pitkään, mutta vasta viime vuosina siitä on puhuttu avoimemmin ja vaadittu toiminnalta suurempaa läpinäkyvyyttä", Mari Pekonen-Ranta kertoo.

Esimerkiksi monet kansanedustajat pitävät tapaamispäiväkirjoja. On myös pohdittu, pitäisikö laatia lobbarirekisteriä sekä EU-tasolla että kotimaassa.

"Komissio ylläpitää toistaiseksi vapaaehtoisuuteen perustuvaa rekisteriä, mihin FK:in on rekisteröity FK kannattaa läpinäkyvyyttä ja kaikki tapaamisemme saa tarvittaessa julkistaa", Pekonen-Ranta toteaa.

"Lobbaus ja valmisteltavista asioista käyty keskustelu on olennainen osa demokratiaa. Tämän on oltava avointa, ei kähmintää. Päätäjät tarvitsevat tietoa valmisteltavien asioiden vaikutuksista ja eri näkökulmista", Pekonen-Ranta painottaa.

FK:SSA KAIKKI VALVOVAT ALAN ETUA

Edunvalvontatyö kuuluu kaikkien FK:n asiantuntijoiden tehtäviin.

"Meillä ei ole jaettu rooleja siten, että joku tekisi vain sisältötyötä ja toinen lobbaamista. Keskustelukumppaneinaamme ovat ministeriöt, Finanssivalvonta, virastot, muut julkiset tahot, kansanedustajat, poliittinen koneisto ja media. FK:n johto huolehtii korkean tason yhteydenpidosta", Pekonen-Ranta kuvaa.

FK:n aktiivisuutta tärkeimmillä areenoilla on myös mitattu. Helsingin Sanomat totei syksyn 2013 laskelmiensa perusteella, että FK oli yksi eniten eduskunnan valiokunnissa kuultuja etujärjestöjä.

"Olemme jäsenenä useissa ministeriöiden työryhmissä ja tapaamme virkamiehiä.

Vapaamuotoisia yhteydenottoja tehdään hankkeiden kaikissa vaiheissa. Käymme ennakoivia keskusteluja jo ennen kuin hankkeita on alkamassakaan. FK haluaa olla se taho, joka tuo arvokasta tietoa päätöksenteon tueksi markkinavaikutuksista ja käytänteistä. Faktat vaikuttavat päätäjien ja kansalaisten asenteisiin", Mari Pekonen-Ranta uskoo.

BRYSELISSÄ TAIIDOT PUNNITAAN

Brysselin päätöksentekokivädiakko ja prosessien kiemurat vaativat lobbaajilta oikeaa ajoitusta, asiantuntemusta ja verkostoitumista.

"Toimimme aktiivisesti vaikuttamalla itse suoraan asioista, jotka olemme priorisoineet tai tunnistanee sellaisiksi, joihin tarvitsemme omaa vaikuttamista. Lisäksi toimimme useiden eurooppalaisten kattojärjestöjemme kautta", Pekonen-Ranta kuvaa.

Monet FK:n asiantuntijat käyvät Brysselissä ja hoitavat itse vetämänsä hankkeen edunvalvontaa.

FK:n EU-tiimi suunnittelee EU-edunvalvontaa ennakkoiden ja tunnistaen teemoja, joissa FK:n on toimittava suoraan itse. Silloin on yleensä kyse kansallisesta intressistä.

EU-tiimi ennakoit tulevia trendejä ja keskeisiä lainsäädäntökokonaisuuksia. Se tukee FK:n asiantuntijoiden edunvalvontatyötä. Viimeksi esimerkiksi pankkiliidirektiivissä ja pankkien maksupalveludirektiivissä EU-tiimi mietti konkreettisia askelia hankeavastavien kanssa.

"Tapaamme komission virkamiehiä, jotka valmistelevat EU:n esityksiä ja olemme yhteydessä meppihin, joilla on mahdollisuus vaikuttaa finanssialan lainsäädäntöön.

Emme keskity vain suomalaisiin meppihin. Pidämme myös yhteyksiä jäsenmaiden EU-edustustoihin ja muihin lobbareihin Brysselissä", Pekonen-Ranta kertoo.

PIENI MUTTA ASIAINTUNTEVA

"Pienenäkin toimijana pystymme vaikuttamaan, kun olemme oikeaan aikaan liikkeellä, tuotamme laadukasta tietoa ja osamme markkinoida asiame okealla tavalla", Mari Pekonen-Ranta toteaa.

FK:n erityisyys näkyy eurooppalaisittain siinä, että se on yksi harvoista horisontaalisista edunvalvojista finanssialalla.

"Pystymme näkemään esitysten vaikutuksia kaikkiin finanssisektoreihin, koska me joudumme joka tapauksessa sen täällä tekemään ja meillä on tarvittava asiantuntemus. Olemme saaneet Brysselissä hyvää palautetta siitä, että hahmotamme asiat kokonaisuutena", Pekonen-Ranta sanoo.

Silloin kun jokin finanssialan intressi on pohjoismainen, toimivat naapurimaiden edunvalvojaliitot normaalia tiiviimmässä yhteistyössä.

FK:n ja Suomen asema finanssialan kehittämisessä ei varmasti ainakaan heikennä toimitusjohtaja **Piia-Noora Kaupin** hiljattain nimittyn Euroopan Pankkiyhdistyksen EBF:n työvaliokunnan puheenjohtajaksi.

Finanssialan Keskusliiton EU-edunvalvontaa johtaa EU-tiimi. Tiimiin kuuluvat pääekonomisti **Veli-Matti Marttila** (kuvassa vasemmalta) sekä johtavat lakimiehet **Mari Pekonen-Ranta**, **Jari Virta** ja **Tuomas Majuri**. Myös toimitusjohtaja **Piia-Noora Kauppi** osallistuu EU-tiimin työhön.

SIRKKA HÄMÄLÄINEN:

TAKAAN PANKKIEN TASAPUOLISEN KOHTELUN

Kauppatieteen tohtori **SIRKKA HÄMÄLÄINEN** (s. 1939) on nimitetty Euroopan keskuspankin edustajaksi yhteisen pankkivalvontaviranomaisen valvontakomissioon. Hämäläinen on myös Koneen hallituksen jäsen. Hän toimi Euroopan keskuspankin johtokunnan jäsenenä 1998–2003. Tätä ennen Hämäläinen oli Suomen Pankin pääjohtaja 1992–1998 ja johtokunnan jäsen 1991–1992.

Sirkka Hämäläinen nimitettiin maaliskuun alussa merkittävään luottamustehtävään. Hämäläinen toimii Euroopan keskuspankin edustajana uuden yhteiseurooppalaisen pankkivalvontaviranomaisen valvontakomissiossa. Arvioiden mukaan Hämäläisen EU-nimitys oli sikäli poikkeuksellinen, että henkilön meriitit ratkaisivat poliittista tasapainoilua enemmän.

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

MILTÄ TUNTUU PALATA ENTISEEN TYÖPAIKKAAN UUDESSA ROOLISSA?

En varsinaisesti palaa Frankfurtiin, vaan osallistun siellä pidettävään Supervisory Boardin eli valvontakomitean kokouksiin kahdesti kuukaudessa. Kokousten välillä työskentelen pääosin Suomessa käsin. Minulla on ollut jonkin verran yhteyksiä Euroopan keskuspankkiin senkin jälkeen, kun jätin pois sen johtokunnasta. Nyt merkittävästi kiinteämmäksi muodostuvaa yhteistyötä odotan suurella mielenkiinnolla. Uskon sen tuovan mukanaan rakentavaa yhteistyötä. Joka tapauksessa se sisältää melkoisia haasteita.

KUINKA PÄÄDYIT TEHTÄVÄÄN?

Tätä pitäisi kysyä nimittäjiltä. Euroopan keskuspankin taholta lähestyttiin minua ja Euroopan keskuspankin neuvosto teki asiasta päätöksen. Suomen Pankin pääjohtaja **Erkki Liikanen** on yksi neuvoston 24 jäsenestä.

EKP:LLA ON VALVONTAKOMITEASSA NELJÄ OMAA EDUSTAJAA. LOPUT 14 OVAT JÄSENMAIDEN EDUSTAJIA. MITEN KUVAILISIT ROOLIASI NIMENOMAAN EKP:N EDUSTAJANA?

Valvontakomitean jäsenistä kolme on nyt nimitetty, neljäs on vielä nimittämättä. Euroopan keskuspankin neljän edustajan tulee kaikessa toiminnassaan edustaa koko pankkiunionia ja sen kokonaisuutta. Suurin osa komitean jäsenistä edustaa pankkiunionin jäsenmaita, joten on tärkeää, että komitea kohtelee pankkiunionin pankkeja yhdenmukaisesti ja oikeudenmukaisesti. Kohtelun on oltava tasapuolista riippumatta siitä, ovatko pankit kansallisten valvojien vai Euroopan keskuspankin valvonassa.

MILLAISTA TYÖRUPEAMAA ODOTAT?

Jäsenyydestäni on sovittu kolmeksi vuodeksi. Odotan samankaltaisia innostavia ja haastavia aloitusvaiheita kuin Euroopan keskuspankin johtokunnassakin sen aloittaessa toimintansa – nyt tosin rahapolitiikan sijasta pankkivalvonnan alueella. Komitea on jo aloittanut työskentelynsä, joten hyppään tavallaan liikkuvaan junaan. Varsinainen yhteinen pankkivalvonta alkaa kuluun vuoden marraskuun alusta. Siihen mennessä analysoidaan pankkiunionin pankkien tila, toteutetaan tarvittavat toimenpiteet ja määritellään yhteiset valvontaperiaatteet ja -käytännöt.

MILTÄ RAKENTEILLA OLEVA PANKKIUNIONI SILMISSÄSI NÄYTTÄÄ?

Pankkiunioni on merkittävä ja välttämätön askel Euroopan yhdentymiskehityksessä. On erinomaista, että se on saatu aikaan. On kuitenkin tärkeää saatua työ loppuun tekemällä ”liian” suuria pankkeja koskevat päätökset, jotka ovat parhailaan valmistelussa. Nämä päätökset ovat välttämättä rahitusmarkkinoille tyypillisen moraalikato-ongelman hillitsemiseksi. Uskon vahvasti, että pankkiunioni syventää rahitusmarkkinoiden integroitua ja parantaa rahoitusjärjestelmän vakautta Euroopassa.

OLISITKO EKP:N JOHTOKUNNASSA TOIMISSASI VOINUT KUVITELLA, ETTÄ YHTEINEN PANKKIVALVONTA VOISI OLLA TODELLISUUTTA?

Euroopan keskuspankin aloittaessa toimintansa vuonna 1998 meillä oli silloisessa johtokunnassa vahva näkemys siitä, että yhteinen pankkivalvonta olisi ollut tärkeä saada aikaan yhteisen rahapolitiikan rinnalla. Erityisesti tuolloin johtokunnan jäsenenä toiminut merkittävä eurooppalaisuuden rakentaja, italialainen **Tommasso Padoa-Schioppa** ajoi aktiivisesti Euroopan keskuspankin roolia mikrovalvonnan alueella. Poliittista valmiutta tähän ratkaisuun ei tuolloin kuitenkaan ollut.

TÄSSÄ NIMITYKSESSÄ RATKAISIVAT SELVÄSTI MERIITIT POLTIKKAA ENEMMÄN. YHTEINEN KOMMENTTOIT SITÄ?

Uskon, että nimitykseni osoittaa pääasiassa luottamusta suomalaisten päätöksentekijöiden eurooppalaisuuteen – ja myös minun eurooppalaisuuteen.

MYÖS JUKKA VESALA NIMITETTIIN PANKKIVALVONTA- VIRASTOON KORKEAAN JOHTOTEHTÄVÄÄN. MILLAINEN ON MIELESTÄSI SUOMALAISEN FINANS- OSAAMISEN ARVOSTUS MAAILMALLA?

Suomalaissilla finanssiammattilaisilla on sekä hyvä koulutus-
pohja että vahva kansainvälistä kokemusta. Suomalaisen
rahoitusvalvonnan ammattitaito ja -etikka ovat kansain-
välisesti arvostettuja. 1990-luvun alun kansallisen pankki-
kriisin opetukset ovat varmasti osallaan olleet muokkaamassa
sekä valvottavien että valvojien asenteita ja ambitiotasoa.

MÖNIOŠAAJAT LUOVAT

FINANSSIALAN TULEVAISUUDEN

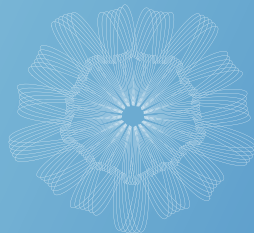
Tiina Kallio-Kokon käsissä on finanssialan tulevaisuus. Suupohjan Osuuspankissa ryhmäesimiehenä työskentelevä Kallio-Kokko on osa sitä tulevaisuuden työntekijöiden joukkoa, joiden työuran aikana finanssiala uudistuu.

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

Meillä pyritään siihen, että meidän pankissa työntekijät olisivat möniosaajia. Ennen yksi olisi lainapuolta, toinen sijoituspuolen asioita. Nyt on tarkoitus, että sama asiakaspalvelija pystyisi käymään läpi kaikki asiakassuhteen aikana tulevat tilanteet. Siinä on tapahtunut selkeä muutos", Kallio-Kokko tuumii.

Kuulostaa tutunlaiselta alalla kuin alalla. Pari vuotta sitten ilmestyneen Finanssialan kyvykkyydet 2020 -raportin mukaan tulevaisuuden työntekijöiden on hallittava laajasti erilaisia taitoja asiakaspalvelusta syvään asiantuntemukseen ja alati muuttuvaan teknologiaan. Hallittavan informaation määrä lisääntyy.

"Koko ajan pitää koulutautua, meillä on onneksi tosi koulutusmyönteinen työpaikka. Kaikki ovat esimerkiksi lukee arvopaperinvälittäjän ykkösoaston tutkinnon", Kallio-Kokko sanoo. "Esimerkkinä täytyy löytää työntekijöille aikaa oppia ja omaksua uutta."

” Koko ajan pitää koulutautua, meillä on onneksi tosi koulutusmyönteinen työpaikka.

KOULUTUKSEN PYSYTTÄVÄ MUUTOKSEN VAUHDISSA

Finanssialan Keskusliiton tutkimuspäällikkö **Tarja Kallonen** nyökkäilee hyväksyvästi kuullessaan Kallio-Kokon työpaikan toimista.

"Elinikäinen oppiminen on tosi tärkeää! Siihen pitäisi kannustaa myös yhteiskunnan puolelta. Opinnoissa pitäisi ottaa huomioon työelämässä hankittu osaaminen. Pitkä tutkintoja voisi palastella pienempiin kokonaisuuksiin, jotka joustavat työntekijän ja työelämän tarpeiden mukaan. Opintoja voisi suorittaa työn ohella tai opintovapailla", Kallonen sanoo.

PALVELUJA AJASTA JA PAIKASTA RIIPPUMATTA

Yksi suuri muutos koskee asiakkaiden käytäytymistä. Pankkipalveluja halutaan ajasta ja paikasta riippumatta. Samalla asiakkaat arvostavat henkilökohtaista palvelua ja neuvontaa, joka ulottuu kaikkiin asiakkaan talousasioihin.

Kallosen mukaan alalla valmistaudutaan tulevaan muutokseen yhteisvoimin.

"Työntekijöiden ja työnantajien edustajat istuvat tänä vuonna ensimmäistä kertaa

yhteiseen neuvottelupöytään miettimään, miten ala pystyy vastaamaan juuri näihin asiakkaiden vaatimiin muutoksiin. Tarkoitus on uudistaa niin, että myös työntekijät voivat hyvin", Kallonen painottaa.

Ympärivuorokautisten finanssipalvelujen järjestämisessä riittää pohtimista. Tiina Kallio-Kokko antaa tästä esimerkin. "Kyllä minulle on tärkeää se, että työtä tehdään virastoaikana. Olen pienen lapsen äiti, ja kun itse pääsen töistä viideltä, menee lapsi kahdeksalta nukkumaan. Yhteinen aika jää melko väheiseksi. Säännölliset työtajat ovat minulle ja monelle muulle tärkeä juttu."

Aikansa mietittyään Kallio-Kokko kallistaa päätään ja hymyilee vieni. "Toisaalta, jos siitä saa kohtuullisen korvauksen ja ilta-ajan työt kiertävät vuoroissa, niin why not?"

PARHAISTA KYVYSTÄ KILPAILLAAN

Finanssialan viimeaikaisista irtisanomisista huolimatta työpaikkoja on muutamana vuoden sisällä vapautumassa paljon. Alan työntekijöiden ikäkeskenne muistuttaa kaksikyttyräistä kamelia, jossa toisen kyttyrän työntekijät ovat lähempänä kuutta-

kyymmentä ikävuotta ja siirtyvät pian eläkkeelle. Kyttyröiden välinen notko syntyi 1990-luvulla, kun pankkiverkostoa supistettiin koko maassa.

Työnantajien on Kallosen mukaan kilpailtava parhaista kyvystä. "Pitää miettiä, mikä nuoria tulevaisuuden työntekijöitä motivoi. Ennen on saatettu ajatella, että tilipussin tasainen kasvu ja työhuoneen vaihtuminen suurempaan urakehtyksen myötä riittää. Nykyisin nuoret arvostavat työnantajassa myös muita asioita. Kuten esimerkiksi sitä, miten hyvin työssä viihtyy, miten voi itse vaikuttaa työhönsä ja millainen tunnelma työpaikalla on. Nämä motivoivat tekijät on tunnistettava, jotta ala säilyi parhaiden osaajien silmissä kiinnostavana", Kallonen linjaa.

Kallonen on oikeassa, ainakin jos kuuntelee, mikä Tiina Kallio-Kokkoa työssään motivoi:

"Mukavat työtehtävät ja se, että on mukava tulla töihin. Senkin olen huomannut, että tähän asti olen aina noin kolmen vuoden välein kaivannut vähän uusia haasteita, ja niitä on aina ilmaantunut. En kaipaa muille aloille."

TALOUSGURULLE AVAUTUU USEITA OVIA

Jännitys on käsin kosketeltavissa, kun kymmenpäinen rivi lukioilaisia hikoilee penkeissään odottaen vuoden 2014 Talousguru-finaalin voittajan julkistamista. ”Jännitys ei ole muuttunut mihinkään”, toteaa palkintojenjakoa seuraamassa ollut vuoden 1998 Talousguru **Tuomas Piirtola**. Finanssialan Keskusliiton, Suomen Pankin ja Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton järjestämä lukioilaiden taloustietokisa on ehtinyt jo lähes täysi-ikäiseksi.

teksti JUSSI KARHUNEN

”Muistan, että kysymykset olivat silloinkin ajankohtaisia ja mielenkiintoisia, aivan kuten nyt”, sanoo Piirtola salin seinustalta silmäillen keskellä salia penkeissään voittajan julistusta odottavia finalistieja.

Kaikkien aikojen toista Talousguru-kisan voittajaa vuodelta 1998 on menestys seurannut lähes lakkaamatta. Vaatimattomaan sävyyn ja kohteliaan hiljaisella äänellä 34-vuotias Tuomas Piirtola kertoi lähes uransa vaiheista sitten lukioilaiden taloustietäjäksi kruunaamisensa.

APTEEKKIKIETJUN PERUSTAJAKSI

”Menin Jyväskylän yliopistoon lukemaan kansantaloustiedettä ja valmistuin aika nopeasti”, Piirtola aloittaa. ”Aika nopeasti” on melko mallilinen ilmaisu, sillä Piirtola valmistui alle kahdessa vuodessa Jyväskylän yliopiston nuorimmaksi matkailijaksi 19 vuoden ja kahdeksan kuukauden iässä – vaikka kävi armeijaa valmistumisekseenään. Nuorimman taloustieteen ennätys on edelleen Piirtolan hallussa.

”No, olin jo tehnyt jonkin verran kansantaloustieteen opintoja lukioaikana. Ei siinä sitten kauan mennyt”, Piirtola toteaa ja siirtyy nopeasti eteenpäin vaiheidensa käsittelyssä.

Niitä riittää. Valmistumisen jälkeen Piirtola työskenteli liikkeenjohtajan konsulttina McKinseyllä, sitten Postilla business controllerina ja projektijohtajana. Tehtyään MBA-tutkinnon Ranskassa INSEADissa Piirtola on ehtinyt työskennellä Shellillä, perustaa

Ruotsiin apteekki-kietjun ja vastata Tamron Baltian liiketoimintojen yhdistämisestä. Kesätoissa Piirtola oli kreikkalaisessa pankissa, jossa työntekijöiden aikainen kotiinlähtö alkutalvipäivästä ihmettytti. Nyt mies on palannut perheineen Suomeen ja on juuri aloittanut päivittäistavaratoita valmistavan Reckitt Benckiserin Suomen maajohtajana.

Vaiheita saa kirjata ylös sormet krampissa, mutta Piirtola ei hengästy, vaan kertoo asioista kuin huomisen päiväohjelmasta vailla ylimielisyyttä.

”Pohdin minä finanssialallekin ryhtymistä. Kun asuin Ranskassa, oli lähellä, etten lähtenyt sieltä Lontooseen töihin yhteen investointipankkiin. Minulla on kuitenkin ollut enemmän mielenkiintoa sillä puolella, missä ihmisille tehdään muita kuin talouspalveluja.”

VINKIT TUORELLE TALOUSGURULLE

Nyt Ostrobotnian juhlasali puhkeaa suosion-osoituksiin: hämmennyt **Heidi Häyrynen** Etelä-Tapiolan lukiota on julistettu vuoden 2014 Talousguruksi. Voittoaan hämmästelvä Häyrynen ihmettelee kukkapuska kouraan ja Talousgurulle kuuluva tohtorinhattu päässään, miten hän, toisen vuoden lukioilainen, pesi loppukissassa nipun abiturientteja.

Lounaalla tohtorinhattu päässään istuva Häyrynen kuuntelee mietteläänään Tuomas Piirtolan uran vaiheita. ”Aika inspiroivaa. Saa nähdä, mikä alkaa alaa opiskellessa hyvältä tuntua. Talousjohtaminen jossakin iossa

yrityksessä ainakin kiinnostaisi”. Häyrynen toteaa ja jättää oven auki myös finanssialalle.

Piirtolalla on selvät vinkit tuoreelle voittajalle. ”Kannattaa tehdä sitä mitä itse haluaa. Taloudellinen tietämys on melkoinen voimavara. Sitä kannattaa käyttää sekä omaksi että muiden hyväksi.”

Mikä Talousguru?

TALOUSGURU on lukioilaisille tarkoitettu valtakunnallinen taloustietokilpailu. Alkukilpailu käydään lukioissa kirjallisesti. Kustakin lukiota opettajat valitsevat parhaan kilpailuvastuksen edustamaan lukiotaan valtakunnallisessa kilpailussa.

Kymmenen kisanajan finaali on kaksiosainen ensimmäisenä päivänä mietillä taitoja uudemman kerran kirjallisessa osuudessa ja toisena päivänä finalistit valitsevat pareittain toisiaan vastaan arvotusta aiheista.

Finalisteille on tarjolla palkinnoksi muun muassa opiskelupaikkoja useita suomalaisista kauppaa- ja taloustieteitä opettavista yliopistoista.

Kilpailua ovat olleet järjestämässä Finanssialan Keskusliiton lisäksi Suomen Pankki, Historian ja Yhteiskuntaopin opettajien liitto, Taloustoimittajat ry ja Suomen Lukioilaiden liitto.

KESTÄVYYSLASKELMAT VAIHTELEVAT HOITOMENOT KASVAVAT

teksti JUSSI KARHUNEN

Kestävyysvajaselaskelmat eroavat merkittävästi toisistaan. Eri tahojen tekemien laskelmien suurimmat erot johtuvat siitä, miten vanhusten hoito- ja hoivamenojen arvioidaan kehittyvän. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT julkisti helmikuussa selvityksen asiasta. Näiden menojen hallitsemiseen pitäisi kiinnittää eniten huomiota. Finanssialan mukaan valtion hoito- ja hoivamenoina voitaisiin keventää, kun yksityistä rahoitusta lisätsiisiin.

Suomen kestävyysvajasta on tehty keskenään erisuuruisia laskelmia. Kestävyysvaje kuvaa sitä, kuinka paljon valtion tuloja pitäisi kasvattaa tai menoja vastaavasti vähentää, jotta ne olisivat pitkällä aikavälillä tasapainossa. Vajeen prosenttiluvut vaihtelevat ETLAN yhdestä prosentista EU-komission 5,8 prosenttiin. Euroissa mitattuna laskelmat vaihtelevat kahdesta miljardista peräti yhteenstoista miljardiin.

VATT:n tutkimuksen mukaan kestävyysvajajäiden vertailu on hankalaa. Sen sijaan eri malleista on nähtävissä, että hoito- ja hoivamenot näyttävät suunnan julkisten menojen kokoluokalle.

MITÄ TERVEEMPI, SITÄ HALVEMPI

Kestävyysvajajen taistamisessa on tutkimuksen mukaan keskeytettävä siihen, miten Suomen nykyisestä terveyden- ja hoitojärjestelmästä saadaan mahdollisimman tuottavaa. VATT:n mukaan samalla on tärkeää panostaa siihen, miten vähemmän elävät kansalaiset saadaan pysymään terveisinä ja toimintakykyisinä mahdollisimman pitkään. Myös sosioekonomisten erojen kasvulla on selvä hoidon ja hoivan tarvetta lisäävä vaikutus kurjistuvan väestön osan keskuudessa.

”Elinajanodote on tuntunut vuodesta toiseen yllättävän tutkijat – ja aina ylöspäin. Olennaista on, että jos elinajaa pitenee neljällä vuodella, niin ovatko ne vuodet ihmiselle sairaita vuosia vai terveitä vuosia”, VATT:n ylijohtaja **Juhana Vartiainen** analysoi.

”Läiskärien nykyisten arvioiden mukaan osa lisääntyneistä elinvuosista on terveitä, mutta eivät kaikki. Mukaan mahtuu syöpä- ja dementia vuosia ynnä muita.”

Eli niitä vuosia, jotka käyvät julkiselle sektorille kalliksi. Mitä pidemmän ihmisen elämänsä vaikeita elinvuosia saadaan lykkätyä, sitä vähemmän tarvitaan varoja hoitoon ja hoivaan.

PAINETTA VOISI PURKAA SEINISTÄ ALKAEN

Kansanterveyden kohentamisen ja terveydenedistämisen toistamisen lisäksi tutkijat ehdottavat vanhuuden kullekin muitakin jakajia kuin valtion.

”He, joilla on taloudellisia mahdollisuuksia, voisivat helpottaa julkisen sektorin menopainetta. Vaapaalintaisissa hoidoissa ja vanhuspäivähoitoon myös hyvin lisäisi käyttäjiä perittävä omarahastoitusosuutta”, VATT:n tutkija **Jan Klavus** sanoo.

Näitä vaatii myös uudenlaisten vanhuspäivähoitojen rahoitusasteen sallimista. ”Kansalaisilla on valtava määrä omaisuutta varastoituneena kotien seinäin ja muuhun varallisuuteen, jonka määrä on usein kuolinpäivänä suurimmillaan”, Finanssialan Keskusliiton kehityspäällikö **Päivi Lunta** toteaa. ”Sen varallisuuden käyttäminen vapaaehtoisesti oma vanhuusajan hoivaan keventäisi tuntuvasti kestävyysvajetta.”

Tämä vaatii kansalaisilta asennemuutosta, mutta myös valtiolta kädenojennusta. ”Oman varallisuuden käyttäminen on helpotettava esimerkiksi sallimalla kertamaksuinen eläkevakutus. Myös palvelusetelimalinalla yhtenäistämisen lisäksi kansalaisten tietämys siitä, miten omaa rahaa voi käyttää vanhuuden hyvinvointiin”, Päivi Lunta sanoo.

Jotta palvelusetelit toimisivat mahdollisimman hyvin, olisi julkisen sektorin kerrottava, miten tasokkaasti se aikoo vanhusket hoitaa. ”Tämä palvelulupa on selvittämättä”, Lunta huomauttaa.

”Laissa on sanottu, että vanhuksesta pidetään huolta riittävällä tavalla, mutta missään ei ole määritelty tarkemmin, mitä se pitää sisällään. Olisi reilua tietää, mitä verovoilla saadaan, ja mihin on varattava oma rahaa.”

Kun on selvillä, mitä yhteiskunta aikoo vanhenneille kansalaisilleen taata, voidaan sille myös laskea hintalappu. Tätä kutsutaan palveluvastuulaski.

””
Kestävyysvaje tarkoittaa sitä, että valtion menot ylittävät sen saamat tulot pitkällä aikavälillä.

JOS KOTI PALAA, VAKUUTUS KORVAA

MIKSI VAKUUTTAA, JOS VAHINKOJA EI JUURI OLE SATTUNUT?

Vahinkoja tapahtuu sattumanvaraisesti, joten huolellisinkaan kansalainen ei voi tuudittautua sen varaan, ettei mitään satu. Vakuutuksilla voi suojautua yllättävien vahinkojen aiheuttamien taloudellisten menetysten varalta. Vakuutus kannattaa jättää ottamatta vain sellaisten pienten vahinkojen varalta, joiden taloudelliset seuraukset pystyy itse kantamaan. Vakuutusyhtiöt auttavat selvittämään, mitä vakuutuksia kukin asiakas tarvitsee. Vakuutus- ja rahoitusneuvonta FINE:n sivuilla www.fine.fi on myös paljon hyödyllistä tietoa eri vakuutuksista ja vertailuja vakuutusyhtiöiden tuotteista.

VAKUUTUSYHTIÖIDEN ROOLI, MIKSI TARVITAAN USEITA ERIKOKOISIA VAKUUTUSYHTIÖITÄ, VAI TARVITAANKO?

Erityyppisiä vakuutusyhtiöitä tarvitaan, koska Suomen lainsäädännön mukaan vahinko-, henki- ja työeläkevakuutusta ei saa harjoittaa samassa vakuutusyhtiössä. Sen vuoksi meillä on vahinkovakuutusyhtiöitä (2014 alussa 38 kpl), henkivakuutusyhtiöitä (13 kpl) ja työeläkevakuutusyhtiöitä (6). Vakuutusyhtiöt ovat yhtiömuodoltaan joko osakeyhtiöitä tai keskinäisiä, vakuutuksenottajien omistamia yhtiöitä. Lisäksi markkinoillamme toimii 14 ulkomaisen vahinkovakuutusyhtiön sivukonttoria sekä kaksi henkivakuutusyhtiön sivukonttoria. Asiakkailla on siten tarjolla lukuisia eri vaihtoehtoja valita itselleen sopiva vakuutusyhtiö.

YKSILÖN JA YHTEISKUNNAN VASTUU – YKSILÖN NÄKÖKULMASTA?

Lakisääteinen sosiaaliturva antaa suojaa esimerkiksi sairauden, työkyvyttömyyden, huoltajan kuoleman ja eläkeajan varalle. Kansalaisten on itsensä huolehdittava omaisuutensa vakuuttamisesta. Yhteiskunnan antamasta suojasta on välillä väärä odotuksia. Tästä esimerkkejä tulee välillä esille muun muassa perheen huoltajan kuolemantapauksen yhteydessä tai ulkomailla sattuneiden vakavien tapaturmien yhteydessä. Henkivakuutusturva on aina tarpeen lapsiperheiden vanhemmille, varsinkin jos perheellä on asuntolainaa. Matkavakuutus puolestaan on aina syytä ottaa ulkomaille matkustettaessa.

SÄÄNTELY JA TULEVAISUUS – MIHIN OLLAAN MENOSSA?

Finanssikriisin seurauksena sääntely on lisääntynyt voimakkaasti ja valitettavasti kehitys ei näytä laantumisen merkkejä. Uhkana on jo ylisääntely. Tyypillistä on paitsi sääntelyn määrän merkittävä lisääntyminen myös sen yksityiskohtaisuus. Lähes kaikki vireillä olevat pankki- ja rahoitusalan sääntelyhankkeet tulevat tällä hetkellä EU:sta. Vakuutussektorilla on näiden EU-sääntelyhankkeiden lisäksi vireillä myös kotimaisia sääntelyhankkeita, jotka koskevat kansallisessa päätösvallassa olevia lakisääteisiä vakuutuksia kuten liikenne-, tapaturma- ja työeläkevakuutusta.

KIRJOITTAJA ON JOHTAJA LEA MÄNTYNIEMI,
LAINSÄÄDÄNTÖ, FK

RAHASTOON VAI SUKANVARTEEN?

SJOITUSRAHASTOT, SÄÄSTÖILI VAI SUKANVARSI?

Sijoitusrahasto ja säästöili sopivat oikeassa suhteessa kaikille kansalaisille.

Säästöili on vähäiskainen ja likvidi tapa säästää. Toisaalta varsinkin nykyisellä korkotasolla tuotto jää niukaksi ja inflaation jälkeen jopa miinukselle.

Sijoitusrahastossa sijoittaja voi valita haluamansa riskitason. Rahasto voi sijoittaa muun muassa osakkeisiin ja joukkovelkakirjoihin. Ottamalla isompaa riskiä on mahdollisuus myös isompiin tuottoihin. Rahastoyhtiö hallinnoi sijoittajien varoja, jotka muodostavat oman erillisen varallisuussmassan. Nämä varat sijoitetaan rahaston sääntöjen mukaisesti useisiin eri kohteisiin siten, että yksittäiseen sijoituskohteeseen liittyvät riskit on hajautettu.

Rahasto tarjoaa piensijoittajalle mahdollisuuden sijoittaa sellaisiin kohteisiin, joihin hänen ei suoraan ole kannattavaa tai ylipäätään mahdollista sijoittaa. Tällaisia rahastoja ovat esimerkiksi ulkomaisiin osakkeisiin, joukkovelkakirjoihin tai uusimpana vaikkapa asuntoihin sijoittavat rahastot.

Sukanvarsta ei sen sijaan voi suositella kenellekään. Pienempi huoli on, että

sukanvarressa rahat eivät tuota mitään. Isompi huoli on se, että siellä rahat ovat vaarassa hävitä, turmeltua tai tulla varastetuksi.

KUKA VETÄÄ RAHASTOISSA PISIMMÄN KORREN?

Rahastoyhtiön tehtävänä on hoitaa sijoittajien varallisuutta rahaston sääntöjen mukaan sijoittajien edun mukaisesti. Sijoittajan saama tuotto riippuu rahaston tekemien sijoitusten arvon kehityksestä. Sekä voitot että tappiot ”kuuluvat sijoittajalle”.

Korvauksena tehtävän hoitamisesta rahastoyhtiö peri sääntöjen mukaisen palkkion. Hallinnointipalkkiolla katetaan rahaston hoitamiseen liittyvät kulut. Rahastoyhtiöitajan suojaksi rahastoyhtiölle on säädetty monia tehtäviä salkunhoidon lisäksi. Näitä ovat muun muassa rahaston arvonlaskenta ja mahdollisuus osuukien lunastukseen. Rahaston varat säilyttää rahastoyhtiöstä erillinen säilytysyhteisö, jonka tehtävänä on myös rahastoyhtiön toiminnan valvonta. Lisäksi rahaston tilintarkastajilla on normaalin tilintarkastuksen lisäksi erityisiä valvontatehtäviä. Kulut vaihtelevat sen mukaan, minkä tyyppinen rahasto on kyseessä.

Lisäksi eri toimijoiden palkkiot vaihtelevat kilpailullanteen mukaan.

Hallinnointipalkkion lisäksi rahastossa voi olla rahasto-osuuksien ostoon (merkintään) tai niiden myyntiin (lunastukseen) liittyvä palkkio. Viime aikoina useat toimijat ovat tosin luopuneet ainakin merkintäpalkkioista.

Sijoittaja voi sijoitusta harkitessaan vertailla eri rahastojen perimä palkkioita. Vertailussa on hyvä ottaa huomioon, että hallinnointipalkkiot peritään suoraan rahastolta ja ne ovat jo mukana rahastojen päivittäisessä arvossa.

MISTÄ TIETÄÄ, MIKÄ RAHASTO ON MINULLE PARAS?

Eri rahastoilla voi olla hyvinkin erilainen sijoituspolitiikka ja riskitaso. Tämä määritellään rahaston säännöissä, jotka ovat Finanssivalvonnan vahvistamat. Tietoja rahastoista saa sääntöjen lisäksi rahastoesitteistä sekä erityisesti kuluttajia varten laaditusta avaintietoesitteistä. Siinä esitetään lyhyesti ja selkokielellä rahaston keskeisimmät ominaisuudet. Lisäksi rahastoista julkaistaan vuosikertomus ja puolivuotiskatsaus.

Eri rahastoja voi kätevästi vertailla Fx:n ja Suomen Sijoitustutkimus Oy:n kuukausittain julkaisemasta rahastoraportista.

Rahasto tarjoaa piensijoittajalle mahdollisuuden sijoittaa sellaisiin kohteisiin, joihin hänen ei suoraan ole kannattavaa tai ylipäätään mahdollista sijoittaa.

Siinä on muun muassa tiedot rahaston koosta, menneestä tuottokehityksestä ja palkkioista kaikkien suomalaisten ja monien Suomessa myytävien ulkomaisen rahastojen osalta. Raportti on maksutta saatavissa osoitteesta www.sijoitustutkimus.fi.

SÄÄNTELY JA TULEVAISUUS – MIHIN OLLAAN MENOSSA?

Rahastotoiminta (niin kuin koko finanssiala) on ollut viime vuodet ennennäkemättömän sääntelytulvan kohteena. Sääntelyn tavoitteena on ollut markkinoiden vakauden ja sijoittajansuojan parantaminen mutta myös kilpailun lisääminen. Euroopalainen rahastoala on ollut varsin hajaantunutta. Isoillakin ryhmityksillä on ollut eri maissa kansalliset rahastoyhtiöt, joilla on ollut eri maissa erillisiä, mutta pääosin samalla sijoituspolitiikalla toimivia rahastoja. Sääntelymuutosten myötä tilanne on muuttunut ja edelleen muuttumassa. Eri maissa sijaitsevia rahastoja on nykyään mahdollista fuusoida keskenään ja tehostaa toimintaa. Myös rahastoyhtiöiden määrä on laskussa. Kansainväliset toimijat keskittävät rahastotoimintaansa harvoihin tai aärmimillään jopa yhteen sijaintimaahan. Sieltä käsin hallinnoitua

rahastoja voidaan sitten markkinoida koko EU-alueella.

Jotta mahdollisimman moni yhtiö valitsisi Suomen toimintansa sijaintipaikaksi, on tärkeää, että suomalainen lainsäädäntö on kilpailukykyistä suhteessa tärkeimpiin kilpailijamaihin kuten Ruotsiin ja Luxemburgiin.

Tältä osin on viime aikoina tapahtunut hyvää kehitystä. Rahastojen toiminnan sääntely on yksinkertaistettu. Tänä keväänä mahdollistettiin instituutiosijoittajille räätälöityjen rahastojen perustaminen kun aiemmin laissa ollut vaatimus vähintään 50 sijoittajasta muutettiin.

Ollensa tärkeä tulevaisuuden kehityskohde on helpottaa sijoitusrahastojen myyntiä ulkomaisille sijoittajille. Nykyiset säännökset asettavat liian tiukat vaatimukset ulkomaisen omistajien ns. hallintarekisteriin. Säännökset ovat tiukemmat kuin osakkeiden arvo-osuusjärjestelmässä, ja niiden muuttaminen on avainasemassa, jotta kotimaisista rahastoista voi tulla menestyviä vientituotteita.

KIRJOITTAJA ON JOHTAVA LAKIMIES JARI VIRTÄ, SJOITUSRAHASTOASIAKAS, FK

ELÄKETURVA VARMISTETTAVA

MIKSI EI VAIN YHTÄ ELÄKELAITOSTA?

Yksityisen sektorin lakisäästeistä työeläke-vakuutusta harjoittaa kuusi työeläke-vakuutusyhtiötä sekä tämän lisäksi eläke-säätiöitä ja -kassoja. Hajautettu toimenpano merkitsee kilpailua toimijoiden kesken ja pitää järjestelmän kulut alhaisina. Vakuutuksenottajilla (työnantajat ja yrittäjät) on valintamahdollisuus, joka johtaa näiden ja vakuutettujen parempaan palveluun. Vakuutusyhtiöt kehittävät palvelujaan asiakkaidensa erilaisiin tarpeisiin. Vakuutuksen hajautuminen useisiin toimijoihin hajauttaa riskejä, aivan erityisesti sijoitustoiminnassa. Eläkkeitä varten rahastoitujen varojen sijoittaminen edistää suomalaisten pääoma-markkinoiden toimintaa.

LASKEEKO TYÖELÄKKEEN TASO NYKYISESTÄ?

Työeläkkeen rahoitusta on turvattu ottamalla käyttöön elinaikakerroin. Se pienentää kuukausieläkeitä väestön keskimääräisen elinajan kasvaessa. Toisaalta elinajan kasvu merkitsee myös, että eläkkeitä maksetaan pitempään. Elinaikakerroin vaikutti eläkkeisiin ensimmäistä kertaa vuonna 2010 ja se koskee kaikkia vuonna 1948 ja sen jälkeen syntyneitä. Nuori tai keski-ikäinen voi lähteä siitä, että eläketurva toimii myös tulevaisuudessa. Keskimääräisen elinajan kasvaessa nykytasoinen eläkkeen saaminen edellyttää jatkossa nykyistä pidempää työuraa. Tämä ei ole kohtuuton vaatimus, sillä elinajan odote kasvaa kymmenessä vuodessa peräti parilla vuodella.

KESKIMÄÄRÄINEN ELINIKÄ PITENEE – MISSÄ TAHDISSA ELÄKÖITYMISIKÄÄ PITÄISI VASTAAVASTI NOSTAA?

Maan hallitus ja työmarkkinakeskusjärjestöt sopivat vuonna 2009 tavoitteesta pidentää työuria. Tarkoituksena on nostaa eläkkeelle siirtymisen odote vuoteen 2025 mennessä vähintään 62,4 vuoteen. Sama tavoite on pohjana myös työmarkkinaosapuolten maaliskuussa 2012 tekemän työurapöytäkirjan linjauksille sekä syksyllä 2013 solmitulle työllisyys- ja kasvusopimukselle.

Työeläkkeelle siirtyvien keskimääräinen ikä oli vuonna 2013 60,3 vuotta. Keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää laskee erityisesti työkyvyttömyyseläkkeiden suuri määrä ja niiden aikainen alkuvuus. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien keski-ikä oli vain noin 51,9 vuotta vuonna 2013.

Suomalaisten eläkkeelle siirtymisikä on koko ajan myöhentynyt. Eläkkeelle siirytään suunnitellen siinä tahdissa, kuin vuoden 2005 työeläkeuudistuksessa arvioitiin. 62,4 vuoden tavoitteeseen pääseminen on silti haasteellista, eikä se todennäköisesti tule onnistumaan ilman lisätöimenpiteitä.

Työurien pidentämiseen vaikuttavat monet eri tekijät. Toimenpiteitä tarvitaan niin työurien alkuan, keskelle kuin loppuun. Erityisesti tarvitaan parempaa työllisyyttä sekä työkykyä ylläpitäviä toimia. Eläkejärjestelmä on vain yksi keino muiden joukossa. Eläköitymisikää on hyvä nostaa niin, että elinajan kasvaessa eläkeajan ja työeläkeajan suhde säilyy.

” Eläköitymisikää on hyvä nostaa niin, että elinajan kasvaessa eläkeajan ja työeläkeajan suhde säilyy.

SÄÄNTELY JA TULEVAISUUS – MIHIN OLLAAN MENOSSA?

Lakisääteinen työeläke on osa suomalaista sosiaaliturvaa. Työntekijöiden eläkkeiden turvaamiseksi on tärkeää, että sääntely on huolellista ja että se säilyy tulevaisuudessa nykytavalla kattavana. Oma osansa asiaa on vallitseva EU-oikeudellinen käytäntö, joka edelleen sallii alan sääntelyn kotimaisin voimin. Työeläkkeen riskejä pienentää se, että alalla on käytössä yhteistakuu: siinä epä-todennäköisessä tapauksessa, että yksi toimija joutuisi konkurssiin eläkejärjestelmä huolehtii yhteisvastuullisesti tämän toimijan vastuulla olevien eläkkeiden maksimisesta.

Työeläkevakuutusyhtiöt ovat esittäneet, että kilpailua voitaisiin edistää vapauttamalla sääntelyä joidenkin laskuperusteiden osien osalta. Tämä voisi merkitä esimerkiksi työeläkevakuutukseen sisältyvän hoitokustannusosan yhtäkohtaisuutta tulevaisuudessa.

KIRJOITAJA ON
VARATOIMITUSJOHTAJA
ESKO KIVISAARI, FK

VAKUUTUSLÄÄKÄRI NÄKEE KOKONAISKUVAN

TYÖELÄMÄ VAATII ENTISTÄ ENEMMÄN HENKISIÄ VOIMAVAROJA

Työn sisältö on muuttunut miltei kaikissa ammateissa. Fyysisessä työssäkin on mukana ajatustyötä.

TEKSTI HELINÄ HIRVIKORPI KUVA KARI RISSA

Suomalainen työelämä on parantunut viime vuosikymmeninä huomattavasti, kertovat kotimaiset ja eurooppalaiset tutkimukset. Verrattuna moniin muihin Euroopan maihin, meillä ei ole juurikaan autoritaarista johtamista, sen sijaan henkilöstön vaikutusmahdollisuudet, palautteen saanti, kehityskeskustelut ja oppiminen ovat työpaikoilla toiminnan arkea. Monissa mais- sa nämä työhyvinvointiin vaikuttavat seikat ovat paljon harvinaisempia. Sen sijaan kiireen kokemus ja epävarmuus työpaikasta ovat meillä jonkin verran lisääntyneet. Elinkeinoelämän rakennemuutosta läpikäytävissä työpaikan vetovoimaisuudesta voidaan huoletta kehittää työhöyryntöä. Työeläkeyhtiot ovat tässä työssä mukana ja tarjoavat sellaisia ennaltaehkäiseviä palveluja, joita työeläkeläki sailii.

MASENNUS VIE MONELTA TYÖKYVYN

Työkyvyttömyyseläkkeelle jäädaän edelleen etupäässä tuki- ja liikuntaelinvammojen ja masennuksen takia. Sydän- ja verisuonitautien aiheuttamat työkyvyttömyydet ovat pudonneet murto-osaan siitä, mitä ne olivat 1980-luvulla. Hoito ja ennaltaehkäisy ovat kehittyneet.

”Masennus on sairaus, jossa voimavarat ehtyvät. Sairautena se ei ole väestössä

lisääntynyt. Tutkimukset osoittavat, että 1980-luvun alusta lähtien noin kuusi prosenttia väestöstä kärsii masennuksesta koko ajan. Samaa aikaan masennuksen osuus työkyvyttömyyden syynä on moninkertaistunut. Olsiko taustalla työelämän rakenne- muutos”, arvioi Ilmarisen vakuutuslääkäri ja Vakuutuslääkärien Yhdistyksen puheenjohtaja **Seppo Kettunen**.

2000-luvulle tultaessa koko työelämä on muuttunut enemmän henkiseksi työksi. Suorittavassakin työssä on uusia ulottuvuuksia, kuten raportointi, myynti tai seuranta. Moni fyysinen työ on ulkoistettua ja pienuyrittäjä- vetoista, jolloin on hoidettava myös talous- ja laskutusasiat. Palveluualat ovat koko ajan lisääntyneet, eikä palveluammattissa pärjää, jos mieli on musta. Eli masennuksella on enemmän vaikutusta työhön kuin aiemmin.

”Tätä on vaikea tutkia, mutta esimerkiksi eräs pankki sanoi, ettei heillä ole jäänyt viiteen vuoteen työkyvyttömyyseläkkeelle muutoin kuin masennuksen takia. Enää ei ole mekaanista kassatyötä pankeissa, vaan kaikki on palvelua”, lääkäri Kettunen sanoo.

TAVOITTEENA PALUU TAKAISIN TYÖHÖN

Nykyisin myös työterveyslääkärien ja terveys- asemien kyky tunnistaa masennus on aiempaa parempi. Näin hoito saadaan aloitetuksi aikaisemmin. Psykiatri ja työterveyslääkäri ovat alkaneet tehdä yhteistyötä, niinpä masennuksen takia myönnetty työkyvyttömyyseläkkeet ovat olleet laskusuunnassa jo viisi vuotta.

”Osaaminen ja kyky arvioida, koska henkilö voisi palata töihin, on karttunut. Myös työpaikoilla osataan tehdä muutoksia, että

työhön palaa ja selviää. Työeläkeyhtiöt auttavat kuntoutuksessa. Onnistunut tapa on työkokeilu, jossa parantumassa oleva menee työpaikalle ja sijainen on siellä jonkin aikaa yhtäaikaaisesti, kunnes hän ottaa oman työnsä haltuun. Työkokeiluun aikaan myös masennusoireiden paraneminen etenee”, Seppo Kettunen sanoo.

ENNAKKOTAPAUKSET LUOVAT KORVAUSLINJAA

Vakuutuslääkäreitä tarvitaan sellaisissa vakuutuksissa, joissa on kyse terveydestä tai sairaudesta. Sairaus on etuuden myöntämisen peruste ja lääkärin tehtävä on arvioida, täyttävätkö sairauteen liittyvät perusteet ehtojen mukaisesti vai eivät. Eli vakuutuslääkäri osallistuu korvauksen ratkaisu- prosessiin.

Työeläkeyhtiössä tällainen prosessi on työkyvyttömyyden määrittäminen, eli se, pääseekö tai joutuuko henkilö ennen aikaiselle sairauseläkkeelle ennen vanhuuseläkeikää. Lain- säädäntö on aika suurpiirteinen: jos kaksi viidesosaa työkyvystä on sairauden takia menetetty, on henkilöllä oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen.

”Käytännössä vakuutuslääketieteellinen linja, milloin etuus tai korvaus myönnetään ja milloin hylätään, on muodostunut lukuisten ennakkotapausten myötä. Se on vakuutuslääkärin ammattitaitoa”, Seppo Kettunen huomauttaa.

Läketiede on mittatikkuna, miten vaikeita sairauten oireet ovat. Vaikeat oireet aiheuttavat esimerkiksi toiminnallista haittaa. Työkyky ei ratkaise aina pelkästään sairautta, vaan siihen vaikuttaa myös työ ja työn vaatimukset, se mitä henkilö tekee. Alentaa- ko vamma henkilön toimintakykyä juuri hänen työssään? Tämän takia päätös ei aina ole sama, vaikka kyse olisi samasta vammasta.

HOITAVA LÄÄKÄRI TUNTEE PARHAITEN

Julkisuudessa puhutaan paljon siitä, että vakuutuslääkäri tekee päätöksen näkemättä potilasta. Päätösprosessissa potilaan näkeminen ei olekaan se oleellinen asia vaan hoitavan lääkärin tekemä, hyvä ja kattava lausunto.

”Me luemme hoitavien lääkäreiden lausunnot ja varmistamme, että sairaus on lääketieteellisesti asianmukainen eli diagnoosi on oikea. Kukaan ei tunne paremmin potilasta, kuin häntä hoitaneet lääkärit. Hyvästä lääkärintaloudesta saa erittäin hyvän kuvan potilaan tilanteesta eikä arviointi ole vaikeaa. Jos lääkäreiden lausunnoissa on puutteita, pyydämme lisäselvityksiä”, Kettunen sanoo.

Noin 73 prosenttia työkyvyttömyyseläkkeen hakijoista saa myönteisen päätöksen. Päätöksen tyytymättömyyden on oikeus valittaa asiastaan eteenpäin. Työeläkesioiden muutoksenhakulautakunta antaa käsittelemistään tapauksista suosituksenomaista ratkaisua, lakisäätien vakuutus- oikeus puolestaan lainvoimaisia päätöksiä.

TÄRKEINTÄ YHDENVERTAISUUS

Tyypillinen hankala asia on kipu, joka saat- taan liittyä toimintakyvyn heikkenemiseen. Kivun objektiivinen mittaaminen ei ole mahdollista, kipu on subjektiivinen kokemus.

”Tärkein tavoite on saada ihmiset yhdenvertaiseen asemaan, kun tilanne on saman- kalainen. Kaikki vakuutuslääkärit toimivat myös itse klinisessä työssä, joten ammatti- taito pysyy ajan tasalla. Vakuutuslääkärin toimi on harvoin kenenkään päätyö”, Seppo Kettunen huomauttaa.

Työeläkeyhtiöt maksavat lakisäateisiä työkyvyttömyyseläkkeitä noin 2,2 miljardia euroa vuodessa. Eläkemeno on parin viime vuoden aikana hieman laskenut. Osatyö- kyvyttömyyseläketä voi saada, jos työkyvyn menetys on vähintään kaksi viidesosaa. Kuntoutustuen työeläkeyhtiö myöntää aina määrääjäksi työnantajalle. Työ on ihmiselle hyvinvoinnin lähde ja palkka aina suurempi kuin eläke. Siksi työkyvyttömyyseläke on aina viimekätinen ratkaisu.

Masennuksen osuus työkyvyttömyyden syynä on moninkertaistunut. Olsiko taustalla työelämän rakennemuutos?

KAMPPAILU VEROPARATIISEJA JA

HARMAATA TALOUTTA VASTAAN

Finanssiala toimii aineettomien sopimusten varassa. Sopimukset lupaavat rahasuorituksia joskus tulevaisuudessa. Tämä edellyttää vahvaa luottamusta sopimus-

kumppanien välillä.

Finanssialan epäillään usein tekevän mahdolliseksi veronkierron ja suosivan niin sanottua harmaata taloutta. Miten tämä sopii yhteen sen kanssa, että alan tuotteiden edellytyksenä on vahva luottamus?

Suomalainen finanssiala on mukana erilaisissa hankkeissa, joissa harmaata taloutta torjutaan. Finanssiala tukee myös vahvasti ponnistuksia verokeinottelun estämiseksi.

Harmaa talous tarkoittaa liiketoimintaa, josta ei suoriteta lakisääteisiä maksuja tai veroja. Näitä ovat muun muassa ennakonpidätykset tai sosiaaliturva- ja eläkemaksut. Euroopan Unioni laskee harmaaseen talouteen kuuluvaksi myös laittoman kaupan, esimerkiksi huumekaupan.

Harmaata taloutta esiintyy tyypillisesti työvoimavaltaisilla toimialoilla, kuten rakennusallalla, majoitus- ja ravitsemisallalla ja kullitusallalla.

Tylyjessään ilmenemismuotoja ovat pimeiden palkkojen maksaminen, kuittikauppa, pimeät yrittäjätulot ja lyhyen elinkaaren yritysten käyttö verojen välttämiseksi. Harmaata taloutta esiintyy myös kansainvälisessä kaupassa ja sijoitustoiminnassa. Sitä voidaan yrittää peitellä niin sanottuna rahanpesulla, jossa hämärästä liiketoiminnasta saadut tuotot naamioidaan normit täyttäväksi.

ARVIOT HARMAAN TALouden LAAJUUDESTA VAIHELEVAT

Harmaan talouden yleisyydestä on esitetty erilaisia arvioita. Arviointia vaikeuttaa se, että harmaa talous on suurelta osin piiloriikollisuutta, josta vain osa tulee viranomaisen tietoon.

Rahanpesussa tavalla tai toisella laittomasti hankittu varallisuus pyritään muut-

tamaan laillisen näköiseksi häivyttämällä rahan alkuperä. Yleensä rahaa yritetään siirtää pankkien tai muiden finanssialan toimijoiden kautta. Rahalaitokset kokevat tärkeäksi, ettei niitä käytetä hämärän toiminnan peittelyyn. Rahalaitoksia koskee myös lain-säädäntö, joka vaatii niitä ilmoittamaan rahanpesu-yrityksistä.

Finanssiala on aktiivisesti mukana Harmaa talous – musta tulevaisuus -kampanjassa. Kampanja herättää kansalaisia pohtimaan arkisten valintojen merkitystä harmaan talouden ja laittoman toiminnan torjumisessa.

Yksi kuititon ostos tai pimeä työkeikka ei välttämättä tunnu isolta asialta, mutta harmaa talous vahingoittaa sekä yksittäisiä ihmisiä että koko yhteiskuntaa. Kampanjassa käsitellään muun muassa työsopimuksen, verokortin ja kuittien tärkeyttä, pimeää työvoimaa ja elintarviketurvallisuutta.

Esimerkiksi keittiöremontin teettämises-sä on hyvä muistaa, että pimeä työ ei kannata. Pimeä työnteko tarkoittaa yleensä sitä, että työnantaja maksaa liian vähän palkkaa työntekijöilleen eikä huolehdi velvollisuuksistaan eli veroista ja työnantajamaksuista. Monissa tapauksissa työnantaja ei myöskään huolehdi työturvallisuudesta tai työntekijöiden tapaturmavakuuttamisesta.

KÄTEISRAHA RUOKKII HARMAATA TALOUTTA

Suuri osa harmaaseen talouteen liittyvästä rahaliikenteestä liikkuu käteisenä rahana.

Finanssiala tekee mahdolliseksi sen, että yhä suurempi osa rahaliikenteestä tapahtuisi muuten kuin käteisenä.

Kampanjan yhteydessä selvitetään, täytyisikö pienissä käteissummissa yrittäjä velvoittaa ottamaan vastaan korttimaksu tai muu sähköinen maksutapa, jos asiakas niin

”Harmaata taloutta voidaan yrittää peitellä niin sanottuna rahanpesulla, jossa hämärästä liike-toiminnasta saadut tuotot naamioidaan normit täyttäväksi.

Suomalainen finanssiala toimii aktiivisesti harmaata taloutta ja veronkiertoa vastaan.

avulla voidaan tehokkaasti estää veronkiertoa ulkomaisten finanssialan yritysten kautta.

VERKKO LAINKIERTÄJÄJEN YMPÄRILLÄ KIRISTYÄ

Yhdysvallat tekee verotietojen vaihtoa koskevia FATCA-sopimuksia eri maiden kanssa (Foreign Account Tax Compliance Act). Sopimuksen avulla Yhdysvallat haluaa estää USA:ssa verovelvollisten henkilöiden ja muiden tahojen veronkiertoa ulkomaisten finanssialan yritysten kautta. FATCA luo vastaavat tiedonvaihtovelvoitteet EU-maiden välille virka-apudirektiivin takia.

Finanssialalle on tärkeää, että toistaiseksi asianmukaiset verot maksetaan kaikessa toiminnassa sinne, minne ne kuuluvat oikea-aikaisina ja oikean suuruisina. Laittoman ja laillisen rajamailla toimivalla aggressiivisella verosuunnittelulla ei ole tarkkaa määritelmää. Yleensä se tarkoittaa, että yritykset käyttävät hyväkseen eri maiden verojärjestelmien muutoseikkoja tai niiden keskinäisiä eroja tarkoituksenaan vähentää omaa vero-
taakkaansa.

Lainsäädännön väliomaastoon jäävän käsitteen sisältö tulisiakin määritellä täsmällisemmin erotuksena laillisesta ja hyväksyttävästä verokilpailusta. Näin myös oikeusvarmuus paranisi.

Välillä myös kansainvälistä verokilpailua pidetään tuottamattavana. Asia ei voi olla näin. Verokilpailua tarvitaan. Yhtiöveropohjaa voidaan EU:ssa yhtenäistää, mutta verokannoilla täytyy voida kilpailla jatkossakin.

Suomalainen finanssiala toimii aktiivisesti harmaata taloutta ja veronkiertoa vastaan. Tämä on edellytys finanssialan luottamukseen perustavalla toiminnalla.

KIRJOITAJA ON VARATOIMITUSJOHTAJA
ESKO VISAARI, FK

NÄKÖKULMA

PANKKIHIEMMELI PAISUU EPÄLUOTTAMUKSESTA

RUNSAAT KUUSI VUOTTA finanssikriisin alkamisen jälkeen pankkialan uudelle sääntelylle ei näy loppua. Viime vuosina sääntelykehiköön on ilmestynyt joukko lyhenteitä, joita yhdistää vokaalien liian vähäinen määrä: SRM, SSM, BRRD, CRD IV, MIFID... Yhteistä lakipaketeille on myös se, että ne suitsivat pankkien riskinottoa ja lisäävät erilaisia raportointi- ja muita velvollisuuksia.

Kautensa loppusuoralla olevan komission aikana uutta sääntelyä on tullut niin runsaasti, että vaikutuksista on hankala saada kokonaisvaudel-
le. Sääntelykehikosta tulikin himmeli.

Joidenkin arvioiden mukaan sääntely on jo mennyt liian pitkälle ja kokonaistaloudelliset haitat Euroopalle ovat hyötyjä suuremmat. Seuraukset tuntuvat erityisen kivuliasta juuri nyt, kun talouskasvu on ponnetonta. Samaan aikaan tiukentuihin vakavaraisuusvaatimuksiin ja kasvaviin kuuluihin varauutuvat pankit kiristävät rahahanojaan. Sääntelyhalua ei silti kannata kovin suureen ääneen ihmetellä.

Muistetaan, että finanssikriisin puhjettaessa EU-maat ovat laittaneet pankkiensa tukemiseen 440 miljardia euroa veronmaksajien rahaa ja tarjonneet päälle 1100 miljardin euron takuut. Lisäksi Espanjan pankkisektori nieli runsaat 40 miljardia euroa eurolaueen kriisiraaston yhteisiä varoja.

Sitten paljastui, että maailman mahtavimpiin kuuluvat pankit peukaloivat ohjauskorkoja. Epäily- ja valuutamarkkinoiden manipuloinnista tutkitaan parhaillaan.

Pankkialan maine on lokaantunut. Pankkiireihin suhtaudutaan lähes yhtä suurella epäluulla kuin meihin toimittajiin. Tässä tilanteessa pankeilla ei ole puolestapuhujia.

Mutta meidän olemme hoitaneet asiamme esimerkiksi, parhaitaan nyt suomalaisen pankkisektori. Niinpä kai, mutta väärinkäytökset ovat leimanneet koko alan. Huonossa maineessa on se ikävä puoli, että se tarttuu välimatkanakin pästä.

Kuvaukset Wall Streetillä kertovat kulttuurista, jonka polttoaineena toimi moneen kertaan tsilattu ahneus. Joskus sekaan oli lorahtanut typeryyttikin. Libor-skandaalikin kertoo madasta toimintakulttuurista, ei ainoastaan madasta yksilöistä. Suomesakin myytiin maallikoille monimutkaisia sijoitus tuotteita, joiden sisältö ja riskiä heidän oli mahdoton ymmärtää.

Yleisöllä ja lainsäätäjillä ei ole luottamusta pankkien sisäiseen toimintakulttuuriin, mikä ruok-
kii osaltaan sääntelyvimmaa. Jokainen porsaanreikä täytyy nyt tilkita.

Sääntelyn taustalla on epäilemättä myös halua näpättyä ylimieliseksi ja todellisuudesta vieraantuneeksi koettua alaa. Parlamentti ujutti vakavaraisuussääntelyyn pankkiirin bonuskaton, ja vaikka sillä on myös vakauten liittyvät perustelut, taustalla lienee myös halua iskeä pankkipomoja arkaan paikkaan.

Sääntelyn tulva ei tyrehy ennen kuin luottamus pankkeihin palautuu. Ala kaipaa kulttuurin muutoksen, josta sen on myös osattava kiertoa ulospäin.

JARNO HARTIKAINEN
KIRJOITAJA ON KAUPPALEHDEN
KIRJEENVAHTAJA BRYSSELISSÄ

” Verojen välttely ja kierto tarkoittaa verojen maksamatta jättämistä. Se on laitonta toimintaa.

halua. Kaikki yrittäjät eivät tällä hetkellä ota korttimaksuja vastaan.

Rakennusallalla harmaata taloutta torjutaan työmaarekisterin avulla. Uudessa työmaarekisterissä jokainen työmaa tunnustetaan ja tieto liikkuu yhteen Työmaa-avaimen avulla. Tavoitteena on rehellisten yrittäjien hallinnollisen taakan keventäminen automatisoidun viranomaisraportoinnin.

Automaattinen raportointi edellyttää tilaajaketjun siirtymistä sähköiseen laskutukseen. Tässä Finanssialan Keskusliitto ja Verkolaskufoorumi ovat tukeneet rakennusalan työmaarekisteriä lisäämällä työmaa-avaimen osaksi Finvoice-verkolaskua ja sähköistä laskunvälitystä. Muutoksen ansiosta laskut voidaan raportoida automaattisesti ilman turhia paperitöitä suoraan verohallinnolle.

VEROPARATIISIONGELMA ON RATKAISUTAVISSA VAIN KANSAINVÄLISESTI

Veroparatiisien yhteydessä puhutaan kansainvälisistä rahan liikkeistä. Verojen välttely,

veronkierto, aggressiivinen verosuunnittelu ja kansainvälinen verokilpailu ovat eri asioita.

Verojen välttely ja kierto tarkoittavat verojen maksamatta jättämistä, joka on aivan yksiselitteisesti laitonta toimintaa. Suomi voi veronkierron ehkäisyssä toimia myös itse, mutta tehokkuutta saadaan aikaan vain kansainvälisellä yhteistyöllä. Finanssiala kannustaa EU:ta toimimaan aktiivisesti, jotta veronkierto saadaan yhteisillä peil-
säännöillä kurin.

Veroparatiisien ja veronkierron kitkemiseen tahtävien toimien on oltava kansainvälisesti mahdollisimman laajoja. EU:n on aktiivisesti edistettävä OECD:n ja muiden foorumien kautta verokeinottelun estämistä. Vain silloin saadaan aikaan riittävää vaikutavuutta.

FK kannattaa muun muassa säästödirektiivin laajentamista verovälttelyä estävään suuntaan sekä virka-apudirektiivin mahdollistaman automaattisen tietojenvaihdon laajempaa käyttöä. Myös FATCA-sääntelyn

PANKKIHISTORIAN OPETUKSET

LAMA-AJAN LAPSELLE

Lama-ajan maaseudun lapselle pankit näyttäytyivät lähinnä useana tiilitalona kylänraitin varrella. Kurahousuista tarkasteltuna SYP, KOP ja Osuuspankki näyttivät kaikki samanlaisilta. Osuuspankilla oli Hippo-kisansa, KOP:lla oravan-sa ja, no, meidän kylällä SYP oli siinä nakkiputken viressä, kunnes vetäytyi koko kylältä.

Markku Kuisman ja **Teemu Keski-sarjan** liikepankin historiaa kertova teos *Erehtymättömät* antoi lisää perspektiiviä entiseen kurahousunäkökulmaan. Kurahousuista 2010-luvun farkkumittoihin kasvanutta nuorta miestä hirtittiä tajuta, miten määräävässä asemassa pankit olivat rahoituksen suhteen ja miten tiukalla pankinjohtajan käsi takavuosina piti lahjanahoja. Suomi oli niin poliittinen kuin rahoituksen suhteen yhden totuuden maa.

Nuikkutuoli oli jaossa kotiluokkiin kyllien kortteista, kun talolainoja lakki kou-rassa antoiin, mutta paljon ei näy paremmin menneen perinteistä metsäteollisuudesta poikenneella teollisuudellaakaan. Suomen Panki määräävä asema suuren ulkomaisen luottojen järjestelijänä on tehnyt tilan-teen yhtä lailla tiukaksi myös patruunoi-lla.

Tästä nuikkueudesta on kirjassa kuvaava esimerkki: kun Koneen nuori **Pekka Herlin** pyysi KOP:ita rahoitusta ruotsaalskilpailija-na sa ASEA:n oston, oli yhden suomalaisen ly-kyteollisuuden kirkkaimman tähden laajentu-minen tyssästä alkuunsa. KOP:n pääjohtaja **Matti Virkkunen** ei nähty uusille teollisu-u-denaloille laajentumista alkuunkaan fiksun a-juatuksena: "Kuule poika-Pekka, et sinä tuom-moissa asioissa pärjää, me ei tähän lausa-aretta", oli Virkkunen todennut. Tuolloin Ko-neen rahoitus onneksi järjestyi Sitran kautta.

Jossain määrin kirjan sivuilla kuvattu yh-den rahoitustotuden Suomi kylmäsi mieltä. Vanha virsi Suomesta pääomaköyhänä maana konkretisoitui, kun tajusin, että paperikoneet on todellakin rakennettu suu-riimmaksi osaksi harvalukuiselta kansalta raavittujen talletusten ja satunnaisten va-luuttaluottojen sekä Suomen Pankin arme-liaisuuden varassa. Pääomien liikkumatto-muutta maailmansotien jälkeisenä aikana on hankala ymmärtää vaurastuvan maan mukana varttuneen näkökulmasta.

Mennyt finanssimaailma myös vaikutti kirjan perusteella hämmäntävän yksinkertai-selta nykyiseen monisyiseen Babylonin kaa-koitukseen verrattuna. Kirjan perusteella on hel-poista ymmärrettävissä, miten koko maa

pystyi suistumaan järeiltään, kun vuosi-kauden niukkuuden ja tirsteyksen jälkeen rahahanat viimein aukesivat ja pääoman liikkuvuuden esteet purettiin.

Kirjan parasta antia onkin juuri lama-vuosien tapahtumien kertaus ja analysointi pankkien omiin arkiolosuhteisiin perustuen. Niitä lukissa harmittelin moneen kertaan, miksi 80- ja 90-lukujen taitteen tapahtumia Suomen taloudessa ei opetettu omalle ikä-luokalleni koulussa ja lukiossa yhteiskunta-opin tai historian tunneilla. Liian vähäisestä ajan kulumisestaakaan ei ollut kyse, sillä Neu-vostoliiton hajoaminen ja Berliinin muurin murtuminen ehdittiin yleensä sytyä ja juuri juuri vasta. Kotimaisen laman syntyä perat-tiin valitettavan vähän.

Lähi vuosien karut esimerkit vauhtisokeu-desta ja ahneen surkeasta lopusta olisivat elintärkeitä tietoja jaettavaksi nuoremalle polvelle. Suomalaisen lamaosaamisen vie-mistä maailmalle on välitetyt tasaisin väliajoin, ensin Islannin, sitten Irlannin ja jälleen Kreikan ja Espanjan kohdalla. Omin lasten muistin virkistäminen on jäänyt vähäisempään asemaan.

Talousorahmuudet uusiautuvat muuta-mien vuosikymmenten välein väijäämättö-mästi. Lähes yhtä väijäämättömästi uusi sukupolvi on unohtanut edellisten taloudelli-sen teräshyötyä ja kujanjohtaut siinä vaiheessa, kun oman sukupolven edessä näyttäisi ole-van pelkkä kullalla ja ruusuilla silattu suora. Tuota unohtuksen väijäämättömyyttä vas-taan kannattaisi kuitenkin taistella eikä vakueta, ja eritoten silloin, kun oman huom-on kohteet ovat vielä elävissä muistissa.

Sillä yhtä varmasti kuin pankkimaailman *Erehtymättömät* osoittautuvat erehtyväisiksi, niin yhtä varmasti suoraan ilmestyy mutkia ja kulta vaihtuu sepelein, ruusun terälehdet okaisiin.

KIRJOITAJA ON 26-VUOTIAS VERKKOTOIMITTAJA JUSSI KARHUNEN, FK

PANKIT TESTATAAN ENNEN YHTEISTÄ VALVONTAA

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

Suomalainen finanssiala kannattaa pankkioniota ja siihen keskeisesti kuuluvaa yhteistä pankkivalvontaa. Lisäksi pankkiriisun ratkaisemista koskeva järjestelmä on saatava pikaisesti voimaan. Yhteisen valvonnan piiriin tule-vien pankkien kunto on tutkittava tarkoin.

"Hyvin toimiva pankkioniota lisää koko euroalueen rahoitusjärjestelmän vakautta ja edistää reilua kilpailua", Finanssialan Keskusliiton pääekonomisti **Veli-Matti Mattila** korostaa.

Keskeinen osa pankkioniota on yhteinen pankkivalvonta, joka aloittaa toimintansa tämän vuoden marraskuussa. Ennen kuin yhteiseen valvontaan siirrytään, Euroopan keskuspankki EKP tarkastaa pankkien kunnon. Tämä työ on parhaillaan käynnissä.

Pääekonomisti Mattila pitää huonokuntoisten pankkien poimimista joukosta ensiarvoisen tärkeänä. "Huonokuntoisia pankkeja ei pidä ottaa mukaan osaksi pankkioniota. Tarvitessa pankit on lisäpääomittettava tai mualla tavoin hoidettava kuntoon niin, että ne täyttävät asetetut vakavaraisuusvaatimukset."

Myös suomalaispankkeja on EKP:n tarkastuksen piirissä. Toisin kuin monessa muussa euroalueen maassa, Suomen pankkisektorin tila on vakaalla pohjalla. Se käy ilmi Finanssivalvonnan joulukuussa 2013 julkistamasta arvosta, jonka mukaan Suomen pankkisektorin riskinäkemykset on säilynyt hyvänä heikentyneestä makrotalouden heikyttyä huolimatta.

Suomalaispankit täyttävät jo nyt tämän vuoden alusta alkaen asteittain voimaan tulevat uudet pankkisektorin vakavaraisuusvaatimukset.

TALLETUSRAHASTOA EI PIDÄ VALTIOLIISTAA

TEKSTI TUOMO YLI-HUTTLA

Suomeen ei tarvita erillistä finanssialan kriisiratkaisuvirastoa, koska suurimpien talletuslaitosten kriisiratkaisutehtävien toimivalta on eurooppallai-sella kriisiratkaisuneuvostolla. Kotimaiset tehtävät voidaan antaa esimerkiksi Fivalle. Edellytyksenä on, että kriisiratkaisu ja siihen tarkoitettut varat pidetään itsenäisenä ja erotetaan "kiinanmuurin" virallisen muusta toi-minnasta.

Finanssialan Keskusliitto vastustaa kotimaisen Talletussuojarahaston siirtämistä osaksi uutta kriisiratkaisuvirastoa. Valtiovarainministeriön kriisiratkaisuryhmä esitti maaliskuun lopussa, että itsenäisen Talletussuojarahasto siirtyy viranomaisen hallintaan.

"Talletussuojan hallinto ei ole valtiollinen tehtävä eivätkä EU-säännökset edellytä hallinnon siirtämistä. Talletussuojarahasto on itsenäinen myös esimerkiksi saksankielisessä Euroopassa ja osassa Pohjoismaita, eikä tietojemme mukaan niiden hallintomallin olla suunnitelmassa muutoksia", FK:n toimitusjohtaja **Piia-Noora Kauppi** korostaa.

VALTION MENOJEN KATTEEKSI?

Rahaston itsenäisyys suojaa Kaupin mukaan rahastoituja varoja ajautumi-sen valtiontalouden menojen katteeksi. "Kyse on viime kädessä pankkien asiakkaiden rahoittamasta rahastosta suomalaisten tallettajien turvaksi."

Itsenäisen Talletussuojarahaston ansiosta vuonna 2008 Suomessa onnistuttu ripeästi ja tehokkaasti ratkaisemaan kaatuneiden islantilaispankkien tallettajien tilanne ilman julkisen sektorin rahoitusta.

SUOMALAISPANKIT YRITYSLAINOITUKSEN KÄRKEÄ EUROOPASSA

TEKSTI JUSSI KARHUNEN

Suomalaispankkien myöntämien uusien yrityslainojen keskiporkko on Euroopan keskuspankin (EKP) tammi-kuun tilastojen mukaan koko euroalueen alhaisin. Uusien yrityslainojen keskiporkko euroalueella on 2,98 prosenttia, kun Suomessa yritykset saavat lainakimäärin 2,07 prosentin korolla.

Suomessa pankkilainaa myös saa euroalueeseen verrattuna hyvin. Suomessa lainahakemuksista hyväksyytään EKP:n selvityksen mukaan keskimäärin 81 prosenttia. Euroalueella ainoastaan Saksassa hyväksyytteen lainahakemusten osuus on Suomea suurempi.

"Selvitykset ja käytännön tiedot pankkeista osoittavat, että yritykset saavat suomalaispankeista edelleen lainaa, mikäli yritysten oma talous on kunnossa. Valtitettavasti huonon taloudellisen tilanteen vuoksi monien yritysten oma taloustilanne on heikentynyt, jolloin myös lainansaat on yritykselle vaikeampaa", sanoo Finanssialan Keskusliiton johtaja **Kajja Erjanti**.

Lainojen korot ovat nousseet ja ehdot tiukentuneet hieman finanssikriisiä edeltävästä ajasta. Kajja Erjanti mukaan kyse on osin rahoitusriskien kasvamisesta ja niiden hinnoittelemisesta aiempaa tarkemmin.

"Hintaa on nostanut myös pankkisaatäntely, jonka mukaan pankilla tulee olla aiempaa enemmän pääomaa suhteessa annettuihin luottoihin ja toisaalta pankin oma varainhallinta aikajänkeen on vastattava enemmän myönnettyjen lainojen pituusia."

Rahaston ja sen suurimpien jäsenpankkien vapaaehtoinen vastuunkanto mahdollisti tilanteen nopean ratkaisemisen.

KORVAUSPROSESSI NOPEUTUI

EU-säännökset edellyttävät, että joskasa korvaukset maksetaan tallettajille aiempaa nopeammin.

Kaupin mukaan nopeutettu korvausprosessi edellyttää Talletussuoja-rahastolta ja sen jäsenpankeilta tiivistä yhteistyötä kehittyvän pankki-tekniikan hyödyntämisellä.

"Korvausprosessiin liittyy merkittäviä tietojärjestelmäinvestointi vo-daan toteuttaa tehokkaammin ja taloudellisesti osana pankkijärjestel-mää kuin valtionhallintoa."

FK on tyytyväinen, että vuosina 2013 ja 2014 kerätyt pankkiveroavat ehdotetaan siirrettäväksi perustettavaan kriisiratkaisurahastoon. Työ-ryhmä esittää, että pankkivero otetaan huomioon vuodesta 2015 lukien talletuspankeilta vuosittain kerättävin vakausmaksujen vähennyksenä samassa suhteessa kuin ne ovat maksaneet pankkiveroa.

Talletussuojarahasto on toiminut moitteettomasti vuodesta 1998.

PANKKIEN TAIVAL

TEKSTI JOONA VUORENPEÄ

1734

Suomessa luotonantoa rajoittaa koronakriiksen estämiseksi säädettävä 6 prosentin korkokatto niin pitkä- kuin lyhytaikaisessakin luotonannossa. Säädös on voimassa vuoteen 1920.

1919

Kaksi vanhinta liikepankkia, Yhdyspankki ja Pohjoispankki fuusioitiin. Kompromissinimiseksi otetaan Pohjoismaiden Yhdyspankki (PYP).

1929

Wall Streetin pörssiromahdus lamaanuttaa maailmantalouden.

1931

Globaalin finanssikiirsin pyörteisä Suomi irrottautuu kulkakannasta isompien talouksien perässä.

Pankit sopivat korkokilpailun suttsemesta keskuspankin ja poliittisen painostuksen alla. Tämä "korkokartelli" pysyy pääpiirteissään 1980-luvulle asti.

1934

Uusi säästöpankkilaki esittää muun muassa vaatimuksen vakausrahaostosta, joka on varsin poikkeuksellista aikanaan.

1912

Helsingin arvopaperipörssi perustetaan. Pörssin ensimmäinen kauppa tehdään Yhdyspankin osakkeilla.

1914

Yksitoista liikepankkia perustaa Suomen Pankkiyhdistyksen, Bankforenigen i Finlandin, 13. toukokuuta.

1922

Ensimmäisen maailmansodan aattona Suomessa on yksi liikepankkikonttori 20 000 asukasta varten. Kaikkiaan 12 liikepankin määrä nousee muutamassa vuodessa 25:een.

1943

Pankkitalletukset otettiin verovapaiksi.

1948

Pankkiryhmillä perustettu Rahalaitosten neuvottelukunta huolehti, että pankit sitoutuvat valtiotietoiin sääntelyyn.

1956

Pankkitalletuksista kokonaan verovapaista.

1960-luku

Uutena palveluinnovaationa pankkilaatut eli niin sanotut autokonttorit pysäköivät syyskylille, työpaikoille ja tehdasalueille.

1968

Historian ensimmäisen tuposopimuksen yhteydessä sovitaan "palkka pankkiin" -järjestelyn laajasta käyttöönotosta Suomessa.

1889

Kansalliskassa-Osakke-Pankki perustetaan.

1879

Vaasan Osake-Pankki perustetaan.

1970-luku

Pankkisektorilla on jo reiluisti yli 50 000 työntekijää. Konttori-verkosto on laajentunut tuhatalukuisiksi.

1973

KOP perustaa ensimmäisenä länsipankkina edustuston Moskovaan ja Yhdyspankki seuraa pian esimerkkiä.

1979

SYP perustaa ensimmäisen itäisenäisen tytäryhtiönä ulkomailla Luxemburgin. KOP seuraa vuotta myöhemmin perässä Pohjolan kanssa yhteisellä tytäryhtiöllä.

1872

Frankfurtilais-viipurilaisena yhteishankkeena syntyy Suomen toinen liikepankki, Nordiska Aktiebanken för Handel och Industri, Pohjoismaiden Osakepankki Kauppaa ja Teollisuutta varten eli Pohjoispankki. Se tavoittelee asemaa Venäjän ja Itämeren alueen johtavana investointipankkina. Toiminta muuttuu pian yleispankkimaiseksi ja rajoittuu suurirahastokuntaan.

1878

Markka kytketään hopeakantaan vakaampaan kultaan. Tämä tapahtuu Venäjän finanssiministeri Mihail Reutinin poliittisella tuella ja Suomen vuosikymmenten mittaan luottotanteiden Rothschildien avulla.

1900

Valuuttasäädöksiä liberalisoidaan Suomessa.

1901

Amerikkalainen Citibank saa toimiluvan Suomessa muuttamaan muun ulkomaisen pankin lisäksi.

1902

Kolme suurta ulkomaista liikepankkia aloittaa toiminnan Suomessa ja alkaa kilpailla parhaista yritysasiakkaista.

1904

Pankit vapautuvat talletustien korkosäännöstelystä. Kilpailu tuotteen hinnasta alkaa.

1907

OKO aloittaa sijoitusrahastotoiminnan.

1908

Valtiollinen Postipankki muuttuu liikepankiksi ehtäksen mukaan nousukauden rintoihin.

1909

Suomen ensimmäinen varsinainen arvopaperimarkkinakalasti astuu voimaan.

1912

Kansallispankki perustaa neljän länsimaisen ja kolmen neuvostopankin kanssa ensimmäisen konsortiotankin, International Moscow Bankin, Neuvostoliitossa.

1800-luku

Suomen siirtymä tsaarin Venäjän autonomiseksi osaksi Suomen suuriruhtinaskunnassa keskustellaan omasta rahasta. Nimeksi ehdotetaan mm. sataikkaa, rahua ja suomyä.

1860

Suomi ottaa rahayksikönä käyttöönsä keskiäjalta periytyvän lainasanan markan, joka on alkuun ruplankansallinen alayksikkö.

1862

Yksityinen valtakunnallinen luottolaitos Suomen Hypoteekkiyhdistys perustetaan. Se välittää mm. suurtiloille kiinnelainoja.

1862

Suomen Yhdyspankki perustetaan 21. toukokuuta. Sitä pidetään myös suomalaisen liikepankkijärjestelmän syntymäpäivänä. Yhdyspankki toimii aluksi Helsingissä Ritarihuoneella.

1865

Rahaudistuksessa markka irrotetaan ruplasta ja kytketään hopeakantaan. Suomi sulautuu ensimmäistä kertaa eurooppalaisen rahajärjestelmän valtavirtaan. Markka sytyttää paperiruplat ja muuttuu ainoaksi lailliseksi maksuvälineeksi.

2000

Suomalaisuuslainen MeritaNordbanken fuusioituu tanskalaisen Unidanmark Bankin kanssa. Norjalainen Christiania Bank og Kreditkasse liittyy konserniin samana vuonna.

2001

Pohjolan ja Itämeren alueen suurin liikepankkikonserni MeritaNordbanken muuttaa nimensä Nordaksi. Katse laajentumassa suunnasta Baltian, Puolan ja Venäjän markkinoille.

2002

Suomi ottaa käyttöönsä euron markan sijasta.

2005

OKO hankkii enemmistön Pohjois-Yhtymä Oyj:n osakkeista ja myy vähittäispankkitoimintansa emoyhteisölleen Osuuspankkikeskus Oskile. Pohjolasta tulee kaupan myötä OKOn tytäryhtiö.

2008

Amerikkalaisen Lehman Brothersin konkurssi käynnistää globaalin finanssikiirsin. Toisin kuin useissa muissa maissa, Suomen pankkisektori selviää poikkeuksellisen pitkäksi yremystä kriisistä hyvin.

2014

Euroopan pankkiunioni aloittaa toimintansa marraskuussa. Euroalueen unioni koostuu yhteisen pankkivalvontamekanismin lisäksi yhteisestä eurooppalaisesta kriisinhallintajärjestelmästä sekä kansallisten talletussuojajärjestelmien yhdenmukaistamisesta. Suomesta EKP:n suoraan valvontaan siirtyvät Nordea Pankki Suomi Oyj, OP-Pohjoja-ryhmä ja Danske Bank Oyj.

UUSI SUOMETAR 15.5.1914

SUOMEN PANKKIYHDISTYS. YKSITYISPANKKIEN KESKEINEN YHDISTYS PERUSTETTU.

T. k. 13 p:nä pitivät useimpien yksityispankkien edustajat täällä kokouksen, jossa käsiteltiin aikaisemmin tehtyä ehdotusta pankkiyhdistyksen perustamisesta, jonka tarkoituksena olisi vaikuttaa Suomen pankkitoimen terveyteen kehitykseen. Kokouksessa tarkastettiin ja hyväksyttiin sääntöehdotus ja päätettiin nimellä Bankföreningen i Finland, Suomen pankkiyhdistys perustaa mainittuun yhdistys. Yhdistyksen hallinnon jäseniksi valittiin Kansallis-Osake-Pankin, Yhdys-Pankin, Pohjoismaiden Osakepankin, Privatbankenin, Vaasan Osakepankin, Turun Osakepankin ja Suomen Kauppapankin toimitusjohtajat.

KAUPPALEHTI 20.5.1914

SUOMEN PANKKI- YHDISTYS PERUSTETTU.

Yksityispankkien edustajilla oli t. k. 13 p:nä Helsingissä kokous, jossa käsiteltiin aikaisemmin tehtyä ehdotusta pankkiyhdistyksen perustamisesta maahamme. Kokouksessa tarkastettiin ja hyväksyttiin sääntöehdotus ja päätettiin nimellä Bankföreningen i Finland Suomen Pankkiyhdistys perustaa mainittuun yhdistys. Yhdistyksen hallinnon jäseniksi valittiin Kansallis-Osake-Pankin, Suomen Yhdys-Pankin, Pohjoismaiden Osakepankin, Privatbankenin, Vaasan Osakepankin, Turun Osakepankin ja Suomen Kauppapankin toimitusjohtajat.

FEMTIONDE ÅRGÅNGEN

Fredegden den 15 Maj

Kontor: A. R. FRICKELL. Telefon 12 34.
REDAKTÖRSRÅD:
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.

BANKFÖRENING I FINLAND. GRUNDAD I ONSDAGS.

Den 13 dennes sammanträdde härstädes representanter för flertalet af landets privatbanker i och för behandling af ett tidigare väckt förslag att grunda en bankförening med syfte att verka för en sund organisation och utveckling af bankväsendet i Finland. Vid mötet granskades och godkändes ett framlagd förslag till stadgar och beslöts att under benämningen "Bankföreningen i Finland" grunda en förening med angifvet syfte. Till medlemmar af föreningens styrelse utsågs verkställande direktörerna i Helsingforsbanks, Kansallis-Osake-Pankki, Nordiska Aktiebanken, Privatbanken i Helsingfors, Vasa Aktiebänk, Åbo Aktiebänk och Suomen Kauppapankki.

Öröföretag, Helsingfors, Skillnaden 4.
REHAGARE: LAURI CASTRÉN, Vitehfrädsfröding.
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.
H. K. HELSINGFORS. Telefon: 12 34.

PREK
FELNIGEN
Aktiekapital Fmk 8,000,000—
Reservfond Fmk 8,000,000—
Godkänd A
Sparkasseräkning
5%
som utbetalt eller godskrivits
helt och helt och beaktas till
sätteliga till uttagelagen.
Amerikanska Skrädderläff.
Orlogstjänst i.
Pressar & rengör kläder
fort och väl.
Hing
2025

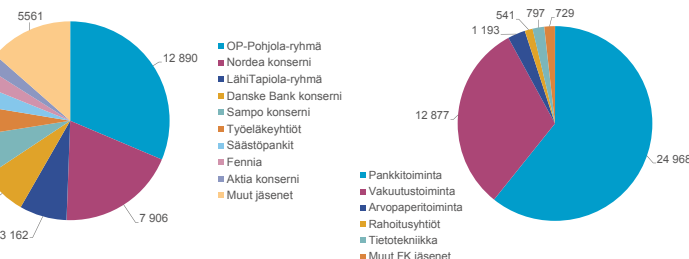
PRENUMERATIONSPRIS
Kontoret öppet på vardagar kl. 10 till 12
och kl. 2 till 4 på söndagar.
Pren. bet. 12 p. i mån. Fmk 120 —
Helt år 1200 —
En månad 100 —
1 Rvskand: 1/2 R. 60 —, 1/4 R. 40 —, 1/8 R. 20 —, 1/16 R. 10 —.
Till alla tillägg i kontant A. och 80 p. i mån. för en del.

O.Y. STARCKJOHANN & C.
VIBORG
Järnbalkar
T-järn Z-järn O-järn C-järn
Fartygs-, Gistern-, Angpanne-,
Plåt
Axelstäl Engekt och skroter
Gjuterhoks - Smideskol - Gaskoks -
Alla slags järn-specialvärdster och profiler ar
Franska Korsettmaga
Sommarlagret
Helsingfors Frukcent
Kaffe, Cacao & The.

FINANSSIALA SUOMESSA

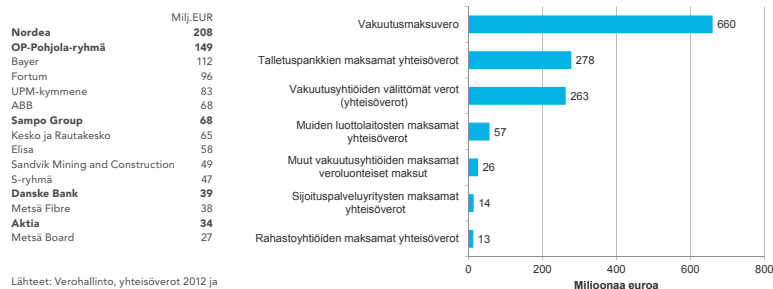
Finanssialan Keskusliitto (FK) on etujärjestö, jonka jäseniä ovat pankit, vakuutusyhtiöt, työeläkeyhtiöt, rahautusyhtiöt, arvopaperinvälittäjät, sijoitusrahastoyhtiöt sekä finanssialan työnantajat. Osa jäsenistä hoitaa lakisääteisiä sosiaaliturvaan kuuluvia vakuutuksia.

HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ FK:N JÄSENYHTIÖISSÄ VUONNA 2012 YHTEENSÄ 41 105 HENKEÄ

Finanssiala suuri yhteisöveron maksaja

FINANSSIALAN SUOMEEN MAKSAMAT VEROT VUONNA 2012

Lähteet: Verohallinto, yhteisöverot 2012 ja Helsingin Sanomat 2.11.2013, OP-Pohjola-ryhmän vuoden 2012 tilinpäätöstiedot

Lähteet: Verohallinto, vakuutusyhtiöiden tilinpäätökset

FINANSSIALAN EU-TAVOITTEET

- Yhteisiä valvontaperiaatteita finanssialalle
- Yhteisvastuulle tiukat rajat
- Kannatamme yleispankkimallia
- Sidosryhmiä kuunneltava sääntelyvaikutuksista
- Lisärasitus hyödyttää talousmoottoria
- Lisää vaihtoehtoja yritysrahoitukseen
- Harmaa talous kuriin
- Finanssivalvontaa läpinäkyvämmäksi
- Puolustamme työeläkejärjestelmää
- Joustavuutta pitkäaikaiseen rahastosijoittamiseen
- Arvopaperimarkkinoista kilpailukykyiset ja turvalliset

Tavoitteista lisää osoitteessa
www.fkl.fi/kannanotot